

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานศิลปวัฒนธรรมที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิไลลักษณ์ ลบลาย

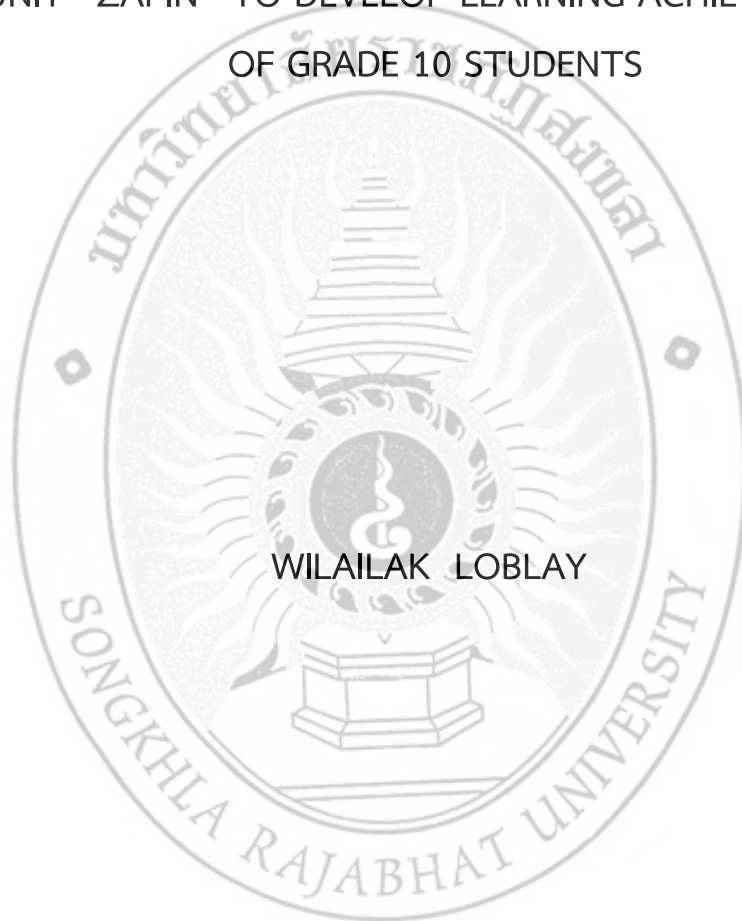
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

THE DEVELOPMENT OF SOUTHERN FOLK DANCE LEARNING
UNIT “ZAPIN” TO DEVELOP LEARNING ACHIEVEMENT
OF GRADE 10 STUDENTS

WILAILAK LOBLAY

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN
CURRICULUM AND INSTRUCTION
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2023

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานภูมิศิลปพื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิไลลักษณ์ ลบลาย

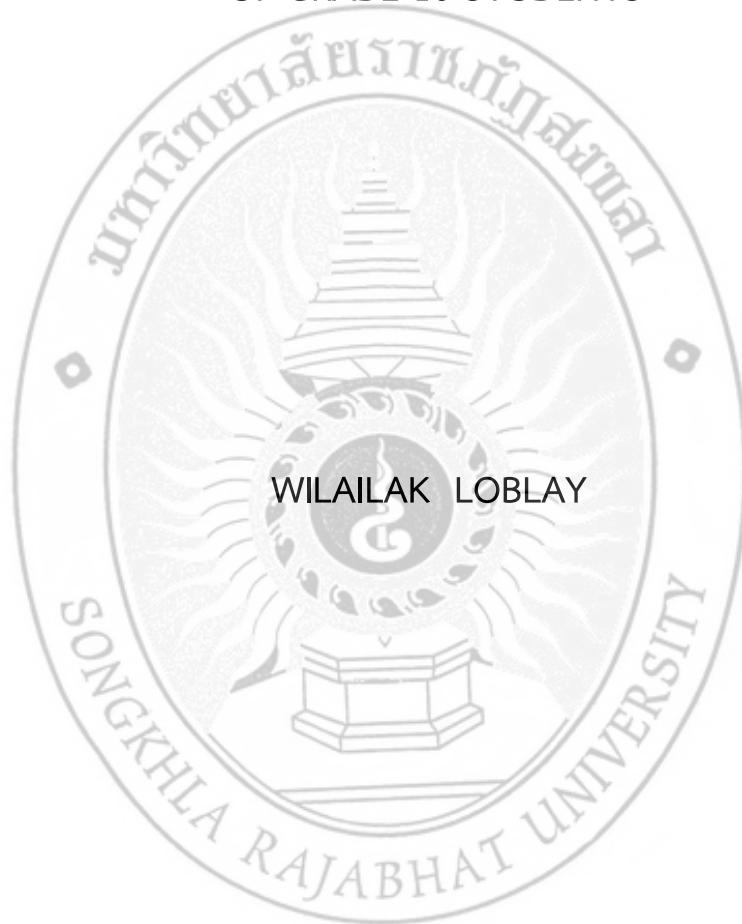
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

THESIS

THE DEVELOPMENT OF SOUTHERN FOLK DANCE LEARNING
UNIT “ZAPIN” TO DEVELOP LEARNING ACHIEVEMENT
OF GRADE 10 STUDENTS

WILAILAK LOBLAY

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN
CURRICULUM AND INSTRUCTION
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2023

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
THE DEVELOPMENT OF SOUTHERN FOLK DANCE LEARNING
UNIT “ZAPIN” TO DEVELOP LEARNING ACHIEVEMENT OF GRADE
10 STUDENTS

ผู้วิจัย นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรักษา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง)

..... กรรมการหลักสูตร
(อาจารย์ ดร.มนตรี เต๋นดวง)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(อาจารย์ ดร.กิตติชัย คงชะวัน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองวิทยานิพนธ์แล้ว

..... รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นถนนาเรศ อาคาสวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4
ผู้วิจัย	นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย ปีการศึกษา 2566
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” 2) เพื่อสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซั่มเป็ง” และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” 2) การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” และ 3) การศึกษาผล การใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” กลุ่มเป้าหมายในขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย ครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมายในขั้นตอนที่ 2 ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการแสดงซั่มเป็ง และด้านการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/16 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวรนาเรเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ 2) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น สำหรับผู้ปกครอง 3) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง และ 4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจ สำหรับนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ประกอบด้วย 1) หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ 2) แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง และนักเรียนพบว่า ต้องการให้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เนื่องจากซำเป็ง เป็นการแสดงที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ อีกทั้งเป็นการสืบสาน และปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่นของตนเองให้คงอยู่ต่อไป 2) ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เห็นว่าหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซำเป็ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ 5) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

คำสำคัญ: นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”, หน่วยการเรียนรู้, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

Thesis Title	The Development of Southern Folk Dance Learning Unit “Zapin” to Develop Learning Achievement of Grade 10 Students
Researcher	Miss Wilailak Loblay Academic year: 2023
Degree	Master of Education Program in Curriculum and Instruction
Advisors	1. Assistant Professor Dr. Juraisiri Choorak 2. Assistant Professor Dr. Noppakao Naphatthalung

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the basic data on the development of southern folk dance learning unit “Zapin”; 2) to create and find the quality of southern folk dance learning unit “Zapin”; and 3) to study the results of southern folk dance learning unit “Zapin”. The research methodology was based on Research and Development (R&D) with three procedure namely: 1) to study the data basic in the development of southern folk dance learning unit “Zapin”; 2) to create and find the quality of southern folk dance learning unit “Zapin”; and 3) to study the results of using southern folk dance learning unit “Zapin”. The target group in step one consisted of teachers of dance subject, the student’s parents, the experts in Zapin performance show, and grade 10 students. The target group in step two consisted of experts in curriculum, in Zapin performance show, and in educational assessment. The sample group in step three consisted of 30 grade 10 students in 4/16 class, the first semester of the academic year 2023 at Woranarichaloem School, Songkhla. This group was obtained by the cluster random sampling method. The research instruments in the first step of research consisted of: 1) the interview form for the teachers in the dance subject; 2) the interview form for the student’s parents, 3) the interview form for the expert in Zapin performance; and 4) the focus group recording form for asking the requirements and attention for grade 10 students. The research instruments in the second step consisted of: 1) the southern folk dance learning unit “Zapin” of grade10 students, 2) lesson plans on southern folk dance learning unit “Zapin”. The research instruments in the third step consisted of: 1) the

achievement test in knowledge, 2) the achievement test in practical skill, 3) the questionnaires of satisfaction on the learning management using southern folk dance learning unit “Zapin”. The statistics in data analysis were average, standard deviation, and t-test.

The results indicated that: 1) teachers in dance subjects, parents, the experts in the Zapin performance, and students found that it was necessary to develop the learning unit as Zapin is the unique performance show in southern. It will be an inheritance and encourage the students to learn the local performance show in their own local; 2) three experts agreed with the southern folk dance learning unit “Zapin” is the most appropriate at the highest level, with an average of 4.80; 3) the post-test in knowledge of grade 10 students after the learning management with the southern folk dance learning unit “Zapin” was higher than the pre- test with the statistically significant at the.01 level; 4) the results of achievement in the practical skill of Zapin performance shown in the grade 10 students after the learning management was higher than criteria percentage of 70 with the statistically significant at the.01 level; and 5) the students’ satisfaction on the southern folk dance learning unit “Zapin” overall were at the highest level with an average of 4.49.

Keyword: Southern folk dance “Zapin”, Learning Unit, The learning achievement, Grade 10 student

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา และคำแนะนำเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรัักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา และถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และตระหนักถึงความทุ่มเทของทั้งสองท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอนทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดประสาทวิชาความรู้ และอบรมสั่งสอนศิษย์ด้วยความเอาใจใส่ และหวังดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณนางสาวธัญญาภรณ์ หมื่นเมือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวรนาารีเฉลิม จังหวัดสงขลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนียา ศัญทะชา ประธานหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์และการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และอาจารย์ ดร.มนตรี เต็นดวง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.กิตติธัช คงชะวัน อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนให้คำแนะนำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครูประจำรายวิชานาฏศิลป์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนาารีเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณพ่อ แม่ น้อง และผู้เกี่ยวข้องที่คอยให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลือ ตลอดจนสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้วิจัยได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของพ่อ แม่ ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณ ที่ได้ถ่ายทอดประสาทวิชาความรู้ และอบรมผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

วิไลลักษณ์ ลบถาย

พฤษภาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(9)
สารบัญภาพ.....	(11)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์.....	16
หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์	
โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา.....	19
หน่วยการเรียนรู้.....	23
นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ ชัมเป็ง.....	33
การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระศิลปะ: นาฏศิลป์.....	38
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	47
ทักษะปฏิบัติ.....	55
ความพึงพอใจ.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	83
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	83
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	88
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	103
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	106
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	111
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย	116
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะ	123
 บรรณานุกรม.....	 126
บุคลากร.....	132
ภาคผนวก.....	133

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	134
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	136
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานใน การพัฒนาหน่วย การเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”	141
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพ หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”	152
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้ หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”	202
ภาคผนวก ฉ การหาคุณภาพเครื่องมือ ประวัติผู้วิจัย.....	231

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์	17
2	โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	21
3	ตัวอย่างการออกแบบพิมพ์เขียวการวัดและประเมินผล.....	30
4	โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	32
5	ทำเดินซุ่มเป็ง.....	37
6	ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับวิธีการวัดการปฏิบัติงาน	56
7	ตัวอย่างแบบประเมินชิ้นงาน	60
8	ตัวอย่างแบบประเมินกระบวนการ	60
9	ตัวอย่างแบบประเมินกระบวนการและผลงานที่ทำ	61
10	ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน	64
11	ข้อดีและข้อจำกัดของแบบตรวจสอบรายการ.....	65
12	ข้อดีและข้อจำกัดของมาตราส่วนประมาณค่า	67
13	ข้อดีและข้อจำกัดของแฟ้มสะสมงาน.....	68
14	แผนการจัดการเรียนรู้.....	91
15	วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้	95
16	เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ	97
17	ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	107
18	ค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	107
19	ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้.....	109
20	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซัมเป็งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70.....	112
22 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”	113
23 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์	213
24 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง	215
25 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซัมเป็ง	216
26 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	218
27 ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”	219
28 ค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”	220
29 ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้.....	222
30 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้.....	224
31 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติการแสดงซัมเป็ง	226
32 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”	227
33 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้.....	229

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัด เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและระบบสื่อสาร รวมทั้งการที่ประเทศไทยมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลกกว้างขวางขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้บุคคลและสังคมปรับตัวตามไม่ทัน และก่อให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะ ทั้งในด้านความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจระหว่างการพัฒนาให้ความสำคัญแก่วิทยาการ สมัยใหม่และวัฒนธรรมภายนอกชุมชนกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น (วิชัย ต้นศิริ, 2547: 19) ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และในมาตราที่ 23 ได้เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ทั้งความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา อีกทั้งในมาตรา 27 กำหนดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สังคมในท้องถิ่นตลอดจนเรียนรู้เรื่อง ภูมิปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชาท้องถิ่นของตนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 2-14) จากข้อกำหนดในมาตราดังกล่าวเห็นได้ชัดว่า การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นเป็นสภาพบังคับตามกฎหมายที่สถานศึกษาต้องจัดให้มีขึ้นควบคู่กับหลักสูตรแกนกลาง (ชนันท ชาติทอง, 2550: 204)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องสอดคล้องและสนองนโยบายการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพโรจน์ พิทักษ์หวายหาร (2545: 22-23) ที่กล่าวว่า โรงเรียนและชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องช่วยกันระดมทรัพยากรมาช่วยจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดมรรคผลตามความหมายของคำว่า การศึกษาความเข้มแข็งของชุมชน

จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมขององค์กร หรือปัจเจกบุคคลที่จะร่วมกันพัฒนาสังคม โดยการตั้ง ศักยภาพของแต่ละฝ่ายที่มีมาแบ่งปัน ช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา โรงเรียนและ ชุมชนจะต้องร่วมกัน และอาจผลิตกันเป็นฝ่ายรุกและรับต่อกระบวนการจัดการศึกษา

การศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่อนุรักษ์ และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสังคม ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อีกทั้งช่วยควบคุมการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การ พัฒนาหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมใน ปัจจุบัน และเป็นการวางแผนให้ได้สำหรับอนาคตตามเป้าประสงค์ (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542: 69) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียน การสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 69)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน อีกทั้งมีตัวชี้วัดระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ และปฏิบัติได้ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็น กลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้ง ด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพได้ โดยมุ่งพัฒนาให้ ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วย สาระสำคัญ คือ 1) ทักษะศิลป์ 2) ดนตรี 3) นาฏศิลป์ ซึ่งสาระนาฏศิลป์ ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การ เคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง นาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 182-183)

อย่างไรก็ตาม สภาพความเป็นจริงของปัจจัยพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ นั้นย่อมมีความหลากหลายแตกต่างของปัจจัยดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตร แกนกลางเพียงอย่างเดียววันนั้นย่อมไม่เพียงพอ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรให้

สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตราที่ 27 ที่ให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 15-16)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ควรมีการปรับปรุงแก้ไข ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา รัฐจึงให้ความสำคัญแก่การจัดการศึกษาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้การศึกษายุคปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญของการนำความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 289 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ทำนุบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มุ่งความสำคัญไปยังท้องถิ่น ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 7 ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก และความรู้เกี่ยวกับศิลปะ ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ สภาพในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

ซุ้มเบ็งในประเทศไทยเป็นการแสดงพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัด 3 จังหวัดชายแดนใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งประเทศไทยได้รับการแสดงซุ้มเบ็งมาจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ในช่วงปีพุทธศักราช 2527-2530 จึงถือได้ว่าเป็นศิลปะการแสดงที่มีความเก่าแก่ ในปัจจุบันมีศิลปินผู้สืบทอด หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านซุ้มเบ็งน้อยมาก ซึ่งส่งผลให้การแสดงซุ้มเบ็งค่อย ๆ สูญหายไป (ทัศนียา คัญทะชา, 1 ตุลาคม 2565) ลีลาท่าทางการแสดงมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซุ้มเบ็งนิยมแสดงในงานต้อนรับแขกสำคัญของท้องถิ่นเพราะถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สวยงาม อีกทั้งเป็นแม่แบบในการสร้างสรรค์ของระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง และถือเป็นการแสดงที่เก่าแก่ เป็นการจับคู่เต้นระหว่างชายกับหญิง ช่วงแรกซุ้มเบ็งนิยมกันในวงแคบ และต่อมาค่อย ๆ นิยมกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มชาวบ้าน และเป็นที่นิยมกันมากในระยะหนึ่ง แล้วค่อยๆ ชบเซาไป เป็นเวลาค่อนข้างนาน เพราะขาดการสนับสนุน ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชเสด็จแปรพระราชฐาน ณ พระตำหนักทักษิณราชธานีเวศน์ คณะกรรมการ

สมาคมอิสลาม จังหวัดนครราชสีมา จึงได้ฟื้นฟูส่งเสริมการเดินขึ้นเพื่อเต็นถวายทอดพระเนตร และเนื่องจากซิมเป็งเป็นนาฏศิลป์ที่มีลีลางดงาม จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายอีกครั้ง ปัจจุบันการแสดงซิมเป็งนั้นได้รับความนิยมลดน้อยลงไปอีก เนื่องจากกระแสของการได้รับความนิยมชื่นชมการแสดงตะวันตกมีมากขึ้น ผู้ชมให้ความสนใจการแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยกว่าการแสดงที่เป็นแบบแผนดั้งเดิม รวมทั้งผู้สืบทอดในปัจจุบันได้ลดน้อยลงไป ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นส่วนใหญ่ (ทิฏฐา คงพัฒน์, 2555: 10-12)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่นำความรู้ดังกล่าวมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ซึ่งจะใช้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” โดยพิจารณาจาก
 - 3.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
 - 3.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซิมเป็งของนักเรียน หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ ร้อยละ 70
 - 3.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”

สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซำเป็ง หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

1. กลุ่มเป้าหมาย

- 1.1 ครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ จำนวน 3 คน
- 1.2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 4 คน
- 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง จำนวน 1 คน
- 1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน

2. เนื้อหา

ประเด็นที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็น และการสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ว่ามีต้องการที่จะให้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้หรือไม่

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ เดือนพฤษภาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์

4.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง

4.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง

4.4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล

2. เนื้อหา

เนื้อหาของการทำวิจัยในขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” โดยมีองค์ประกอบ คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเป็ง ขั้นตอนการเต้นซั่มเป็ง ลักษณะท่าทางการเต้นซั่มเป็ง และการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซั่มเป็ง โดยมีการตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ กับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และหาค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ เดือน พฤษภาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม อำเภอมือง จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 ห้อง จำนวน 600 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม อำเภอมือง จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น

การจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซุ่มเป็ง

2.2.3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

3. เนื้อหา

การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ นานุกสิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเป็ง 2) ขั้นตอนการเดินซั่มเป็ง 3) ลักษณะท่าทางการเดินซั่มเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซั่มเป็ง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 5.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
- 5.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซั่มเป็ง
- 5.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ นานุกสิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”** หมายถึง เนื้อหา/สาระที่จัดให้แก่ นักเรียน โดยนำเอาความเป็นท้องถิ่นมาบรรจุในหน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ ของซมเป็ง ขั้นตอนการเต้นซมเป็ง ลักษณะท่าทางการเต้นซมเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซมเป็ง โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ ตาราง ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้

2. **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”** หมายถึง กระบวนการ สร้างหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น จากการ สัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” สำหรับ ครูผู้สอน ราชวิทยานาฏศิลป์ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซมเป็ง และการบันทึกการ สนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” โดยนำข้อมูลพื้นฐานจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น และออกแบบการเรียนรู้ ตามการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา แบบสาธิต และการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะ ปฏิบัติของเดวิส ตลอดจนดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าความ เหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” โดย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา การจัดการ เรียนรู้แบบสาธิต การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เปรียบเทียบผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และเปรียบเทียบผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซมเป็ง กับเกณฑ์ ร้อยละ 70 และสอบถามความ พึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

3. **นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”** หมายถึง การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง และเป็นแม่แบบในการสร้างสรรค์ของระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง การแสดงเป็นการเต้นระหว่งคู่ชาย-หญิง จะใช้การเตะเท้า ประกอบกับใช้มือรำในการเต้นท่าโปรยดอกไม้ ท่าดอกกรัก อีกทั้งซั่มเป็งในประเทศไทยมีลีลาการเต้นที่หวาน และนุ่มนวลเหมือนการรำ มีขั้นตอนการเต้นประกอบด้วย 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 ชุดเปิด ชุดที่ 2 เข้าดอก ชุดที่ 3 ชุดปิด

4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้** หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

5. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติการแสดงซั่มเป็ง** หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการปฏิบัติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล มีลักษณะเป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติแบบประเมินกระบวนการ มีประเด็นในการประเมิน 5 ด้าน คือ ท่าเต้น จังหวะ กระบวนการแปรแถว ความพร้อมเพรียง การใช้พื้นที่เวที โดยมีระดับคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุงแก้ไข

6. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือความรู้สึกที่ดี ที่มีต่อการเรียน พฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนต่อการเรียนหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประเมินจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ มีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีระดับคุณภาพ 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติการแสดงซั่มเป็ง และมีความตระหนักในการร่วมอนุรักษ์สืบสานนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ให้คงสืบไป
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระอื่น ๆ
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

4. โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่มีหน่วยการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
5. ชุมชนเห็นคุณค่า และประโยชน์ของการอนุรักษ์สืบสานนาฏศิลป์พื้นบ้านในท้องถิ่นของตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์
 - 1.1 คุณภาพผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 - 1.2 มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 - 1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
2. หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา
 - 2.1 วิสัยทัศน์
 - 2.2 พันธกิจ
 - 2.3 เป้าประสงค์
 - 2.4 คำอธิบายรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 - 2.5 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. หน่วยการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของหน่วยการเรียนรู้
 - 3.2 ประเภทของหน่วยการเรียนรู้
 - 3.3 องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้
 - 3.4 ประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้
 - 3.5 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”
4. นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ ซั่มเป็ง
 - 4.1 ประวัติความเป็นมา ความหมาย และความสำคัญของซั่มเป็ง
 - 4.2 ขั้นตอนการเต้นซั่มเป็ง
 - 4.3 ลักษณะท่าทางการเต้นและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับนาฏศิลป์บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

5. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์
 - 5.1 การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา
 - 5.1.1 หลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา
 - 5.1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา
 - 5.1.3 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา
 - 5.2 การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต
 - 5.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต
 - 5.2.2 ประเภทของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต
 - 5.2.3 รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต
 - 5.2.4 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต
 - 5.3 การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์
 - 5.3.1 ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์
 - 5.3.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์
 - 5.3.3 กระบวนการเรียนการสอนของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.2 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 - 6.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 - 6.4 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. ทักษะปฏิบัติ
 - 7.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ
 - 7.2 ธรรมชาติของการวัดการปฏิบัติ
 - 7.3 ประเภทของการทดสอบภาคปฏิบัติ
 - 7.4 เครื่องมือทักษะปฏิบัติ
 - 7.5 การสร้างเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติ
8. ความพึงพอใจ
 - 8.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 8.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

8.3 แนวทางการสร้างความพึงพอใจ

8.4 การประเมินความพึงพอใจ

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์

1. คุณภาพผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษา ต่อ หรือประกอบอาชีพได้ โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วย สาระสำคัญ คือ 1) ทักษะศิลป์ 2) ดนตรี 3) นาฏศิลป์ ซึ่งสาระนาฏศิลป์ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 182-183)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไว้ว่า ให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ มีความคิดริเริ่มในการแสดง นาฏศิลป์เป็นคู่และเป็นหมู่ สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ สามารถวิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์และละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดง อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉาก อุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง วิจัยการแสดงนาฏศิลป์และละคร พัฒนาและใช้เกณฑ์การประเมินในการประเมินการแสดง และสามารถวิเคราะห์ท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้คนในชีวิตประจำวัน และนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง เข้าใจวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการแสดงละครไทย และบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์และการละครของประเทศไทยในยุคสมัยต่าง ๆ สามารถเปรียบเทียบการนำการแสดงไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ และเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 7)

จากคุณภาพผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีสาระสำคัญประกอบด้วย 3 สาระ คือ 1) ทักษะศิลป์ 2) ดนตรี 3) นาฏศิลป์ ซึ่งสาระนาฏศิลป์ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ และมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

2. มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 200-203) ได้กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

จากมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และให้ความสำคัญกับมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ที่มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และที่สำคัญมุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551: 44) ได้กำหนด ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: สาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: สาระนาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6 (1) มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ	รูปแบบของการแสดง 1. ระบำ รำ ฟ้อน 2. การแสดงพื้นเมืองภาคต่าง ๆ 3. การละครไทย 4. การละครสากล

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6 (2) สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ขึ้น	ละครสร้างสรรค์ 1. ความเป็นมา 2. องค์ประกอบของละครสร้างสรรค์ 3. ละครพูด 3.1 ละครโศกนาฏกรรม 3.2 ละครสุขนาฏกรรม 3.3 ละครแนวเหมือนจริง 3.4 ละครแนวไม่เหมือนจริง
ม.4-6 (3) ใช้ความคิดริเริ่มในการแสดงนาฏศิลป์ เป็นคู่และหมู่	การประดิษฐ์ท่ารำที่เป็นคู่และหมู่ 1. ความหมาย 2. ประวัติความเป็นมา 3. ท่าทางที่ใช้ในการประดิษฐ์ท่ารำ 4. เพลงที่ใช้
ม.4-6 (4) วิจารณ์การแสดงตามหลักนาฏศิลป์ และการละคร	หลักการสร้างสรรคและการวิจารณ์ หลักการชมการแสดงนาฏศิลป์และละคร
ม.4-6 (5) วิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์ และการละครที่ต้องการสื่อความหมายใน การแสดง	ประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์และการ ละคร 1. วิวัฒนาการ 2. ความงามและคุณค่า
ม.4-6 (6) บรรยาย และวิเคราะห์ อิทธิพลของ เครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉากอุปกรณ์ และ สถานที่ที่มีผลต่อการแสดง	เทคนิคการจัดการแสดง 1. แสง สี เสียง 2. ฉาก 3. อุปกรณ์ 4. สถานที่ 5. เครื่องแต่งกาย

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6 (1) เปรียบเทียบการนำการแสดงไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ	การแสดงนาฏศิลป์ในโอกาสต่างๆ
ม.4-6 (2) อภิปรายบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์และการละคร ของประเทศไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ	บุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์ และการละคร ของไทยในยุคสมัยต่าง ๆ
ม.4-6 (3) บรรยายวิวัฒนาการของนาฏศิลป์ และการละครไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	วิวัฒนาการของนาฏศิลป์ และการละครไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
ม.4-6 (4) นำเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย	การอนุรักษ์นาฏศิลป์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551: 44)

หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา

โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา (2565) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา มุ่งพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศในระดับสากลบนพื้นฐานความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน

2. พันธกิจ

2.1 พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเทียบเคียงมาตรฐานสากล

- 2.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงาม
- 2.3 พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสุ่มืออาชีพ
- 2.4 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล
- 2.5 บริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยใช้ระบบTQA
- 2.6 พัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีความพร้อมทั้งการบริหารจัดการและการเรียนการสอน
- 2.7 พัฒนาบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน
- 2.8 จัดระบบนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
- 2.9 ส่งเสริมภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. เป้าประสงค์

- 3.1 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีคุณลักษณะเด่นคือ เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก
- 3.2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม
- 3.3 ครู บุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสุ่มืออาชีพ
- 3.4 โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล
- 3.5 โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการการศึกษามีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยใช้ระบบ TQA
- 3.6 โรงเรียนมีสื่อเทคโนโลยีที่พร้อมทั้งการบริหารจัดการและการเรียนการสอน
- 3.7 โรงเรียนมีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน
- 3.8 โรงเรียนมีระบบนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาได้มาตรฐาน
- 3.9 โรงเรียนส่งเสริมภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัส ศ31101

วิชา ศิลปะ 1

สาระ: นาฏศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 20 ชั่วโมง

จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษาประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ และการละคร ใช้การแสดงนาฏศิลป์ และการละครสื่อความหมายในการแสดง อิทธิพลของเครื่องดนตรี แสง สี เสียง ฉาก อุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการแสดง อภิปราชบพาทของบุคคลสำคัญ ในวงการนาฏศิลป์และการละคร ของประเทศไทยในยุคสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน

มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ ระบาย รำ ฟ้อน และใช้ความคิดริเริ่มในการแสดง นาฏศิลป์เป็นคู่ เป็นหมู่ และวิเคราะห์ท่าทางและการเคลื่อนไหวของผู้คนในชีวิตประจำวัน และนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง

เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในการแสดงนาฏศิลป์ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม มีแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการนำเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป

สาระท้องถิ่น

นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

รหัสตัวชี้วัด

ศ 3.1 ม.4-6/1, ม.4-6/3, ม.4-6/5, ม.4-6/6, ม.4-6/8

ศ 3.2 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4

รวม 9 ตัวชี้วัด

5. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 2 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

รหัส ศ31101	วิชา ศิลปะ 1	สาระ: นาฏศิลป์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	
ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา	คะแนน
1. นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”	ศ 3.1 ม.4-6/6 บรรยาย และวิเคราะห์ อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉากอุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการ แสดง	ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซมเป็ง - กำเนิดและพัฒนาซมเป็ง - ความหมาย - ความสำคัญ - นักแสดง - เครื่องแต่งกาย - เครื่องดนตรี	8	40

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา	คะแนน
	ศ 3.2 ม.4-6/3 บรรยายวิวัฒนาการของ นาฏศิลป์และการละครไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน			
	ศ 3.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์แก่นของการแสดง นาฏศิลป์และการละครที่ ต้องการสื่อความหมาย ใน การแสดง	ขั้นตอนการเต้นของซำเป็ง		
	ศ 3.1 ม.4-6/3 ใช้ความคิดริเริ่มในการแสดง นาฏศิลป์เป็นคู่ และหมู่	ลักษณะท่าทางการเต้น ซำเป็งและการใช้พื้นที่เวที สำหรับการแสดง ซำเป็ง		
2. บุคคลสำคัญ และการสืบทอดนาฏศิลป์	ศ 3.2 ม.4-6/2 อภิปรายบทบาทของบุคคล สำคัญ ในวงการนาฏศิลป์ และการละคร ของประเทศ ไทยในยุคสมัยต่าง ๆ	บุคคลสำคัญในวงการ นาฏศิลป์ และการละคร ของไทยในยุคสมัยต่าง ๆ	4	20
3. การแสดง นาฏศิลป์ไทย	ศ 3.1 ม.4-6/1 มีทักษะในการแสดงหลากหลาย รูปแบบ	รูปแบบของการแสดง - ระบำ รำ ฟ้อน	4	20
	ศ 3.1 ม.4-6/3 ใช้ความคิดริเริ่มในการแสดง นาฏศิลป์ เป็นคู่และหมู่	การประดิษฐ์ท่ารำเป็นคู่ และหมู่		
	ศ 3.2 ม.4-6/4 นำเสนอแนวคิดในการ อนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย	การอนุรักษ์นาฏศิลป์ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น		

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา	คะแนน
4. การเปรียบเทียบ การแสดง นาฏศิลป์ใน โอกาสต่าง ๆ	ศ 3.1 ม.4-6/8 วิเคราะห์ท่าทางและการ เคลื่อนไหวของผู้คนใน ชีวิตประจำวันและนำมา ประยุกต์ใช้ในการแสดง ศ 3.2 ม.4-6/1 เปรียบเทียบการนำการ แสดงไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ	การสร้างสรรค์ผลงาน - การจัดการแสดงใน วันสำคัญของโรงเรียน - ชุดการแสดงประจำ โรงเรียน การแสดงในโอกาสต่าง ๆ	4	20
	รวมตลอดภาคเรียน		20	100

หน่วยการเรียนรู้

1. ความหมายของหน่วยการเรียนรู้

นพแก้ว ฦ พัทลุง (2551: 55) ได้กล่าวถึงความหมายของหน่วยการเรียนรู้ ไว้ว่า แผนในการจัดการเรียนรู้ ที่ยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย โดยใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้จำนวนมาก อาจเป็นสัปดาห์ถึงหนึ่งเดือน

ชนาธิป พรกุล (2551: 44) ได้กล่าวถึงความหมายของหน่วยการเรียนรู้ ไว้ว่า หัวใจของหลักสูตรอิงมาตรฐาน จำเป็นต้องมีการออกแบบให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้จึงเป็นความรู้ที่ครบวงจรในเรื่องหนึ่งเกิดจากการบูรณาการสาระต่าง ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่ง ๆ แล้วจัดเป็นเรื่องหรือหน่วยย่อยเรียงตามลำดับ แต่ละหน่วยควรบูรณาการสาระของวิชาให้ครบถ้วนหรือมากเท่าที่จะทำได้ และควรกำหนดเวลาที่ใช้สอนแต่ละหน่วยไว้ด้วย

เนื่องจากหลักสูตรใหม่นี้ต้องการให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ผู้สอนจึงต้องจัดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ การบูรณาการมีหลายวิธี แต่วิธีแรกที่ผู้สอนควรทำ คือ การบูรณาการสาระต่าง ๆ ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ก่อน เมื่อนำไปใช้จัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จแล้ว จึงจัดบูรณาการสาระข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

ฉันท ชาติทอง (2551: 101) ได้กล่าวถึงความหมายของหน่วยการเรียนรู้ ไว้ว่า การเชื่อมโยงความคิดรวบยอด (Concept) ของสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลอมรวมเข้าด้วยกัน ตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้เป็นหลัก (Theme)

หน่วยการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาที่ถูกตัดตอนเนื้อหาสาระ ที่มีความสัมพันธ์กัน ภายใต้หัวข้อหรือหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติคล้าย ๆ กัน ออกมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ที่สำคัญ ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม

ดวงมล สิ้นเพ็ง (2553: 67) ได้กล่าวถึงความหมายของหน่วยการเรียนรู้ (Unit of learning) ไว้ว่า แนวทางที่ครูจัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยนำเอาสาระการเรียนรู้แกนกลางหรือสาระการเรียนรู้ที่ครูต้องการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2558: 110) ได้กล่าวถึงความหมายของหน่วยการเรียนรู้ (Unit of learning) ไว้ว่า ความรู้ที่ครบวงจรในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่มาจากการนำความคิดรวบยอดหลักต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ แล้วกำหนดหัวข้อเรื่อง (Theme) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน โดยมีผู้สอน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ (Learning outcomes) ที่กำหนด และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้เป็นการนำคำอธิบายสาระการเรียนรู้มาวิเคราะห์ความคิดรวบยอดหลัก (Main concept) ร่วมกับกระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ เวลาเรียน และการวัดประเมินผล โดยนำมาเขียนลงในตารางการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (Course design/Unit design)

จากความหมายของหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้น โดยจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ซึ่งมีเนื้อหา/สาระที่จัดให้แก่นักเรียน โดยนำเอาความเป็นท้องถิ่นมาบรรจุในหน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเป็ง ขั้นตอนการเต้นซั่มเป็ง ลักษณะท่าทางการเต้นซั่มเป็งและการใช้พื้นที่เวที สำหรับการแสดง ซั่มเป็ง

2. ประเภทของหน่วยการเรียนรู้

นาคยา ปิรันธนานนท์ (2545) ได้กล่าวถึงประเภทของหน่วยการเรียนรู้ไว้ว่ามี 9 ประเภท ดังนี้

1) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นประเด็นสำคัญ (Thematic Unit) หน่วยการเรียนรู้ลักษณะนี้สื่อความหมายที่เป็นแนวคิด หรือความคิดรวบยอด (Concept Unit) ที่กว้างขวาง เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ระบบปฏิสัมพันธ์ ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

2) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นหัวข้อ (Topic Unit) หน่วยการเรียนรู้ลักษณะนี้ สื่อให้ผู้สอนมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเป็นหลัก เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องครอบครัว พืช ยา แสงและเงา

3) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัญหา (Problem Unit) เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องอาชญากรรม มลพิษ น้ำท่วม ชยะ สิทธิสตรี เป็นต้น บางครั้งนิยมตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ในรูปของคำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อมุ่งหาคำตอบจากหน่วยการเรียนรู้ เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องน้ำอัดลมเป็นอย่างไร เห็นอะไรในช้อนกินข้าว มองได้ไกลแค่ไหน เป็นต้น

4) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นประเด็นสำคัญ (Issue Unit) จะคล้ายกับหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัญหา แต่ประเด็นสำคัญ (Issue Unit) มักเป็นปัญหาที่กำลังมีความเคลื่อนไหวอยู่ในสังคม ยังไม่สามารถหาข้อยุติ ส่วนปัญหา (Problem) มักเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน จนเป็นที่รับรู้ทั่วไป การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ว่าเป็นประเด็นสำคัญหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับภาวะการณ์ในสังคมขณะนั้น หน่วยการเรียนรู้แบบนี้จึงมีความทันสมัยทันเหตุการณ์

5) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม (Value Unit หรือ Moral Unit) เป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ประเภทนี้มุ่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เช่น หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ความรักชาติ การเสียสละ ความรับผิดชอบ การพึ่งพา

6) หน่วยการเรียนรู้เป็นเหตุการณ์ เรื่องราว วรรณกรรม (Story Unit หรือ Literature Unit) เป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ประเภทนี้นำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ประวัติความเป็นมาให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสะท้อนแง่คิดมุมมองต่าง ๆ จากเรื่องราวนั้น เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องอาณาจักรสุโขทัย รัชกาลที่ 9 สุนทรภู่ พระอภัยมณี หนูน้อยหมวกแดง เป็นต้น

7) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นอาชีพ (Career Unit) หน่วยการเรียนรู้ลักษณะนี้ มักมีเป้าหมายให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ที่มีอยู่ในอาชีพต่าง ๆ ลักษณะของอาชีพนั้นได้สำรวจอาชีพการเตรียมตัวก้าวสู่อาชีพนั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องครู ตำรวจ นักบิน นักประดิษฐ์ นักกีฬา

8) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นโครงการ (Project Unit) หน่วยการเรียนรู้แบบนี้ ชี้นำให้เป้าหมายการเรียนเน้นไปที่การให้นักเรียนคิดโครงการ ทำโครงการ สร้างชิ้นงานต่าง ๆ เช่น กังหันลม ระบบนิเวศ ป่าชายเลน การย้อมผ้า การวางแผนลดพลังงาน

9) หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นทักษะ (Skill Unit) หน่วยการเรียนรู้ลักษณะนี้ ให้ความรู้สึกที่ต้องให้นักเรียนมีทักษะเหล่านี้ เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งหวังพัฒนาทักษะให้แก่ นักเรียน เช่น การเจรจาต่อรอง การจูงใจ การประนีประนอมความขัดแย้ง

จากประเภทของหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หน่วยการเรียนรู้สามารถแบ่งประเภทได้จากการตั้งชื่อของหน่วยการเรียนรู้ โดยสิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ลักษณะในการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ

3. องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้

ชนัท ธาตุทอง (2551: 61) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) กำหนดแนวคิดที่แสดงถึงความเชื่อของผู้สอน ซึ่งจะสะท้อนเป้าหมายของโรงเรียน ลักษณะของผู้เรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยตั้งคำถามในลักษณะว่า “ผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหานี้เพื่ออะไร”

2) เป้าหมาย เป็นการอธิบายผลที่คาดหวังของผู้เรียนเมื่อผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3) เนื้อหา เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง และต้องสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

4) กิจกรรม เป็นลักษณะของกิจกรรมเดียวที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

5) การประเมิน ต้องมีการประเมินด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 62) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้

ซึ่งจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด หรือประเด็นหลักในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ดังนั้นชื่อหน่วยการเรียนรู้ควรมีลักษณะดังนี้

1.1) น่าสนใจ อาจเป็นประเด็นปัญหา ข้อคำถามหรือข้อโต้แย้งที่สำคัญ

1.2) สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน

1.3) เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

2) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ที่นำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ซึ่งอาจมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดบางตัวอาจต้องฝึกซ้ำเพื่อให้เกิดความ

ชำนาญ จึงสามารถอยู่ในหน่วยการเรียนรู้มากกว่าหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

3) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอดได้จากการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด รวมถึงสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้

4) สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดประกอบด้วยสาระการเรียนรู้แกนกลาง และสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี)

5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนวิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นผลจากการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดจนสอดคล้องกับทักษะ/กระบวนการตามธรรมชาติวิชา

6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดเน้นของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลจากการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7) ชิ้นงาน/ภาระงาน

ชิ้นงานภาระงานที่กำหนด ต้องสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียนจากการใช้ความรู้ และทักษะที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

ชิ้นงาน/ภาระงาน อาจเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนกำหนดให้ หรือครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ชิ้นงานภาระงานต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นร่องรอยหลักฐานแสดงว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและความสามารถบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้

ชิ้นงาน/ภาระงาน อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการจัดการเรียนรู้หรือชิ้นงาน/ภาระงาน รวบยอด แต่ต้องแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะและความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้ในหน่วยเรียนรู้นั้นออกมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ตัวอย่างชิ้นงาน/ภาระงาน

ชิ้นงาน เช่น รายงาน เรียงความ จดหมาย โคลง กลอน หนังสือเล่มเล็ก ภาพวาด แผนภาพ แผนผัง แผนภูมิ กราฟ ตาราง งานประดิษฐ์ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ

ภาระงาน เช่น การพูด/รายงานปากเปล่า การอภิปราย การอ่าน การกล่าวรายงาน
โต้ว่าที่ ร้องเพลง เล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ฯลฯ

งานที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างชิ้นงานภาระงาน เช่น โครงงาน การทดลอง การ
สาธิต ละคร วีดิทัศน์ ฯลฯ

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2558: 117-123) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหน่วย
การเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1) ผลการเรียนรู้ (Learning outcome) สิ่งที่มีหวังหรือคาดหวังว่า จะเกิดการเรียนรู้ที่
เข้าใจอย่างลึกซึ้ง (Deep knowledge) เขียนเป็นความเรียงที่สะท้อนองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ
ความคิดรวบยอดหลัก กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2) ความคิดรวบยอดหลัก (Main concept เขียนเป็น Concept mapping ที่สอดคล้อง
กับคำคุณของผลการเรียนรู้)

3) หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub concept และ topic) เขียนเป็นข้อ ๆ

4) สมรรถนะ (ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยนำมาจากสมรรถนะในใบ
งานต่าง ๆ)

5) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (โดยนำมาจากผลการเรียนรู้ของหน่วยนั้น ๆ)

6) จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning objective) เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวผู้เรียน ที่จะต้องทำ
กิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ ที่กำหนด (On task) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้
(Knowledge) 2) ด้านทักษะ (Skill) 3) ด้านคุณลักษณะ (Characteristic)

7) กิจกรรมการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้ คือ งานที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ ใช้กระบวนการ
เรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ การคิด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์การ
เรียนรู้ที่กำหนด) โดยเลือกออกแบบกิจกรรมข้อ 7.1 หรือ 7.2

7.1) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะแผนหน่วย ให้ระบุรายละเอียด
วิธีดำเนินการในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เวลา ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 2 เวลา ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 3 เวลา ชั่วโมง

7.2) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะแผนรวมหน่วย ให้ระบุรายละเอียด
เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (เขียนแยกเป็นรายชั่วโมง)

- ความคิดรวบยอดหลัก / แนวคิดสำคัญ

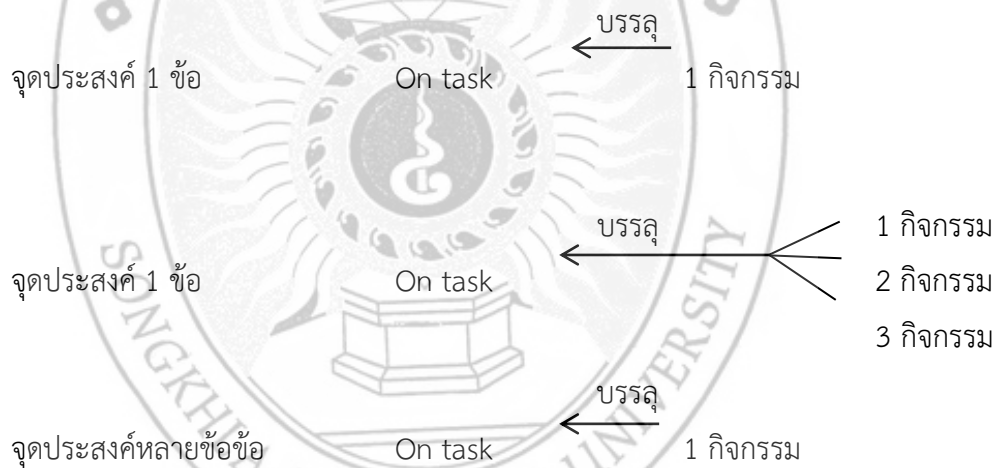
- จุดประสงค์

- เนื้อหา / สารระ
- กิจกรรม
- สื่อ
- วิธีการวัดประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (เขียนแยกเป็นรายชั่วโมง)

- ความคิดรวบยอดหลัก / แนวคิดสำคัญ
- จุดประสงค์
- เนื้อหา / สารระ
- กิจกรรม
- สื่อ
- วิธีการวัดประเมิน

การออกแบบกิจกรรมมีหลักการสำคัญ คือ ทุกกิจกรรมต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (On task) ดังนี้

การออกแบบกิจกรรมตามข้อ 7 มี 2 ประเภท

7.1) แผนหน่วย (แผนอ้วน)

- กิจกรรมที่ 1 คาบ / ช.ม.
- กิจกรรมที่ 2 คาบ / ช.ม.
- กิจกรรมที่ ... คาบ / ช.ม.

7.2) แผนรวมหน่วย (แผนผอม)

- แผนการสอนที่ 1 คาบ / ช.ม.
- แผนการสอนที่ 2 คาบ / ช.ม.
- แผนการสอนที่ ... คาบ / ช.ม.

8) สื่อและแหล่งเรียนรู้ (ระบุสื่อที่เป็นตัวกลางช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น เสริมเด็กเก่ง และช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า)

9) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง เน้นหลักการ 3 ข้อ ดังนี้

9.1) ใช้ผู้ประเมินหลาย ๆ คน

9.2) ใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิด

9.3) ประเมินหลาย ๆ ครั้ง

10) การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผล โดยใช้จุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อ 6 เป็นตัวตั้งแต่นำมาจัดทำพิมพ์เขียวของการวัดและประเมินผล ลักษณะตารางนี้บางครั้ง เรียกว่าพิมพ์เขียวการวัดและประเมินผล เพราะจะช่วยให้ผู้สอนสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ดังนี้

ตาราง 3 ตัวอย่างการออกแบบพิมพ์เขียวการวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1.				
2.				
3.				

ที่มา: วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2558: 122)

11) บันทึกหลังการเรียนการสอน (ระบุพฤติกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียนในประเด็นต่อไปนี้)

11.1) ความรู้ที่ลึกซึ้ง (Deep knowledge)

11.2) การถักทอความรู้ (Weaving)/ การสังเคราะห์

11.3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

11.4) สิ่งที่คุณสอนคิดว่าเป็นจุดแข็งของการจัดการเรียนการสอน

11.5) สิ่งที่คุณสอนต้องพัฒนา

จากองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ จะเกิดขึ้นได้นั้นครูผู้สอนจะต้องกำหนดเนื้อหาในการเรียนรู้ และต่อมาจะต้อง

กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้หรือผลที่คาดหวังของผู้เรียนเมื่อผ่านการจัดการเรียนรู้ หลังจากนั้นครูผู้สอนก็ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ควรประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบฝึกหัดที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้

4. ประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้

อ้าง บัวศรี (2542: 254) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้

- 1) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผสมกลมกลืนกันและมีความหมาย
- 2) ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมหลายอย่าง ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เช่น การอ่าน การพูด การเขียน การฟัง การทดลอง การวางแผน การค้นคว้า และการรายงาน เป็นต้น
- 3) ช่วยสนองความแตกต่างและความต้องการของผู้เรียนเนื่องจากมีกิจกรรมหลายอย่างที่ผู้เรียนสามารถเลือกทำได้
- 4) ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพสิ่งที่เรียนเป็นส่วนรวม เนื่องจากได้นำเอาเนื้อหาวิชา มาผสมผสานกัน
- 5) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน เพราะผู้เรียนได้ลงมือกระทำเอง แก้ปัญหาเอง
- 6) เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแทนที่ผู้สอนจะเป็นดังเช่นการเรียนการสอนบางรูปแบบ

ฉันทิ ธาตุทอง (2551: 101) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้ไว้ดังนี้

- 1) เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนรู้
- 2) มีความเหมาะสมกับเวลา
- 3) เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ กับมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หน่วยการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเนื่องจากได้ลงมือกระทำ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ไว้ดังนี้

ตาราง 4 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา	คะแนน
นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซมเป็ง”	ศ 3.1 ม.4-6/6 บรรยาย และวิเคราะห์ อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉากอุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการ แสดง	ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซมเป็ง - กำหนดและพัฒนาซมเป็ง - ความหมาย - ความสำคัญ - นักแสดง	8	40
	ศ 3.2 ม.4-6/3 บรรยายวิวัฒนาการของ นาฏศิลป์และการละคร ไทย ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน	- เครื่องแต่งกาย - เครื่องดนตรี		
	ศ 3.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์แก่นของการ แสดงนาฏศิลป์และการ ละครที่ ต้องการสื่อ ความหมาย ในการแสดง	ขั้นตอนการเต้นของซมเป็ง		
	ศ 3.1 ม.4-6/3 ใช้ความคิดริเริ่มในการ แสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และ หมู่	ลักษณะท่าทางการเต้นซมเป็ง และการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการ แสดง ซมเป็ง		

จากโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ระยะเวลา 8 ชั่วโมง

นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ ซั่มเป็ง

1. ประวัติความเป็นมา ความหมาย และความสำคัญของซั่มเป็ง

วิถีชีวิตของชาวภาคใต้ตอนล่าง เป็นวัฒนธรรมในลักษณะผสมผสานของวัฒนธรรมดั้งเดิม ได้แก่ วัฒนธรรมฮินดู วัฒนธรรมชวา-มลายู และวัฒนธรรมมุสลิมโดยปรากฏให้เห็นในบริบทวัฒนธรรมของผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้ตอนล่าง โดยเฉพาะด้านศิลปะการแสดงในแนวนาฏศิลป์พื้นบ้าน ถือได้ว่าเป็นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งไม่เหมือนกับภาคใดในประเทศไทย ศิลปะประเภทการแสดงลีลาทำรำประกอบจังหวะดนตรี ภาษามลายูถิ่นจังหวัดชายแดนใต้ เรียกว่า "จ้อแหมะ" จ้อแหมะของชาวมลายูทางจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอยู่หลายอย่าง ในบรรดาจ้อแหมะทั้งหลายถือว่า "ซั่มเป็ง" เป็นจ้อแหมะระดับคลาสสิกอย่างหนึ่ง (ไพบุลย์ ดวงจันทร์, 2523) การเต้นซั่มเป็งนิยมแสดงในงานต้อนรับแขกสำคัญของท้องถิ่น เพราะถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สวยงาม นอกจากเพื่อความบันเทิงแล้ว ในอดีตข้าราชการยังใช้การแสดงซั่มเป็งเพื่อเป็นการออกกำลังกายอีกด้วย และในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างนั้นส่วนมากได้รับท่าทางที่มีพื้นฐานมาจากท่าของซั่มเป็ง และผู้แสดงที่จะแสดงชุดการแสดงพื้นบ้านได้ดีจะต้องมีพื้นฐานในการเต้นซั่มเป็งมาก่อนเช่นกัน ซึ่งถือว่าซั่มเป็งเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ที่นำไปใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง (ติลฎา คงพัฒน์, 2555: 9-10)

ติลฎา คงพัฒน์ (2555: 10-12) ได้กล่าวถึง ซั่มเป็ง ไว้ว่า เป็นการแสดงซั่มเป็งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่างนั้น เกิดขึ้นที่จังหวัดนราธิวาสเป็นที่แรก เนื่องจากจังหวัดนราธิวาสมีเขตแดนติดกับประเทศมาเลเซีย จึงได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงของมาเลเซีย ในประเทศมาเลเซีย เรียกว่า “ซาปิน” ซึ่งการแสดงของประเทศมาเลเซียจะแตกต่างจากของประเทศไทย คือ มีลีลาแตกต่างกัน การแสดงของประเทศมาเลเซียใช้การเตะเท้า ส่วนของประเทศไทยใช้การเตะเท้า และลีลาการแสดง ของประเทศไทยนิมนวลกว่า แต่มีจังหวะการเต้นเท่ากัน เมื่อการแสดงซั่มเป็งเป็นที่รู้จักแพร่หลายในจังหวัดนราธิวาส จึงทำให้ส่งต่อมาถึงอีกสองจังหวัดคือ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ซึ่งพัฒนาการของการแสดงซั่มเป็งในปัจจุบัน การเต้นซั่มเป็งได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตคือการย่อตัวเตะเท้า แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นเตะเท้าแทน ซึ่งในระยะแรก ๆ ซั่มเป็งนิยมกันในวงแคบ ๆ เท่านั้น ต่อมาก็ค่อย ๆ แพร่หลายไปสู่ชาวบ้าน และเป็นที่ยอดนิยมอยู่ระยะหนึ่ง แล้วค่อยขบเซาไปเป็นเวลาค่อนข้างนาน เพราะขาดการสนับสนุน ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล

อดุลยเดชมหาราช เสด็จแปรพระราชฐาน ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ คณะกรรมการสมาคมอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จึงได้ฟื้นฟู ส่งเสริมการเดินขึ้นเพื่อเดินถวายทอดพระเนตร และเนื่องจากซัมเป็งเป็นนาฏศิลป์ที่มีลีลางดงาม จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายอีกครั้ง ปัจจุบันการแสดงซัมเป็งนั้นได้รับความนิยมลดน้อยลงไปอีก เนื่องจากกระแสของการได้รับความนิยม ขึ้นชมการแสดงตะวันตกมีมากขึ้น ผู้ชมให้ความสนใจการแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยกว่าการแสดงที่เป็นแบบแผนดั้งเดิม รวมทั้งผู้สืบทอดในปัจจุบันได้ลดน้อยลงไป ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นส่วนใหญ่ ทั้งยังไม่เคยปรากฏในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการจึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการแสดงและการสืบทอด รวมถึงสภาพปัญหาจากเหตุการณ์ไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดความหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อความรู้สึกถึงความสุขทางจิตใจที่จะชมศิลปะการแสดง เพื่อความบันเทิง ทำให้ความต้องการทางด้านศิลปวัฒนธรรมประเภทดังกล่าวลดน้อยลงไป เมื่อไม่มีงานไม่มีผู้ชมคณะแสดงก็ไม่สามารถอยู่ได้ทำให้การแสดงค่อย ๆ หายไป จนในปัจจุบันมีผู้นำซัมเป็งมาแสดงน้อยมาก และการแสดงก็หาชมได้ยากนั้นแสดงให้เห็นว่าศิลปะการแสดงที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ความเป็นพื้นบ้านภาคใต้กำลังจะสูญหายไปและอยู่ในภาวะวิกฤต หากไม่ได้รับการอนุรักษ์และการส่งเสริมอย่างเร่งด่วน

Mohd Hazlami bin Harun (2021: 86-87) ได้กล่าวถึง ซัมเป็งหรือซาปินไว้ว่า ในประเทศมาเลเซีย มีซาปินอยู่ 2 ชนิด คือ ซาปินอาหรับ และซาปินมลายู มีชื่อเรียกที่หลากหลาย เช่น ดานา จิปิน เจเปน และซาปิน เป็นศิลปะของอิสลามที่นิยมกันในหมู่บ้านมุสลิม ซาปินเป็นการแสดงที่มีรูปแบบหลากหลายขึ้นอยู่กับอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ของหมู่บ้านหรือเมืองต่าง ๆ เป็นศิลปะการเต้นที่ได้รับความนิยมอย่างสูง การเต้นซาปินยังสามารถหาชมได้ในพระราชวังของมาเลเซียในฐานะศิลปะของสังคมนิยม อีกทั้งเป็นการเต้นที่สามารถสะท้อนวัฒนธรรมอาหรับอย่างมาก ทั้งในด้านโครงสร้างของดนตรี จังหวะดนตรี เนื้อเพลง และท่าเต้น แต่มีการปรับตามเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นมาเลเซีย

ทัศนียา คัญทะซา (1 ตุลาคม 2565) ได้กล่าวถึง การกำเนิดของซัมเป็งในประเทศไทยไว้ว่า ประเทศไทยได้รับการแสดงซัมเป็งมาจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ซึ่งในประเทศมาเลเซียเรียกซัมเป็งว่า “ซาปิน” โดยประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงของซาปินอาหรับ ที่ใช้นักแสดงผู้ชายล้วน และใช้ดนตรีประกอบการแสดงเพียง 2 ชนิด คือ 1) ดาบูส ใช้ในการดำเนินทำนอง 2) มอรูวัส ใช้ในการประกอบจังหวะ ซึ่งในช่วงปีพุทธศักราช 2527-2530 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จแปรพระราชฐาน ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อเยี่ยมชมโครงการพระราชดำริ และเยี่ยมราษฎร

ซึ่งพระองค์ท่านจะเสด็จมาเป็นประจำทุก ๆ ปี จึงทำให้มีการแสดงต้อนรับเกิดขึ้น โดยการแสดงต้อนรับนั้นจะมีข้าราชการของแต่ละจังหวัดจัดการแสดงถวาย ซึ่งการแสดงของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีความเหมือน คล้ายคลึงกัน และซ้ำกันเนื่องจากทั้ง 3 จังหวัดมีวัฒนธรรมเดียวกัน ส่วนใหญ่ชุดการแสดงที่ใช้ในตอนนั้น คือ การแสดงร้องเง็ง เช่น เพลงลาชูดวอ ข้าราชการของจังหวัดนราธิวาสมองเห็นความสำคัญในส่วนนี้ จึงคิดที่จะนำการแสดงที่มีความหลากหลาย ไม่เหมือน และซ้ำกับจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา ต่อมาจึงได้เชิญครูผู้เชี่ยวชาญในการแสดงซั่มเป็งจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย เข้ามาถ่ายทอดท่าเต้นซั่มเป็งให้กับข้าราชการ และศิลปินในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งตอนนั้นจะใช้เพลงสกาปูซีระประกอบการแสดง สกาปูซีระ เป็นพยานบายศรีหมากพลูที่ใช้สำหรับงานพิธีสำคัญ และมงคลของชาวมลายู เช่น การรับเสด็จ พิธีเข้าสู่หนัด พิธีนิกะห์ จึงตีความได้ว่าซั่มเป็งเป็นการแสดงชั้นสูง ซึ่งเพลงสกาปูซีระ ได้เข้ามาในประเทศไทยก่อนที่จะมีการถ่ายทอดท่าเต้นซั่มเป็ง แต่เดิมจะมีนักดนตรีบรรเลงเพลงสกาปูซีระอยู่แล้ว ภายหลังจากถ่ายทอดท่าเต้นโดยครูผู้เชี่ยวชาญในการแสดงซั่มเป็งจากรัฐกลันตัน ข้าราชการและศิลปินในจังหวัดนราธิวาสได้นำการแสดงซั่มเป็งไปแสดง ทำให้ผู้คนที่ได้รับชมการแสดงรู้สึกประทับใจ และชื่นชอบ เนื่องจากการแสดงซั่มเป็งเป็นการแสดงที่มีความสวยงาม และแปลกใหม่ จึงทำให้ซั่มเป็งเป็นที่รู้จักกันแต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก

ต่อมาในช่วงปีพุทธศักราช 2527-2532 ซั่มเป็งกลายเป็นที่รู้จักกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ ผู้อำนวยการสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้มอบหมาย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย พูลพิพัฒน์ จัดทำโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดการเต้นซั่มเป็ง โดยมีวิทยากร เป็นศิลปินจากจังหวัดนราธิวาส มาถ่ายทอดท่าเต้น และมีผู้เข้าร่วมมากมาย หนึ่งในนั้นมีศิลปินร้องเง็งเข้าร่วมด้วย หลังจากนั้นมาจึงทำให้ซั่มเป็งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ถือได้ว่าซั่มเป็งสกาปูซีระ ได้ถือกำเนิดเกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาการแสดงซั่มเป็ง ให้มีความแตกต่างไปจากประเทศมาเลเซีย คือ ซั่มเป็งในประเทศไทยใช้มือในการเต้นทั้งสองมือ ประกอบกับใช้มือรำในการเต้นท่าโปรยดอกไม้ ท่าดอกกรัก อีกทั้งซั่มเป็งในประเทศไทยมีลีลาการเต้นที่หวาน และนิ่มนวลเหมือนการรำ ส่วนในประเทศมาเลเซียจะมีการเต้นที่แข็งแรงซึ่งแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

2. ขั้นตอนการเต้นซั่มเป็ง

ทัศนียา คัญทะซา (1 ตุลาคม 2565) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการเต้นซั่มเป็ง ไว้ว่า การเต้นซั่มเป็ง ประกอบด้วยกัน 3 ชุด ดังนี้

1) ชุดที่ 1 ชุดเปิด ประกอบด้วย สำหรับชุดเปิด เมื่อนักแสดงขึ้นมาปรากฏตัวบนเวทีการแสดง นักแสดงทำความเคารพด้วยการสалаม 1 ครั้ง ซึ่งชุดนี้จะมีท่าเต้น ดังนี้

- 1.1) ทำเบสิก 4
- 1.2) ทำสไลด์ครึ่ง 2
- 1.3) ทำเบสิกขึ้น 4
- 1.4) ทำเบสิกลง 4
- 1.5) ทำสไลด์แปด 2
- 1.6) ทำสไลด์สะบัด 2
- 1.7) ทำสไลด์ครึ่งเข้าดอก 2

2) ชุดที่ 2 เข้าดอก ประกอบด้วย โดยการเดินเข้าดอก 1 ดอก จะมีนักแสดง 4 คน หรือ 2 คู่ ซึ่งเป็นคู่ชาย-หญิง ซึ่งชุดนี้จะมีท่าเต้น ดังนี้

- 2.1) ทำดอกร้าง
- 2.2) ทำแต่เงี้ยว
- 2.3) ทำโปรยดอกไม้
- 2.4) ทำเกล็ดปลายาว
- 2.5) ทำเกล็ดปลาสั้น
- 2.6) ทำรองเง็ง
- 2.7) ทำดอกรัก

3) ชุดที่ 3 ชุดปิด ประกอบด้วย ซึ่งชุดนี้จะมีท่าเต้น ดังนี้

- 3.1) ทำสไลด์ครึ่ง 2
- 3.2) ทำสไลด์สะบัด 2
- 3.3) ทำสไลด์แปด 2
- 3.4) ทำสไลด์ปิด
- 3.5) ทำเบสิกขึ้น 4
- 3.6) ทำเบสิกลง 4

ในการเดินซิมเป็งนั้นก่อนจะเปลี่ยนท่าแต่ละท่าจะต้องเดินท่าสไลด์แปด ซึ่งใช้เป็นท่าเชื่อมก่อนจะเปลี่ยนท่าทุกครั้ง

3. ลักษณะท่าทางการเดินซิมเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซิมเป็ง เป็นการเต้นระหว่างคู่ชาย-หญิง และนิยมใช้นักแสดงตั้งแต่ 2-4 คู่ การยืนระหว่างคู่ชายหญิง คือ ญ ช ญ ช ยืนเข้าคู่ชาย-หญิง ชุดละ 4 คน (ชายยืนทางขวามือของหญิง) โดยจะมีลักษณะการเต้นในท่าหลัก ดังนี้

ตาราง 5 ท่าเต้นซัมเป็ง

ชื่อท่า	อธิบายการเต้น
1. ท่าดอกบัว	เดินแบบสไลด์ครึ่ง เปลี่ยนที่เป็น 4 ทิศ จนกลับมาอยู่ที่เดิม
2. ท่าเตเจาะ	เป็นท่าที่เดินเข้าวง 7 จังหวะของท่าเบสิก นับ 1 และเข้ามุม 3 จังหวะ เดินออกถอยเท้าซ้าย เท้าขวา ก้าวไขว้ เท้าซ้าย ก้าวเท้าขวา ซิด ก้าวหน้าเท้าซ้าย ตะ เท้าขวาขยั้นเท้าซ้าย วางเท้าขวาลงหน้า (ท่าสไลด์ตะ 7 จังหวะ)
3. ท่าโปรยดอกไม้	เป็นท่านั่งเข้ามุม 4 คน มือขวากรีดนิ้วกลางโปรยดอกไม้ออกข้าง ลำตัวตามจังหวะ หยิบดอกไม้ 4 ครั้ง แล้วยืนขึ้น ถอยกลับที่แล้ว ท่าเบสิก 1 ครั้ง ปฏิบัติท่าโปรยดอกไม้อีก 1 ครั้ง แล้วท่าเบสิก สวนคู่ไป-กลับ
4. ท่าเกล็ดปลายาว	เดินสวนที่ละคู่ สับหว่างตรงกันข้ามสวนไป-กลับ เปลี่ยนคู่ที่ 2 ไป-กลับ สำหรับคู่ที่ไม่สวน เดินท่าสไลด์ครึ่ง 2 ครั้ง หันหน้าออกนอกวง และหมุนกลับหันในวง สวนกับคู่ไป-กลับ
5. ท่าเกล็ดปลาสั้น	สวนไป-กลับ ด้วยท่าเกล็ดปลาสั้นกับคู่ของตัวเอง โดยวิธีการสวน หลังหญิงกับหญิง ชาย กับชาย กลับที่เดิม
6. ท่ารองเง็ง	เดินท่ารองเง็งก้าวเท้าขวา ก้าวเท้าซ้าย วางหลังเท้าซ้าย ตะปลายเท้าขวา ข้างเท้าซ้าย วางสันขวา นับ 1 จังหวะ ปฏิบัติแบบนี้อีก 1 ครั้ง นับเป็น 2 จังหวะ สลับเท้าเป็นเท้าซ้าย
7. ท่าดอกรั๊ก	ก้าวเดินเข้าหาคู่ 2 จังหวะ ม้วนมือกรีดนิ้วระดับหน้าผากหมุนตัว ไหลขวาชนกับคู่พร้อมกรีดนิ้วนับ 1 ครั้ง หมุนกลับพร้อมเปลี่ยนมือ ไหลซ้ายชนคู่พร้อมกับเปลี่ยนมือ นับ 3 ครั้ง ก้าวเดินออกแล้ว ท่าเบสิกสวนคู่ไปปฏิบัติท่าดอกรั๊กอีกครั้งแล้วสวนกลับ

ที่มา: ชिल्ภา คงพัฒน์ (2555: 13-14)

จากนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง และเป็นแม่แบบในการสร้างสรรค์ของระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง การแสดงเป็นการเต้นระหว่างคู่ชาย-หญิง จะใช้การตะเท้า ประกอบกับใช้มือรำในการเดินท่าโปรยดอกไม้

ทำดอกกรัก อีกทั้งซุ้มเป็งในประเทศไทยมีลีลาการต้นที่หวาน และนิ่มนวลเหมือนการรำ มีขั้นตอนการต้นประกอบด้วย 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 ชุดเปิด ชุดที่ 2 เข้าดอก ชุดที่ 3 ชุดปิด

การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซุ้มเป็ง” โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา แบบสาธิต และการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

1.1 หลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, ฟองจันทร์ สุขยิ่ง, จินตนา วีรเกียรติสุนทร, และพิวัสสา นภรัตน์ (2554: 66) ได้กล่าวถึงหลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มาจากแนวคิดหลัก 5 แนวคิด ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษา ได้แก่

- 1) แนวคิดการสร้างความรู้ (Construction)
- 2) แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning)
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness)
- 4) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ (Process Learning)
- 5) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนความรู้ (Transfer of Learning)

ทิตานา เขมมณี (2564: 282) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โมเดลซิปปาจากประสบการณ์ที่ได้ใช้แนวคิดทางการศึกษาต่าง ๆ ในการสอนเป็นเวลา 30 ปี และพบว่า แนวคิดจำนวนหนึ่งสามารถใช้ได้ผลดีมาตลอด จึงได้นำแนวคิดเหล่านั้นมาประสานกัน ทำให้เกิดเป็นแบบแผนขึ้น แนวคิดดังกล่าวได้แก่

- 1) แนวคิดการสร้างความรู้
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้
- 4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ
- 5) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้

ซึ่งทั้งหลักการทั้ง 5 เป็นที่มาของแนวคิด “CIPPA” ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด ซึ่งประกอบด้วย 5 แนวคิด คือ

- 1) C (Construction of knowledge) การสร้างความรู้ด้วยตนเอง
- 2) I (Interaction) การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบตัว
หลาย ๆ ด้าน
- 3) P (Process skills) ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้
เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เป็นขั้นตอน
- 4) P (Physical participation) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม/ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
- 5) A (Application) การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่
หลากหลาย

จากหลักการ/ แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุป
ได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสามารถ
ทำให้ผู้เรียนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงสามารถ
ที่จะฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน และที่สำคัญผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไป
ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

ทิตินา แคมมณี (2564: 283-284) ได้กล่าวว่า ซิปปา (CIPPA) เป็นหลักการซึ่ง
สามารถนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน การจัดการกระบวนการเรียน
การสอนตามหลัก CIPPA สามารถใช้วิธีการและกระบวนการที่หลากหลาย ซึ่งอาจจัดเป็นแบบแผนได้
หลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่มีการนำไปทดลองใช้แล้วได้ผลดี ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 7
ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทบทวนความรู้เดิม 2) การแสวงหาความรู้ใหม่ 3) การศึกษาทำความเข้าใจ
ข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้เดิม 4) การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) การสรุป
และจัดระเบียบความรู้ 6) การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน และ 7) การประยุกต์ใช้ความรู้ โดยมี
รายละเอียดดังนี้

1) การทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงดูดความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน
เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้
วิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

2) การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ของผู้เรียนจาก
แหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูอาจจัดเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับ
แหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็คได้

3) การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้น
ที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูลหรือความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนจะต้องสร้าง

ความหมายของข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยกระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

4) การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

5) การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

6) การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน หากข้อความรู้ที่ได้เรียนรู้มาไม่มีการปฏิบัติ ขั้นนี้จะเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้โอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตนและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อความรู้ที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย

7) การประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา จะมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทบทวนความรู้เดิม 2) การแสวงหาความรู้ใหม่ 3) การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้เดิม 4) การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) การสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน และ 7) การประยุกต์ใช้ความรู้

1.3 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

สุคนธ์ สินธพานนท์, พงษ์จันทร์ สุขยิ่ง, จินตนา วีรเกียรติสุนทร, และพิวัสสา นภรัตน์ (2554: 66) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ดังนี้

1) ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม เพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้

2) ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดที่หลากหลาย เป็นประสบการณ์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3) ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

จิราวุฒ ก๊กใหญ่ (2557) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา ไว้ว่า ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) Physical Participation 2) Intellectual Participation 3) Social Participation และ 4) Emotional Participation ดังนี้

1) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านกาย (Physical Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัวพร้อมที่จะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ หากผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการรับรู้ แม้จะมีการให้ความรู้ที่ดี ๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้ ซึ่งจะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่พบได้เสมอ ๆ คือ หากผู้เรียนต้องนั่งนาน ๆ ไม่ช้า ผู้เรียนอาจหลับไป หรือคิดไปเรื่องอื่น ๆ ได้ การเคลื่อนไหวทางกาย มีส่วนช่วยให้ประสาทรับรู้ตื่นตัว พร้อมที่จะรับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน จึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัยและระดับความสนใจของผู้เรียน

2) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือพูดง่าย ๆ ว่าเป็นกิจกรรมที่ทำทลายความคิดของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจดจ่อในการคิด สนุกที่จะคิด ดังนั้น กิจกรรมจะมีลักษณะดังกล่าวได้ ก็จะต้องมีเรื่องให้ผู้เรียนคิด โดยเรื่องนั้นจะต้องไม่ง่ายและไม่ยากเกินไปสำหรับผู้เรียน เพราะถ้าง่ายเกินไป ผู้เรียนก็ไม่จำเป็นต้องใช้ความคิด แต่ถ้ายากเกินไป ผู้เรียนก็จะเกิดความท้อถอยที่จะคิด ดังนั้นครูจึงต้องหาประเด็นที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหรือลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่อาศัยรวมกันอยู่เป็นหมู่คณะ มนุษย์โดยทั่วไปจะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับบริบทต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะส่งผลถึงการเรียนรู้ทางด้านอื่นๆ ด้วย ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จึงควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย

4) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) คือ กิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายต่อตนเอง กิจกรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกของผู้เรียนนั้น มักจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์ และความเป็นจริงของผู้เรียน จะต้องเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนโดยตรงหรือใกล้ตัวผู้เรียน

จากประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาจะช่วยให้ผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสิ่งสำคัญ คือ ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต

ปัญญา สังข์ภิรมย์ และ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2550: 47-51) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต ไว้ว่า เป็นวิธีการที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งแสดงกระบวนการปฏิบัติประกอบคำอธิบายตามขั้นตอนการสาธิตนั้นๆ แล้วให้ผู้เรียนซักถามอภิปราย และสรุปผลการเรียนรู้จากการสอนสาธิต

เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2559: 160) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต ไว้ว่า กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสังเกตดู แล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต

สุรัช เทียนใช้ดี (2563) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต ไว้ว่า การที่ครูหรือนักเรียนคนใดคนหนึ่ง แสดงบางสิ่งบางอย่างให้นักเรียนดู หรือให้เพื่อน ๆ ดู อาจเป็นการแสดงการให้เครื่องมือแสดงให้เห็นกระบวนการ วิธีการ กลวิธี หรือการทดลองที่มีอันตราย ซึ่งไม่เหมาะจะให้นักเรียนทำการทดลอง

ทศนา เขมมณี (2564: 330) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกตดู แล้วผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตทั้งในด้านเนื้อหาสาระ หรือทักษะกระบวนการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะสังเกตได้จากตัวครูผู้สอน หรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นต้น และนอกจากนี้ผู้เรียนอาจจะใช้วิธีการซักถาม อภิปรายร่วมด้วย

2.2 ประเภทของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต

ปัญญา สังข์ภิรมย์ และ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2550: 47-51) แบ่งการสาธิตออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) การสาธิตสำหรับผู้เรียนทั้งห้อง (Class) เป็นการสาธิตที่ทุกคนได้เรียนรู้พร้อมกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดขึ้นเมื่อเนื้อหาสาระที่ต้องการสาธิตนั้นเป็นเนื้อหาสำคัญที่ทุกคนควรรู้ การสาธิตทั้งห้องเรียน ผู้สอนต้องมีการเตรียมการเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดผลตามจุดประสงค์

2) การสาธิตสำหรับกลุ่มย่อย (Group Demonstration) เป็นการสาธิตสำหรับผู้เรียนกลุ่มย่อยที่พร้อมจะเรียนรู้ในเนื้อหาหรือฝึกการทำงานบางอย่างเพิ่มเติมจากคนอื่นในห้องเรียน และยัง จัดสาธิตสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่อาจติดตามการสาธิตที่ผู้สอนทำไปแล้วได้ทัน การสาธิตกลุ่มย่อย ผู้สอนสามารถทำการสาธิตร่วมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3) การสาธิตเป็นรายบุคคล (Individual Demonstration) เป็นการสาธิตให้แก่ผู้เรียนเฉพาะ ในกรณีที่ผู้เรียนเกิดการสงสัยหรือไม่แน่ใจ มีปัญหาในการทำงาน หรือปฏิบัติงาน ผู้สอนเดินดู การปฏิบัติงานของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนคนใดคนหนึ่งมีปัญหาหรืออาจจะทำไม่ได้ ผู้สอนจะใช้วิธีการสาธิตขั้นตอนในการทำงานต่าง ๆ ให้ผู้เรียนดู เพื่อเกิดความเข้าใจในการทำงานแต่ละขั้นตอน เช่น วิธีการใช้เครื่องมือประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

จากประเภทของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต มี 3 ลักษณะ คือ การสาธิตผู้เรียนทั้งห้อง การสาธิตกลุ่มย่อย การสาธิตรายบุคคล ซึ่งแต่ละลักษณะจะใช้ปริมาณนักเรียนและแตกต่างกัน ประเภทของการสาธิตทั้ง 3 ลักษณะ ล้วนแต่จะมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเรียนรู้ตามจุดประสงค์

2.3 รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต

Sund and Throwbridge (1973: 117-118) ได้แบ่งการสาธิตออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) ผู้สอนเป็นผู้สาธิต เป็นการสาธิตที่ทำให้ผู้สอนทำหน้าที่สาธิตด้วยตนเอง และทำการสาธิตกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ ผู้สอนสามารถควบคุมผู้เรียนในชั้นเรียนได้ดี และนำเข้าสู่บทเรียนได้ง่าย

2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสาธิต เป็นการสาธิตที่ผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมกันในการสาธิต หรือปฏิบัติตามขั้นตอน โดยให้ผู้เรียนออกมาปฏิบัติ หรือสาธิตวิธีการทำงาน ซึ่งผู้สอน จะคอยให้คำปรึกษาการสาธิตแบบนี้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

3) ผู้เรียนสาธิตเป็นกลุ่ม เป็นการสาธิตแบบที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมทำงานเป็นกลุ่มให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มจะมีบทบาทหรือหน้าที่ในการสาธิตแต่ละขั้นตอนที่ตนเองรับผิดชอบ การสาธิตแบบนี้ถ้าผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการสาธิต จะทำให้ การเรียนรู้ไม่ประสบผลดีเท่าที่ควร

4) ผู้เรียนสาธิตเป็นรายบุคคล เป็นการสาธิตที่ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์โดยตรงจากการสาธิต ผู้เรียนชอบ และเกิดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นผู้สาธิต

5) วิทยากรสาธิต เป็นการสาธิตที่ผู้สอนเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญมาสาธิต ในเรื่องที่มี ความสำคัญ ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้เฉพาะทาง เช่น การสาธิตวิธีการปฐมพยาบาล ผู้ที่ถูกกระแสไฟฟ้าดูด ผู้เรียนได้รับความรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์จริง และเป็น การเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้

6) การสาธิตเงียบ

จากรูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต มีทั้งหมด 6 รูปแบบ คือ 1) ผู้สอนเป็นผู้สาธิต 2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสาธิต 3) ผู้เรียนสาธิตเป็นกลุ่ม 4) ผู้เรียนสาธิตเป็นรายบุคคล 5) วิทยากรสาธิต 6) การสาธิตเงียบ

2.4 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต

ทิตนา แชมมณี (2564: 330-331) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต ไว้ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวพอสมควร เพื่อให้ การเรียนรู้เป็นไปอย่างสะดวกและราบรื่น การเตรียมตัวที่สำคัญ คือ ผู้สอนควรมีการซักซ้อมการสาธิต ก่อนเพื่อจะได้เห็นปัญหาและเตรียมแก้ไขปัญหานั้นที่อาจจะเกิดขึ้น ต่อไปจึงจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสถานที่ ที่จะใช้ในการสาธิต และจัดวางไว้อย่างเหมาะสม สะดวกแก่การใช้ นอกจากนี้ควรจัดเตรียมแบบสังเกตการณ์สาธิต และเตรียมคำถามหรือประเด็นที่จะให้ผู้เรียนได้ร่วม คิดและอภิปรายด้วย

2) ขั้นก่อนการสาธิต เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนควรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สาธิตแก่ผู้เรียน อย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสิ่งที่สาธิตได้ดี โดยอาจจะใช้วิธีบรรยาย หรือเตรียม เอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนให้ผู้เรียน หรือใช้สื่อ เช่น วิดีทัศน์ หรือผู้สอนอาจ มอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาสาระที่จะสาธิตมาล่วงหน้า นอกจากนั้น ควรให้คำแนะนำแก่ ผู้เรียนในการสังเกต หรือจัดทำแบบสังเกตการณ์สาธิตให้ผู้เรียนใช้ในการสังเกต และผู้สอนอาจใช้ เทคนิคการมอบหมายให้ผู้เรียนรายบุคคลสังเกตเป็นพิเศษเฉพาะจุด เฉพาะประเด็น เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนตั้งใจสังเกต และมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

3) ขั้นการสาธิต เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนอาจใช้วิธีการบรรยายประกอบการสาธิต การ สาธิตควรเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ใช้เวลาอย่างเหมาะสม ไม่เร็วเกินไป ขณะสาธิตอาจใช้แผนภูมิ กระดานดำหรือแผ่นใสประกอบ และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม หรือซักถามผู้เรียนเป็นระยะ ๆ

เพื่อกระตุ้นความคิดและความสนใจของผู้เรียน และในบางกรณีอาจให้ผู้เรียนบางคนมาช่วยในการสาธิตด้วย ซึ่งอาจใช้เทคนิคในการสาธิต คือ การใช้การสาธิตเทียบแทนการบรรยายประกอบการสาธิต และอาจมีการสาธิตซ้ำ หากผู้เรียนยังไม่เกิดความเข้าใจชัดเจน นอกจากนี้ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายแสดงการสาธิตด้วยก็ได้ ในกรณีที่การสาธิตมีสิ่งทีอาจเป็นอันตรายได้ ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้และระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัย และควรเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาไว้ด้วย

4) ขั้นตอนการอภิปรายสรุปการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนหลังจากการสาธิตแล้ว ผู้สอนควรให้ผู้เรียนรายงานสิ่งที่ได้สังเกตเห็นแลกเปลี่ยนกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม ผู้สอนควรเตรียมคำถามไว้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดด้วย ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดที่แต่ละคนได้รับจากการสาธิตของครูและร่วมกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

จากขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นก่อนการสาธิต 3) ขั้นการสาธิต และ 4) ขั้นการอภิปรายสรุปการเรียนรู้

3. การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์

3.1 ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์

Davies (1971: 50-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น

นิกุล เปียมมาลย์ (2560: 27) ได้กล่าวถึงทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ไว้ว่า เป็นหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ จุดเน้นอยู่ที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้รู้และเข้าใจกระบวนการในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน รวมทั้งบูรณาการทักษะอื่น ๆ เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ทิตนา แคมมณี (2564: 247) ได้กล่าวถึงทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ไว้ว่า รูปแบบนี้เกิดจากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะปฏิบัติที่ว่าทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ ให้ได้ก่อน แล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะได้ดีและรวดเร็ว

จากทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เป็นการฝึกปฏิบัติโดยเริ่มต้นการฝึกจากทักษะย่อย ๆ ซึ่งเมื่อผู้เรียนฝึกทักษะย่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ จากนั้นก็ฝึกปฏิบัติทักษะใหญ่ได้ง่ายขึ้น

3.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

ทิตานา แชมมณี (2564: 247) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ไว้ว่า รูปแบบนี้มุ่งพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก

จากวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ดังกล่าวข้างต้น เป็นการสอนที่ใช้ทักษะย่อยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน

3.3 กระบวนการเรียนการสอนของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

ทิตานา แชมมณี (2564: 247) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอนของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ไว้ดังนี้

1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ช้าหรือเร็วเกินปกติ ก่อนการสาธิต ครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

2) ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้า ๆ

3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจจะแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

จากกระบวนการเรียนการสอนของการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการสอน จะประกอบด้วยกัน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ และ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิจรรณ (2552: 95) ได้กล่าวถึงความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ว่า พฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งได้จากการตรวจสอบโดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2556) ได้กล่าวถึงความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ว่า คุณลักษณะ รวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถสมองของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นจากการเรียน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ก็เป็นผลมาจากการฝึกฝนด้วย

ธัชพล ทิติ (2561: 15) ได้กล่าวถึงความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ว่า ผลที่เกิดจากการกระทำของบุคคล เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยผลจากการได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน สามารถประเมินหรือวัดประมาณได้จากการทดสอบ หรือการสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ (2565: 1) ได้กล่าวถึงความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดความสามารถทางสมองหรือวัดด้านสติปัญญาของผู้เรียนว่ามีความสามารถมากน้อยเพียงใดหลังจากที่ได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนหรือจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจ ที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

Ross and Stanley (1967 อ้างถึงใน เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2552: 28) ได้กล่าวถึงความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถทางวิชาการ เช่น แบบสอบวิชาเลขคณิต แบบสอบวิชาพีชคณิต เป็นต้น

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2552: 28) ได้กล่าวถึงความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า เป็นแบบทดสอบวัดความรู้เชิงวิชาการ มักใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เน้นการวัดความรู้ความสามารถ จากการเรียนรู้ในอดีต หรือในสภาพปัจจุบันของแต่ละบุคคล

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2557: 96) ได้กล่าวถึงความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่า บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

จากความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ทางวิชาการ รวมไปถึงความสามารถของผู้เรียน โดยจะดูว่าที่ผ่านมาผู้เรียนได้เรียนรู้จนบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

3. ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2557: 96) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า โดยทั่วไปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น (Teacher-Made Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน (Paper and Pencil Test) ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 แบบ คือ

1.1) แบบทดสอบแบบอัตนัย (Subjective or Essay Test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2) แบบทดสอบแบบปรนัย หรือแบบตอบสั้น ๆ (Objective Test or Short Answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ (Restricted Response Type) ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบนี้แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ

1.2.1) แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดถูก-ผิด (True-False Test)

1.2.2) แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเติมคำ หรือแบบตอบสั้น ๆ (Completion Test or Short Answer)

1.2.3) แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดจับคู่ (Matching Test)

1.2.4) แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test)

2) แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardize Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2556) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ว่า โดยทั่วไปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher Made Tests) และแบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Tests) ซึ่งทั้ง 2 ประเภทจะถามเนื้อหาเหมือนกัน คือถามสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนการสอนซึ่งจัดกลุ่มพฤติกรรมได้ 6 ประเภท คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน

1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น (Teacher-Made Test) เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองเพื่อใช้ในการทดสอบผู้เรียนในชั้นเรียน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1) แบบทดสอบปรนัย (Objective tests) ได้แก่ แบบถูก – ผิด (True-False) แบบจับคู่ (Matching) แบบเติมคำให้สมบูรณ์ (Completion) หรือแบบคำตอบสั้น (Short Answer) และแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

1.2) แบบอัตนัย (Essay tests) ได้แก่ แบบจำกัดคำตอบ (Restricted Response Items) และแบบไม่จำกัดคำตอบ หรือ ตอบอย่างเสรี (Extended response items)

2) แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Tests) เป็นแบบทดสอบที่สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเนื้อหา และมีทักษะการสร้างแบบทดสอบ มีการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ มีคำชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการสอบ การให้คะแนนและการแปลผล มีความเป็นปรนัย (Objective) มีความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ California Achievement Test, Iowa Test of Basic Skills, Stanford Achievement Test และ the Metropolitan Achievement tests เป็นต้น

จากประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มี 2 ประเภท คือ 1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น 2) แบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งทั้ง 2 ประเภท มีจุดประสงค์เพื่อมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

4. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน หรือการตัดสินใจผลการเรียน เพราะเป็นการวัดระดับความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล หลังจากที่ได้รับการฝึกฝนโดยอาศัยเครื่องมือประเภทแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่นิยมใช้เป็นเครื่องมือในการวัดมากที่สุด

ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของ (Bloom, 1982: 45) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถือว่าสิ่งใดก็ตาม ที่มีปริมาณอยู่จริงสิ่งนั้นสามารถวัดได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าว ซึ่งผลการวัดจะเป็นประโยชน์ในลักษณะ ทราบและประเมินระดับความรู้ ทักษะและเจตคติของนักเรียน และระดับความรู้ความสามารถตาม แนวคิดของ Bloom มี 6 ระดับ ดังนี้

1) ความจำ คือ สามารถจำเรื่องต่าง ๆ ได้ เช่น คำจำกัดความสูตรต่าง ๆ วิธีการ เช่น นักเรียนสามารถบอกชื่อสารอาหาร 5 ชนิดได้ นักเรียนสามารถบอกชื่อธาตุที่เป็นองค์ประกอบของ โปรตีนได้ครบถ้วน

2) ความเข้าใจ คือ สามารถแปลความ ขยายความ และสรุปใจความสำคัญได้

3) การนำไปใช้ คือ สามารถนำความรู้ ซึ่งเป็นหลักการ ทฤษฎี ฯลฯ ไปใช้ในสภาพการณ์ที่ ต่างออกไปได้

4) การวิเคราะห์ คือ สามารถแยกแยะข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เช่น วิเคราะห์องค์ประกอบ ความสัมพันธ์ หลักการดำเนินการ

5) การสังเคราะห์ คือ สามารถนำองค์ประกอบ หรือส่วนต่าง ๆ เข้ามารวมกันเป็น หมวดหมู่อย่างมีความหมาย

6) การประเมินค่า คือ สามารถพิจารณาและตัดสินจากข้อมูล คุณค่าของ หลักการโดยใช้ มาตรการที่ผู้อื่นกำหนดไว้หรือตัวเองกำหนดขึ้น

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าเครื่องมือในการ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละเครื่องมือจะมีความแตกต่างกันออกไป สำหรับการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีรายละเอียด สอดคล้องกับ (สมชาย รัตนทองคำ, 2554: 142-144; เพชรชาติ จงประดับเกียรติ, 2551) ดังนี้

1) แบบทดสอบ

แบบทดสอบ คือ ชุดของคำถามหรือสิ่งเร้าที่นำไปใช้ให้ผู้สอบตอบสนองออกมา ชุด ของสิ่งเร้านี้มักอยู่ในรูปของข้อคำถาม ซึ่งอาจให้เขียนตอบ แสดงพฤติกรรม ให้พูดออกทางวาจาก็ได้ ทำให้สามารถวัดได้ สังเกตได้ และนำไปสู่การแปลความหมายได้ แบบทดสอบนี้สามารถใช้ได้กับการ วัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย แต่ส่วนใหญ่นิยมวัดทางด้านพุทธิพิสัย แบบทดสอบแบ่งตามจุดมุ่งหมายออกเป็น 3 ชนิด คือ

1.1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) ซึ่งจะเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถของสมองด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า

1.2) แบบทดสอบวัดความถนัดหรือทักษะ (Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดศักยภาพระดับสูงของบุคคลว่า สมรรถภาพในการเรียนรู้มีมากน้อยเพียงใด และควรเรียนด้านใดหรือทำงานด้านใด จึงจะเหมาะสมและประสบความสำเร็จ และ

1.3) แบบทดสอบวัดความสัมพันธ์ของบุคคล เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดเกี่ยวกับบุคลิกภาพหรือการปรับตนเองของบุคคลในสังคม วัดความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ ในรูปแบบทดสอบวัดลักษณะบุคคล เช่น แบบทดสอบความเกรงใจ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

แบบสอบถามเป็นชุดของคำถามที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อ และความสนใจต่าง ๆ ในทางการศึกษามักนิยมใช้วัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย ได้แก่ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้ได้ทั้งให้ผู้ถูกวัดประเมินตนเอง และผู้อื่นประเมินการตอบกระทำโดยให้ผู้ตอบหรือผู้สังเกตประเมินค่าของคุณลักษณะออกมาเป็นระดับต่าง ๆ มากน้อยตามปริมาณหรือความเข้มของความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออก มาตราส่วนประมาณค่ามีหลายลักษณะ ที่นิยมใช้และสร้างได้ง่าย คือ มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) และมาตราส่วนประมาณค่าแบบซีแมนติกดิฟเฟอเรนเชียล (Semantic Differential Rating Scale)

3) แบบสำรวจรายการ

แบบสำรวจรายการมีลักษณะคล้ายมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท เพียงแต่ส่วนที่เป็นคำตอบไม่ได้กำหนดค่าระดับความรู้สึกมีมากน้อยเพียงใด แต่เป็นการตอบเพียง 2 ตัวเลือก ว่า มีหรือ ไม่มี ใช่ หรือ ไม่ใช่ เคย หรือ ไม่เคย เป็นต้น

4) แบบวัดเชิงสถานการณ์

เป็นแบบวัดที่สอบถามถึงแนวคิด ความรู้สึก หากอยู่ในสถานการณ์สมมติใด ๆ ที่ผู้ออกข้อสอบสร้างขึ้น อาจบรรจุไว้ในส่วนที่เป็นข้อความ หรือส่วนที่เป็นคำตอบก็ได้ อาจนำเสนอเหตุการณ์ด้วยข้อความ หรือรูปภาพ หรือสื่ออื่น ๆ ก็ได้

5) แบบสังเกต

การสังเกต เป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยอาศัยประสาทสัมผัสแล้วจดบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการลงสรุปสิ่งที่ทำการสังเกตได้ เครื่องมือที่ใช้จดบันทึกผลการสังเกต เช่น แบบสำรวจรายการ มาตราประมาณค่า หรือแบบบันทึก ครูใช้การสังเกตในการวัดพฤติกรรมจิตพิสัย และทักษะพิสัย ของนักเรียน

ซึ่งขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีขั้นตอนในการสร้าง ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน สอดคล้องกับ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557: 97-98; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2555: 6-12) ดังนี้

1) วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์ หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด โดยระบุจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องการวัดไว้

2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะเกิด ขึ้นกับผู้เรียนซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และ การสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3) กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้อง พิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่า จะเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบชนิดนั้น ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4) เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์ หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้วในขั้นตอนการดำเนินการที่ 3

5) ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นตอนการดำเนินการที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์ หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบ ต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6) จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับ ทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ (Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7) ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพโดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อ ๆ ไป

8) จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

Gronlund (1993: 8-11) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า

1) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุพฤติกรรมที่ชัดเจน สามารถวัดและสังเกตได้

2) สร้างแบบทดสอบให้มีความครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านสติปัญญาทุกระดับ

3) สร้างแบบทดสอบที่วัดพฤติกรรมหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เป็นตัวแทนของกิจกรรมการเรียนรู้โดยกำหนดตัวชี้วัด และขอบเขตของจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะวัด แล้วจึงเขียนข้อสอบตามตัวชี้วัดจากขอบเขตที่กำหนดไว้

4) สร้างแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ควรประกอบด้วยข้อสอบชนิดต่าง ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการวัดพฤติกรรมหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด

5) สร้างแบบทดสอบโดยคำนึงถึงแผนหรือวัตถุประสงค์ของการนำผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์ จะได้เขียนข้อสอบให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และทันใช้ตามแผนที่กำหนดไว้ เช่น การใช้แบบทดสอบก่อนการเรียนการสอน (Pre-test) สำหรับตรวจสอบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนเพื่อการสอนซ่อมเสริม การใช้แบบทดสอบระหว่างการเรียนการสอน (Formative Test) เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และ การใช้แบบทดสอบหลังการเรียนการสอน (Summative Test) เพื่อนำผลไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน

6) แบบทดสอบที่สร้างขึ้น จะต้องทำให้การตรวจให้คะแนนไม่มีความคลาดเคลื่อนจากการวัด (Measurement Errors) ซึ่งไม่ว่าจะนำแบบทดสอบไปทดสอบกับผู้เรียนในเวลาที่แตกต่างกัน จะต้องได้ผลการวัดเหมือนเดิม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบที่มีความชัดเจน และมีความเชื่อมั่น

สุทธิวรรณ พิศศักดิ์โสภณ (2565: 2-4) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า เนื่องจากแบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดผลชนิดหนึ่ง ที่มีความสำคัญอันจะทำให้ครูได้ทราบถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และทราบถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การสร้างแบบทดสอบที่ดีมีคุณภาพจึงไม่ใช่ของง่ายสำหรับครูผู้ออกข้อสอบ ดังนั้น จึงควรมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบให้แน่ชัดว่าจะสอบเพื่ออะไร สอบกับใคร ในระดับชั้นใด

2) กำหนดลักษณะของสิ่งที่จะวัด ในการสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วัดต้องรู้ว่าสิ่งที่ต้องการจะวัดนั้นคืออะไร เช่น ต้องการวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วัดจะต้องรู้ว่าในสาระของกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์นี้มีจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนอย่างไร ประกอบด้วยเนื้อหาใดบ้าง ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุพฤติกรรมใดบ้าง พฤติกรรมเหล่านั้นเป็นอย่างไร ต้องกำหนดให้ชัดเจน ซึ่งอาจจะศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และทฤษฎีต่าง ๆ ได้

3) กำหนดชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวัด พิจารณาจากคุณลักษณะของสิ่งที่เราจะวัดว่าคืออะไร ซึ่งดูได้จากตารางวิเคราะห์หลักสูตร และต้องดูด้วยว่าวัดพฤติกรรมใด จะวัดกับใคร ที่ไหน

เมื่อไร อย่างไรด้วย เพราะเครื่องมือที่ใช้วัดมีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะกับคุณลักษณะที่จะวัดต่างกัน ดังนั้น ผู้สร้างต้องรู้ลักษณะของเครื่องมือแต่ละชนิดด้วย

4) เขียนข้อสอบ เมื่อกำหนดได้แล้วถึงชนิดของเครื่องมือที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ ก็เริ่มลงมือเขียนข้อสอบโดยเขียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด และให้ถูกต้องตามหลักวิชาของการเขียนข้อสอบแต่ละชนิดด้วย

5) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไข เมื่อเขียนข้อสอบเสร็จแล้ว ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระวิชาและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านวัดผลเป็นผู้พิจารณาคำถามและคำตอบว่าถูกต้องตามหลักวิชาหรือไม่ ข้อสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ อีกทั้งภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อสอบถูกต้องตามหลักวิชาหรือไม่

6) การทดลองใช้ข้อสอบ หลังจากที่ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไขแล้ว ก็นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ แล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพ และพัฒนาแบบทดสอบต่อไป ในการทดลองใช้อาจต้องทำหลาย ๆ ครั้ง จนสามารถพัฒนาแบบทดสอบได้มีคุณภาพเป็นที่พอใจจึงนำไปใช้จริงในการสอบต่อไป

7) สร้างเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน เพื่อต้องการบอกให้ทราบว่า ถ้าบุคคลใดสอบได้คะแนนเท่าไร เขาจะได้เป็นผู้ที่มีความสามารถหรือมีลักษณะพฤติกรรมอย่างไร

8) การเขียนรายงานและคู่มือการใช้ จะทำให้ผู้นำไปใช้ได้รู้ถึงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบนั้น และรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการสอบว่าจะปฏิบัติอย่างไร คะแนนที่แต่ละคนสอบได้จะแปลความหมายอย่างไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้ผู้ใช้เลือกใช้แบบทดสอบได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสอบด้วย

จากขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน 1) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) กำหนดชนิดของข้อสอบ 3) สร้างข้อสอบ 4) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไข 5) ทดลองใช้ข้อสอบ 6) สร้างเกณฑ์ในการให้คะแนน 7) การเขียนรายงาน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ทักษะปฏิบัติ

1. ความหมายของทักษะปฏิบัติ

ทิสนา แชมมณี (2557: 10) ได้กล่าวถึงความหมายของทักษะการปฏิบัติ ไว้ว่า เป็นความสามารถในการกระทำ การลงมือทำหรือปฏิบัติ ที่มีลักษณะเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการ (Process) ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความคิดหรือประสบการณ์มาเป็นพื้นฐานในการกระทำ โดยมักจะทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจเพิ่มขึ้นตามมา และพัฒนาเป็นความชำนาญของทักษะในระดับต่าง ๆ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557: 40) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ไว้ว่า เป็นพฤติกรรม ที่เกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายที่ ต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเนื้อการทำงานของระบบประสาทต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยสั่งการ เช่น การเคลื่อนไหวอวัยวะต่าง ๆ ในการทำกิจวัตรประจำวัน เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือกิจกรรมอื่น ๆ หากนักเรียนได้ฝึกฝน การทำงานของกล้ามเนื้อและระบบประสาทให้มีการประสานสัมพันธ์กันย่อม ก่อให้เกิดความชำนาญหรือทักษะในการปฏิบัติงาน

อนุวัติ คุณแก้ว (2558: 135) ได้กล่าวถึงความหมายของทักษะการปฏิบัติ ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ เป็นความสามารถของผู้เรียนที่แสดงออกอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือวัดด้านทักษะ

สมชาย วรภิเกษมสกุล (2559: 42) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ไว้ว่า เป็นความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ที่จะสามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพียงใด

จากความหมายของทักษะปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติเพื่อทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล ว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2. ธรรมชาติของการวัดการปฏิบัติ

สมชาย วรภิเกษมสกุล (2559: 285) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของการวัดการปฏิบัติ ไว้ว่า

1) เป็นกระบวนการวัดที่ใช้วัดพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะของกระบวนการปฏิบัติงาน หรือคุณภาพของผลงาน โดยที่สิ่งเร้านั้นจะเป็นการทดสอบที่ใช้ภาษา (Verbal) หรือไม่ใช้ภาษา (Non-Verbal) ก็ได้

2) เป็นการวัดที่กำหนดสถานการณ์เพื่อทดสอบการปฏิบัติงานของรายบุคคลที่มุ่งเน้น การวัดพฤติกรรมในการปฏิบัติงานทีละคนตามชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย หรือรายกลุ่ม โดยจำแนกการวัด

ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวัดกระบวนการปฏิบัติงาน (Process) และการวัดคุณภาพของผลงาน (Product)

3) เป็นการวัดที่ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการปฏิบัติงานด้วยเสมอ ๆ เนื่องจากจะมีความแตกต่างของการปฏิบัติงานนั้น ๆ ดังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับวิธีการวัดการปฏิบัติแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับวิธีการวัดการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติ	วิธีการวัด
ด้านภาษา	การฟัง พูด อ่าน และเขียน
ด้านศิลปะ	กระบวนการปฏิบัติ/ผลงาน
ด้านดนตรี	ผลงาน
การออกแบบสิ่งประดิษฐ์	กระบวนการปฏิบัติ(รายงาน)/ผลงาน
ด้านกีฬา	การแสดงออกในการเล่นกีฬาประเภทนั้น ๆ
ด้านวิทยาศาสตร์	ทักษะทางวิทยาศาสตร์และผลการทดลอง

ที่มา: สมชาย วรภิเษมสกุล (2559: 285)

4) กรณีที่สามารถจำแนกกระบวนการปฏิบัติงานและคุณภาพของผลงานได้อย่างชัดเจน ในส่วนของการวัดกระบวนการปฏิบัติงานจะต้องมีการจดบันทึกข้อมูลจากการปฏิบัติให้ถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

5) กรณีที่ไม่สามารถจำแนกกระบวนการปฏิบัติงานและคุณภาพของผลงานได้อย่างชัดเจน จะต้องสรุปผลในภาพรวมอย่างชัดเจนทั้งกระบวนการปฏิบัติและคุณภาพของผลงานพร้อม ๆ กัน

6) ความเป็นปรนัย (Objective) ของการทดสอบการปฏิบัติ ที่ขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินการสอบ สถานการณ์ที่กำหนด และการปฏิบัติของผู้สอบ รวมทั้งความซับซ้อนในการดำเนินการสอบ และการให้คะแนนที่ถูกต้อง ชัดเจน มีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น

7) ความหลากหลายในเทคนิควิธีการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่ทำให้การวัดการปฏิบัติในงานแต่ละอย่างมีความแตกต่างกัน มีดังนี้

7.1) ความแตกต่างของเวลาในการตรวจผลงาน ที่การปฏิบัติงานแต่ละชิ้นงานจะใช้เวลาที่แตกต่างกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ อาทิ การพิมพ์ดีดที่ใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง แต่ในการตอกไม้ อาจจะต้องใช้เวลา 1-2 เดือน เป็นต้น

7.2) ความแตกต่างของผลการปฏิบัติ การปฏิบัติงานบางอย่างมีผลงานที่ชัดเจน บางอย่างไม่ชัดเจน อาทิ การวิ่งแข่งขัน 100 เมตร ใช้เวลาเป็นสิ่งพิจารณาตัดสินที่มีความเป็นปรนัยสูง แต่การแข่งขันฟุตบอลไม่สามารถใช้ผลการแข่งขันเป็นสิ่งพิจารณาตัดสินผลการปฏิบัติที่ชัดเจนได้

7.3) จุดเน้นของการวัดการปฏิบัติงานที่แตกต่างจะมีการวัดในสิ่งที่มุ่งวัดแตกต่างกัน อาทิ การทำขนมเค้กที่มีรสชาติอร่อย อาจพิจารณาตัดสินที่ผลผลิต แต่ในการใช้เครื่องจักรกลจะต้องเน้นกระบวนการในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

7.4) ความยุติธรรมของการวัดการปฏิบัติบางประเภทจะมีข้อจำกัดของการกำหนดสถานการณ์ที่จะต้องมีความซ้ำซ้อน ดังนั้นจะมีการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้สอบที่สอบก่อนและสอบหลังที่จะหาข้อสอบแล้วมีการเตรียมตัวล่วงหน้า

จากธรรมชาติของการวัดการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการวัดที่ใช้วัดพฤติกรรมต่าง ๆ โดยจะมุ่งเน้นการวัดพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะวัดจากกระบวนการปฏิบัติงาน และการวัดคุณภาพของผลงาน ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องกำหนดสถานการณ์หรือสิ่งที่ต้องการวัดให้มีความชัดเจน

3. ประเภทของการทดสอบภาคปฏิบัติ

พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ (2559: 189) ได้กล่าวถึงประเภทของการทดสอบภาคปฏิบัติ ไว้ว่า การทดสอบภาคปฏิบัติ นั้น สามารถแบ่งออกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้แบ่งมี ดังนี้

1) แบ่งตามปัจจัยที่จะประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1) การวัดกระบวนการ (Process) เป็นการวัดที่พิจารณาเฉพาะวิธีทำ วิธีปฏิบัติในการทำงานหรือกิจกรรม เช่น การขับรถยนต์ การใช้คอมพิวเตอร์ การว่ายน้ำท่าผีเสื้อ เป็นต้น

1.2) การวัดผลงานหรือผลผลิต (Product) เป็นการวัดที่พิจารณาผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการทำงานของผู้เรียน เช่น ภาพวาด เสื้อที่ตัดสำเร็จแล้ว เอกสารที่พิมพ์ เป็นต้น การประเมินแต่ละครั้งอาจจะประเมินเฉพาะกระบวนการหรือประเมินเฉพาะ ผลผลิต หรือประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตพร้อมกันก็ได้

2) แบ่งตามลักษณะสถานการณ์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1) สถานการณ์จำลอง (Simulated Setting) ใช้สำหรับวัดผลการปฏิบัติงานที่เสี่ยงอันตรายต่อบุคคลที่ปฏิบัติ ถ้าผู้ปฏิบัตินั้นไม่มีความชำนาญหรือทักษะเพียงพอ หรือในสภาพจริงไม่สามารถปฏิบัติได้ เช่น การขับเครื่องบิน การขับรถยนต์ การยิงปืน เป็นต้น

2.2) สถานการณ์จริง (Real Setting) ใช้สำหรับวัดผลการปฏิบัติงานที่ไม่เสี่ยงอันตราย ต่อพื้นที่ปฏิบัติ หรือใช้ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติมีความชำนาญ เช่น การขับรถยนต์จริงบนถนน การยิงปืนจริง ในป่า เป็นต้น

การประเมินผลกิจกรรมอาจใช้ทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงก็ได้ เช่น การทดสอบการขับรถยนต์อาจให้ทดลองขับในสถานการณ์จำลองหรือไปฝึกปฏิบัติภารกิจก่อนแล้วจึง ออกไปทดสอบบนถนนจริง เป็นต้น

3) แบ่งตามการเกิดสิ่งเร้า แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1) ใช้สิ่งเร้าที่เป็นธรรมชาติ (Natural Stimulus) เป็นการวัดผลที่เป็นไปตามธรรมชาติ ผู้วัดไม่ต้องไปจัดกระทำ หรือแทรกแซง หรือสร้างสถานการณ์ใดๆ เช่น นิสัยการทำงานของ ผู้เรียน บุคลิกภาพของผู้เรียน เป็นต้น

3.2) ใช้สิ่งเร้าที่จัดขึ้น (Structure Stimulus) เป็นการวัดผลที่ผู้วัดต้องจัดสิ่งเร้า หรือ สถานการณ์ขึ้นเพื่อประกันว่าพฤติกรรมที่กำลังประเมินจะต้องปรากฏ เช่น การกล่าวสุนทรพจน์ การเล่นเกม การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยวิธีนี้จะลดเวลาการสังเกตลงเพราะไม่ต้องรอให้เกิดขึ้น ตามธรรมชาติ

จากประเภทของการทดสอบภาคปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มี 3 ประเภท คือ 1) แบ่งตามปัจจัยที่จะประเมิน 2) แบ่งตามลักษณะสถานการณ์ 3) แบ่งตามการเกิดสิ่งเร้า ซึ่งแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันไป ดังนี้ 1) แบ่งตามปัจจัยที่จะประเมิน จะมุ่งการวัดจากตัว กระบวนการ และผลงานหรือผลผลิต 2) แบ่งตามลักษณะสถานการณ์ จะมุ่งการวัดจากเหตุการณ์ใน สถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์จริงก็ตาม และในส่วนของ 3) แบ่ง ตามการเกิดสิ่งเร้า จะมุ่งวัดจากการใช้สิ่งเร้า ๆ อาจจะเป็นสิ่งเร้าที่เป็นธรรมชาติ และสิ่งเร้าที่จัดขึ้น

4. เครื่องมือทักษะปฏิบัติ

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2545: 78) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินการปฏิบัติ ไว้ว่า เป็นวิธีการประเมินที่ครูผู้สอนได้มอบหมายงาน/กิจกรรมให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติ เพื่อให้ได้รับข้อมูล สารสนเทศ (กระบวนการ/ผลงาน) ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

สุวิมล ว่องวานิช (2546: 2) ได้กล่าวถึงความหมายของการวัดการปฏิบัติ (Performance Testing) ไว้ว่า เป็นการวัดการปฏิบัติงานที่มีลักษณะของการดำเนินการ ดังนี้

- 1) จะต้องมีการปฏิบัติงาน หรือได้กระบวนการปฏิบัติงานให้สามารถสังเกตหรือวัดได้
- 2) การปฏิบัติงานต้องใช้วิธีต่าง ๆ ของร่างกายร่วมกันในการปฏิบัติงานนั้น ๆ
- 3) การปฏิบัติงานควรมุ่งเน้นให้มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง อย่างต่อเนื่อง
- 4) การปฏิบัติงานเป็นกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้

พร้อมพรรณ อุตมสิน (2546: 213) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Performance Assessment) ไว้ว่า เป็นวิธีการประเมิน ที่ครูผู้สอนมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556: 14) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินการปฏิบัติ ไว้ว่าเป็นการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนภายใต้ สภาพการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยพิจารณาจากกระบวนการปฏิบัติและคุณภาพของผลงาน โดยที่เกณฑ์การประเมินสร้างขึ้นจากประเด็นที่สำคัญของคุณลักษณะของผลงานนั้น

จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560: 48) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินการปฏิบัติ ไว้ว่าการประเมินภาคปฏิบัติเป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงาน (Tasks) หรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินภาคปฏิบัติ อาจปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะงานหรือประเภทกิจกรรม

จากความหมายของการประเมินการปฏิบัติ ดังกล่าวข้างต้นสามารถ สรุปได้ว่า การประเมินการปฏิบัติ เป็นการประเมินตัวผู้เรียนจากชิ้นงาน (คุณภาพของงาน) หรือประเมินจากกิจกรรมที่ครูผู้สอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ทราบข้อมูลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยได้ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ประเมินทักษะปฏิบัติพบว่า มีหลายประเภท ได้แก่ 1) การทดสอบภาคปฏิบัติ 2) การสังเกต 3) แบบตรวจสอบรายการ 4) แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5) แฟ้มสะสมงาน และ 6) การประเมินตามสภาพจริง ซึ่งแต่ละประเภทต่างมีความเหมาะสมกับงานแตกต่างกัน จึงทำให้การเลือกใช้เครื่องมือแต่ละประเภทรุ่นขึ้นอยู่กับลักษณะและจุดประสงค์ของงานชิ้นนั้น ๆ โดยแต่ละเครื่องมือจะมีรายละเอียด ดังนี้

1) การทดสอบภาคปฏิบัติ

ราตรี นันทสุนทร (2555: 50-53) ได้กล่าวถึง การทดสอบภาคปฏิบัติ ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติหรือด้านทักษะพิสัย ไม่สามารถที่จะประเมินได้โดยการใช้แบบสอบในลักษณะของการสอบในวิชาเนื้อหาทั่ว ๆ ไป การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยสามารถที่จะแยกลักษณะของการประเมินออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การประเมินชิ้นงานที่สำเร็จ 2) การประเมินกระบวนการ 3) การประเมินกระบวนการและผลงานที่ทำ

1.1) การประเมินชิ้นงานที่สำเร็จ ถ้าครูให้นักเรียนทำกิจกรรมมาส่ง เช่น การปั้นแจกัน ครูไม่ควรจะใช้ระบบการให้คะแนนแบบเต็มรวม เช่น ให้ 5 ส่วน 10 หรือ 7 ส่วน 10 แต่ครูควรพัฒนาแบบประเมินที่มีรายละเอียดถึงประเด็นที่แยกให้คะแนน ดังตัวอย่างแบบประเมินต่อไปนี้

ตาราง 7 ตัวอย่างแบบประเมินชิ้นงาน

ผลงานการปั้นแจกันของ.....			
ประเด็นมุ่งพัฒนา	คะแนน		
	ยังต้องปรับปรุง (0)	พอใช้ (1)	ดี (2)
1. ความสมส่วนของรูปทรง			
2. การตกแต่ง			
3. ความคิดสร้างสรรค์			

ที่มา: ราตรี นันทสุคนธ์ (2555: 51)

1.2) การประเมินกระบวนการ ในการปฏิบัติงานของนักเรียนในบางกิจกรรม อาจจะไม่ปรากฏ หรือไม่มี ผลงานเป็นชิ้นเป็นอัน เช่น การร้องเพลง การรำไทย การเล่นเกมยมนาสติค ซึ่งการพัฒนาแบบวัดในส่วนนี้ สามารถยกตัวอย่างให้เห็นได้ ดังนี้

ตาราง 8 ตัวอย่างแบบประเมินกระบวนการ

การประเมินการรำไทย			
ประเด็นมุ่งพัฒนา	คะแนน		
	0	1	2
1. ความถูกต้องของท่ารำ			
1.1 ท่าที่ 1			
1.2 ท่าที่ 2			
1.3 ท่าที่ 3			
2. ความสอดคล้องของท่ารำและดนตรี			
1.1 ท่าที่ 1			
1.2 ท่าที่ 2			
1.3 ท่าที่ 3			

ตาราง 8 (ต่อ)

การประเมินการรำไทย			
ประเด็นมุ่งพัฒนา	คะแนน		
	0	1	2
3. คุณลักษณะ			
1. ความอดทนฝึก			
2. ความรับผิดชอบ			

ที่มา: ราตรี นันทสุคนธ์ (2555: 52)

1.3) การประเมินกระบวนการและผลงานที่ทำ ในการปฏิบัติงานของนักเรียนในด้านทักษะพิสัยส่วนใหญ่ นั้น ครูจะต้องประเมินผลงานทั้งในส่วนของการกระบวนการและส่วนของผลจากการปฏิบัติ นั้น ๆ เช่น การประกอบอาหาร การทำแปลงเกษตร เป็นต้น ซึ่งการประเมินในส่วนนี้สามารถยกตัวอย่างแบบประเมินต่อไปนี้

ตาราง 9 ตัวอย่างแบบประเมินกระบวนการและผลงานที่ทำ

การประเมินการประกอบอาหาร				
	ประเด็นมุ่งพัฒนา	คะแนน		
		0	1	2
ขั้นเตรียม	1. การเตรียมการก่อนปรุง			
	1.1 การเตรียมวัสดุประกอบอาหาร			
	1.2 เตรียมภาชนะต่าง ๆ พร้อม			
	1.3 เตรียมอุปกรณ์ให้ความร้อนพร้อม			
ขั้นปฏิบัติ	2. ขณะปรุงอาหาร			
	2.1 ใช้ความร้อนพอเหมาะ			

ตาราง 9 (ต่อ)

		การประเมินการประกอบอาหาร		
		คะแนน		
ประเด็นมุ่งพัฒนา		0	1	2
ขั้นปฏิบัติ	2.2 ลำดับขั้นตอนการปรุงถูกต้อง			
	2.3 คำนึงถึงความสะอาด			
	2.4 คำนึงถึงความปลอดภัย			
	3. ผลของอาหารที่ปรุงเสร็จ			
ผลงาน	2.1 มีรสชาติดี			
	2.2 มีสีชวนรับประทาน			
	2.3 จัดใส่ภาชนะ ตกแต่งสวยงาม			
คุณลักษณะ	4. คุณลักษณะ			
	4.1 ทำงานอย่างมีระบบ			
	4.2 รับผิดชอบ กวาดเก็บเรียบร้อย			

ที่มา: ราตรี นันทสุคนธ์ (2555: 53)

2) การสังเกต

ราตรี นันทสุคนธ์ (2555: 58-60) การสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลอีกรูปแบบหนึ่ง การสังเกตอาจทำได้ทั้งสถานการณ์ตามธรรมชาติ หรือสถานการณ์จำลองที่ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลต้องการ

การสังเกตเป็นเทคนิคการรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ทางด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เช่น ข้อมูลด้านความประพฤติ ความเป็นพลเมืองดี การปฏิบัติตนในสังคม มารยาท ค่านิยมต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะเป็นข้อมูลที่ตรงกว่าข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพราะให้ผู้ถูกตอบรายงานตนเองมักจะรายงานเข้าข้างตนเอง

วิธีการสังเกตการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1) จัดวางแผนการสังเกตให้เป็นระบบ มีขั้นตอนว่าจะให้สังเกตอะไร มีแบบบันทึกหรือแบบสอบถาม แบบสำรวจ ประกอบการสังเกตหรือไม่ จะใช้อย่างไร ผู้สังเกตต้องเตรียมตัว ทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอย่างดีก่อน

2) ควรกำหนดจุดมุ่งหมายว่าจะสังเกตพฤติกรรมใดเมื่อไร ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความสับสนวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ถ้าจะสังเกตเด็กเป็นกลุ่ม และสังเกตทุก ๆ พฤติกรรมที่เกิดขึ้น จะทำให้ยุ่งยากจากการจดบันทึก จึงควรกำหนดสิ่งที่จะสังเกตให้เฉพาะไปว่า จะดูพฤติกรรมอะไรบ้าง เพียง 1 หรือ 2 พฤติกรรมเท่านั้น

3) การใช้เครื่องมือประกอบการสังเกต ถ้าใช้แบบบันทึก แบบสอบถาม หรือแบบสำรวจที่มีศัพท์เทคนิคโดยเฉพาะ เช่น "ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์" "ความก้าวร้าว" "ความพร้อมทางอารมณ์" เป็นต้น ควรให้นิยามศัพท์ที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้สังเกตจะได้บันทึกและตัดสินใจว่า พฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นพฤติกรรมชนิดใด

4) สิ่งที่ต้องการสังเกต ควรแยกสิ่งที่สังเกตให้เห็นเด่นชัดเป็นข้อ ๆ และถ้าเป็นไปได้แต่ละข้อควรจบบริบูรณ์ในตัวเอง ไม่ควรเกี่ยวโยงไปถึงข้ออื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้สังเกต ไม่สะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกผล

5) ควรคำนึงถึงหลัก Sampling Errors ในการสังเกตด้วย เช่น ด.ช.กร มักชอบแสดงอาการก้าวร้าวในตอนเช้าเมื่อมาถึงโรงเรียน ถ้ากำหนดตารางสังเกตพฤติกรรมของ ด.ช.กร เฉพาะตอนบ่ายอาจไม่ทราบว่า ด.ช.กร มีพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนั้น จึงควรใช้หลักการสุ่มตัวอย่างเรื่องเวลาในการสังเกตให้ดี เพื่อจะได้ข้อมูลที่แท้จริง เช่น จันทร์ 9.15-9.45 น. อังคาร 11.00-12.00 น. พุธ 13.00-13.45 น. พฤหัส 14.00-14.45 น. เป็นต้น

6) การสังเกตที่ดีควรสังเกตเด็กที่มีปัญหาเพียง 2-3 คน โดยทำการสังเกตเจาะลึกลงไป ไม่ควรสังเกตเป็นกลุ่มใหญ่

7) ควรบันทึกการสังเกตหลังจากสังเกตทันที หรือควรจดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่สังเกตทันที

8) ควรบันทึกเฉพาะสิ่งที่สังเกตได้

9) ถ้าผู้สังเกตสามารถบันทึกรหัสได้ จะทำให้สะดวกในการจดบันทึกยิ่งขึ้น

การสังเกต ใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือช่วยบันทึกข้อมูล เพราะผู้สังเกตพยายามใช้ประสาทสัมผัสเผ้าดูอย่างเอาใจใส่ และจดบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตอย่างมีระบบ

วิธีการสร้างแบบสังเกต ใช้วิธีการคล้ายกับกรสร้างแบบสอบถามและอาจอยู่ในรูปแบบข้อคำถามแต่ละประเด็นหลากหลายได้เช่นเดียวกัน ซึ่งการประเมินในส่วนนี้สามารถยกตัวอย่างแบบประเมินต่อไปนี้

ตาราง 10 ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมที่สังเกต										
		มีการวางแผนในการทำงาน	การจัดลำดับขั้นตอน	การทำงานตามขั้นตอน	การทำงานเป็นกลุ่ม	ทำงานได้คล่องแคล่ว	ความตั้งใจทำงาน	การให้ความร่วมมือ	ความคิดสร้างสรรค์	ความเป็นระบบ	ทำงานเสร็จทันเวลา	รวม
		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
1.												
2.												
3.												

ที่มา: ราตรี นันทสุนทร (2555: 60)

3) แบบตรวจสอบรายการ

สุภกิจ โสทัด (2558: 40) ได้กล่าวถึงแบบตรวจสอบรายการ ไว้ว่า เป็นการสร้างรายการของข้อความที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติหรือคุณลักษณะที่ต้องการประเมินว่ามีหรือไม่มี แบบตรวจสอบรายการนิยมใช้ในการประเมินความสนใจของผู้เรียน เจตคติ คุณลักษณะส่วนตัว

การสร้างแบบตรวจสอบรายการ มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- 1) กำหนดลักษณะของสิ่งที่ต้องการตรวจสอบหรือประเมิน
- 2) กำหนดพฤติกรรมที่จะบ่งชี้ หรือแสดงคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการตรวจสอบ
- 3) เขียนข้อความที่แสดงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ตรวจสอบ
- 4) ตรวจสอบข้อความที่เขียนชัดเจนหรือไม่ ชำช้อนกับรายการอื่นหรือไม่แล้วจัดเรียงรายการตามลำดับของการกระทำหรือพฤติกรรม

5) นำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 11 ข้อดีและข้อจำกัดของแบบตรวจสอบรายการ

ข้อดี	ข้อจำกัด
สร้างง่ายและใช้สะดวก	พฤติกรรมที่กำหนดในรายการต้องชัดเจน มิฉะนั้นจะทำให้สื่อความหมายไม่ตรงกัน
สามารถนำไปวัดพฤติกรรม หรือใช้ประกอบการสังเกตพฤติกรรมได้อย่างละเอียด	ผู้ประเมินต้องมีโอกาสได้รับรู้ ได้เห็นหรือเกี่ยวข้องกับคลุกคลีกับผู้เรียน ผลการประเมินจึงจะเชื่อถือได้และถูกต้อง
ผลการประเมินเป็นรายบุคคลสามารถนำไปปรับปรุงส่งเสริมหรือพัฒนาเป็นรายบุคคลได้	

ที่มา: สุภกิจ โสทัต (2558: 40)

4) แบบมาตราส่วนประเมินค่า

สุภกิจ โสทัต (2558: 41-42) ได้กล่าวถึงแบบมาตราส่วนประเมินค่า ไว้ว่า มาตราส่วนประมาณค่าแตกต่างจากแบบตรวจสอบรายการ กล่าวคือ แบบตรวจสอบรายการต้องการทราบว่า มีหรือไม่มีในเรื่องนั้น แต่มาตราส่วนประมาณค่าต้องการทราบละเอียดยิ่งขึ้นว่ามีอยู่เพียงใด หรือมีในระดับใด เพื่อจัดอันดับคุณภาพในการประมาณค่า กระบวนการ ผลผลิต และวัดคุณลักษณะนิสัยหรือลักษณะทางจิตวิทยา เช่น ความสนใจ ค่านิยม การปรับตัว ความคิดเห็น เป็นต้น

รูปแบบของมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย 5 รูปแบบ มีรายละเอียดดังนี้

1) มาตราส่วนประมาณค่าแบบรายการ (Descriptive Rating Scales) เป็นการใช้อ้างอิงข้อความบอกระดับที่ผู้ตอบจะพิจารณาเลือกตอบ เช่น

การเรียนรู้หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษาที่มีประโยชน์ต่อครู

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2) มาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลข (Numerical Rating Scales) เป็นการใช้นับตัวเลขบอกระดับที่ผู้ตอบจะพิจารณาเลือกตอบ เช่น

การเรียนรู้หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษาที่มีประโยชน์ต่อครู

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง เห็นด้วย

3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3) มาตรฐานประมาณค่าแบบเส้นหรือกราฟ (Graphic Rating Scale) เป็นการใช้เส้นตรงแบ่งเขตช่องบอกระดับการเลือกตอบ เช่น

การเรียนรู้หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษาที่มีประโยชน์ต่อครู

--	--	--	--	--

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4) มาตรฐานประมาณค่าแบบใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Rating Scales) เป็นการใช้สัญลักษณ์บอกระดับที่ผู้ตอบจะพิจารณาเลือกตอบ สัญลักษณ์ที่ใช้อาจเป็นตัวอักษรหรือรูปภาพ เช่น การเรียนรู้หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษาที่มีประโยชน์ต่อครู

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5) การจัดอันดับ (Ranking) เป็นการใช้ตัวเลขแสดงการเรียงลำดับความสำคัญหรือจัดเรียงใหม่ เช่น

สิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต ได้แก่

5.1) บุตร

5.2) ภรรยา/สามี

5.3) ตัวเอง

5.4) บิดาและมารดา

5.5) ญาติ

5.6) เพื่อน

หมายเหตุ รูปแบบมาตรฐานประมาณค่าที่กำหนดเป็นการวัดความรู้สึก ความคิดเห็น เจตคติหรือพฤติกรรมในเชิงสนับสนุน-ไม่สนับสนุนข้อความนั้น มีคำตอบเป็น 5 ระดับ จะเป็นการประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) ถ้ากำหนดการวัดมีค่าหรือตัวเลขแสดงระดับพฤติกรรมตั้งแต่ต่ำสุดไปจนถึงสูงสุดซึ่งเป็นการวัดเชิงปริมาณ จะเป็นการประมาณค่าของออสกู๊ด (Osgood)

การสร้างมาตราส่วนประมาณค่า มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- 1) กำหนดลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดหรือตรวจสอบ
- 2) กำหนดพฤติกรรมที่จะบ่งชี้ หรือแสดงคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด
- 3) เลือกรูปแบบของมาตรฐานส่วนประมาณค่า
- 4) เขียนข้อความที่แสดงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด
- 5) ตรวจสอบข้อความที่เขียนว่าชัดเจนหรือไม่ ช้ำซ้อนกับรายการอื่นหรือไม่ แล้ว

จัดเรียงข้อความตามลำดับการกระทำ หรือพฤติกรรม

- 6) นำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 12 ข้อดีและข้อจำกัดของมาตราส่วนประมาณค่า

ข้อดี	ข้อจำกัด
ใช้ประเมินคุณลักษณะหรือใช้ประกอบการสังเกตพฤติกรรมได้อย่างละเอียด ผลการประเมินสามารถนำไปปรับปรุงพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่วัดได้	ข้อคำถามต้องชัดเจนมิฉะนั้นจะทำให้สื่อความหมายไม่ตรงกัน การพิจารณาตัดสินใจบางครั้งทำได้ยาก

ที่มา: สุภกิจ โสทัต (2558: 42)

5) แฟ้มสะสมงาน

ราตรี นันทสุนทร (2555: 61-62) ได้กล่าวถึง แฟ้มสะสมผลงาน ไว้ว่า การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการเก็บรวบรวมและการสร้างเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนที่บ่งบอกถึงความสำเร็จเชิงสมรรถนะเฉพาะด้านที่ได้คัดสรรมาแล้ว แฟ้มสะสมงานจะแสดงให้เห็นความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย ความสำเร็จ และพัฒนาการของผู้เรียน เป็นสิ่งบ่งบอกให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ตรงไหน ชั้นไหน และกำลังพัฒนาไปในทิศทางใด เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง รู้จักและเข้าใจหลักเกณฑ์ของผลงานที่ดีเป็นอย่างไร

จุดประสงค์ของแฟ้มสะสมผลงาน

- 1) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนตามจุดประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร
- 2) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ทำให้เกิดนิสัยรักการทำงาน

3) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล แทนการใช้ข้อสอบตัดสินผลเพียงอย่างเดียว

4) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นคนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

5) เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง

6) เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล คัดเลือกข้อมูล จัดระบบข้อมูล และนำเสนอข้อมูล ความรู้ได้อย่างเป็นระบบ

7) เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกกระบบ และอ้อมาศัย

สุภกิจ โสทัต (2558: 147) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของแฟ้มสะสมงาน ไว้ว่า

ตาราง 13 ข้อดีและข้อจำกัดของแฟ้มสะสมงาน

ข้อดี	ข้อจำกัด
สามารถนำไปใช้สอนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี เพราะในแฟ้มสะสมงานจะทำให้ครูทราบจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน	การใช้แฟ้มสะสมงานประเมินผลผู้เรียนยังมีปัญหาในเรื่องความเชื่อมั่น หรือความเห็นที่สอดคล้องกันในการประเมิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินยังไม่ค่อยชัดเจนหรือไม่ตรงกัน ผลการประเมินจึงไม่สอดคล้องกัน
ทำให้ผู้เรียนได้รู้วิธีการคัดสรรผลงาน และประเมินผลงาน	ใช้เวลามากเนื่องจากผู้เรียนต้องใช้เวลาในการเก็บรวบรวมผลงาน รวมทั้งครูและผู้เรียนยังต้องใช้เวลาในการพิจารณาตรวจทาน ซึ่งโดยทั่วไปครูจะตรวจทานคนเดียวกับผู้เรียนทั้งชั้น ทำให้ต้องใช้เวลา

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อดี	ข้อจำกัด
<p>ทำให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง เห็นการพัฒนาตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีกำลังใจที่จะแข่งขันกับตนเอง</p> <p>ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน กับครู และมีโอกาสได้ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้และการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง</p>	<p>มีปัญหาเรื่องสถานที่เก็บรวบรวมผลงาน โดยเฉพาะครูที่สอนหลายวิชา ในแต่ละปีจะมีเพิ่มสะสมงานของผู้เรียนแต่ละรายวิชาแต่ละชั้นจำนวนมาก</p>

ที่มา: สุภกิจ โสทัต (2558: 147)

6) การประเมินตามสภาพจริง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546: 13) ได้กล่าวถึง การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ไว้ว่า เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์สภาพจริง หรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนอง โดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิตจากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพจะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จได้

การสร้างการประเมินตามสภาพจริง มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการประเมินว่าต้องการประเมินผู้เรียนด้านใดบ้าง และมีจุดเน้นที่ต้องการในเรื่องใด ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับทราบ หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ด้วย โดยทั่วไปแล้วการประเมินจะครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และด้านคุณธรรมของผู้เรียน

2) กำหนดเกณฑ์ วิธีการที่จะใช้ในการประเมินเพื่อให้ได้ผลหรือข้อมูล ซึ่งผู้เรียนควรมีโอกาสได้กำหนดเกณฑ์และรับทราบเกณฑ์ของการประเมิน

3) กำหนดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน เพื่อน เป็นต้น และกำหนดรายการพฤติกรรมที่ต้องการประเมินที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์

4) กำหนดเครื่องมือในการประเมิน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้จะต้องมีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน วัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน และเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

5) กำหนดช่วงเวลาที่ต้องการประเมิน หรือสถานการณ์ หรือสถานที่ ที่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น การประเมินขณะทำกิจกรรม หรือการประเมินจากผลงาน หรือการประเมินในกิจกรรมหรืองานพิเศษ

6) วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ไว้ประเมิน เช่น จากแบบบันทึก จากรายการของข้อมูลแบบต่าง ๆ จากแฟ้มสะสมงาน จากแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

7) การสรุปผลการประเมิน เป็นการสรุปผลโดยเปรียบเทียบจากเกณฑ์ที่กำหนดและ นำผลระหว่างเรียนมาประกอบ จากนั้นจึงนำผลมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

จากเครื่องมือทักษะปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เป็นวิธีการที่ครูผู้สอนใช้ ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านกระบวนการปฏิบัติ โดยพิจารณาจากงานที่มอบหมาย ซึ่งจะ ประกอบไปด้วย 6 ประเภท คือ 1) การทดสอบภาคปฏิบัติ 2) การสังเกต 3) แบบตรวจสอบรายการ 4) แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5) แฟ้มสะสมงาน และ 6) การประเมินตามสภาพจริง สำหรับการวิจัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง มี ลักษณะเป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติแบบประเมินกระบวนการ

5. การสร้างเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติ

กระบวนการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ มีกระบวนการสร้างที่ คล้ายคลึงกันกับกระบวนการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัยโดยมีนักวิชาการหลายท่านที่ นำเสนอในรูปแบบเดียวกัน ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงนำเสนอกระบวนการสร้างเกณฑ์การประเมินทักษะ ปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) กระบวนการสร้างแบบตรวจสอบรายการ 2) กระบวนการสร้างแบบประเมิน ค่า 3) กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม 4) กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน แบบแยกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับ (กมลวรรณ ตังธนานต์, 2555; Nitko, 2004) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) กระบวนการสร้างแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) การสร้างแบบตรวจสอบ รายการประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ ต้องการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายและองค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดข้อรายการประเมินให้ชัดเจน ข้อรายการประเมินมีลักษณะเป็นประเด็นที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งอาจเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยในการปฏิบัติ หากเป็นไปได้ผู้ประเมินควรศึกษามาตรฐานหรือตัวชี้วัดของทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเป็นได้ข้อรายการประเมินที่เป็นประเด็นสำคัญจำเป็นสำหรับการประเมินทักษะการปฏิบัติ นั้น ๆ ในบริบทการประเมินทักษะการปฏิบัติในชั้นเรียน การสังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของผู้เรียนใน 1 ทักษะที่ต้องการประเมิน ก็สามารถช่วยในการกำหนดข้อรายการประเมินได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับข้อรายการประเมิน โดยเรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยที่จะประเมินตามลำดับการเกิดขึ้นจริงเมื่อผู้รับการประเมินปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 เขียนช่องรายการผลการประเมิน (ช่องรายการ "ปฏิบัติ" และช่องรายการ "ไม่ปฏิบัติ ") ในแต่ละรายการประเมิน

ขั้นตอนที่ 5 ระบุชื่อแบบตรวจสอบรายการประเมินตามทักษะที่ต้องการประเมิน เพิ่มเติมช่องกรอกข้อมูลผู้รับการประเมินหรือผู้เรียน และผู้ประเมิน ได้แก่ ชื่อและระดับชั้นของการประเมิน ชื่อผู้ประเมิน และวันเดือนปีที่ประเมินทักษะนั้น ตลอดจนระบุค่าชี้แจงในการใช้ แบบตรวจสอบรายการประเมิน เพื่อให้ผู้ประเมินทราบแนวทางในการใช้และบันทึกผลการประเมินในแบบตรวจสอบรายการประเมินทักษะนั้น

อนึ่ง ข้อควรคำนึงถึงในการสร้างแบบตรวจสอบรายการ คือ ทักษะที่จะประเมินด้วยแบบตรวจสอบรายการ ควรเป็นทักษะที่มีกระบวนการปฏิบัติที่แน่นอนตายตัว หรือรายการที่ประเมินที่คงที่เสมอเพราะหากทักษะที่ต้องการประเมินมีกระบวนการปฏิบัติที่ไม่ตายตัว หรือรายการที่ประเมินไม่คงที่ ขั้นตอนการสร้างแบบตรวจสอบรายการดังกล่าวจะไม่สามารถนำไปใช้ได้ เพราะจะส่งผลต่อความตรงของผลการประเมินทักษะนั้น

2) กระบวนการสร้างแบบประเมินค่า (Rating Scale) การสร้างแบบประเมินค่าประกอบด้วย 6 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายและองค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดข้อรายการประเมินให้ชัดเจน ข้อรายการประเมินมีลักษณะเป็นประเด็นที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งอาจเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยในการปฏิบัติ หากเป็นไปได้ ผู้ประเมินควรศึกษามาตรฐานหรือตัวชี้วัดของทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าได้ข้อรายการประเมินที่เป็นประเด็นสำคัญ จำเป็นสำหรับการประเมินทักษะการปฏิบัติ นั้น ๆ การสังเกตพฤติกรรม และการปฏิบัติงานของผู้รับการประเมินในทักษะการปฏิบัติต่าง ๆ ก็สามารถช่วยในการกำหนดข้อรายการประเมินได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับข้อรายการประเมิน โดยเรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยที่จะประเมินตามลำดับการเกิดขึ้นจริงเมื่อผู้รับการประเมินปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 เขียนช่องรายการผลการประเมินให้เป็นไปตามจำนวนระดับผลประเมินที่ต้องการ เช่น 3 ระดับ หรือ 4 ระดับ

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดคำบ่งชี้ระดับ (Verbal Label) หรือคะแนนในแต่ละระดับที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 3 เช่น ในกรณี 3 ระดับ อาจกำหนดคำบ่งชี้ระดับเป็น ดี พอใช้ และปรับปรุง ในกรณี 4ระดับ อาจกำหนดคำบ่งชี้ระดับเป็น ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 6 ระบุชื่อแบบประเมินค่าตามทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน เพิ่มเติมช่องกรอกข้อมูลนักเรียนหรือผู้รับการประเมิน และผู้ประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ชื่อและชั้นของผู้รับการประเมิน ชื่อผู้ประเมิน และวันเดือนปีที่ประเมินทักษะนั้น ตลอดจนระบุคำชี้แจงในการใช้แบบประเมินค่า เพื่อให้ผู้ประเมินทราบแนวทางในการใช้และบันทึกผลการประเมินในแบบประเมินค่าทักษะนั้น

3) กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม (Holistic Scoring Rubric) การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายและองค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ผลการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ในขั้นตอนนี้ ผู้ประเมินต้องกำหนดว่าสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต้องประเมินตามจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้คืออะไร การประเมินทักษะการปฏิบัตินั้น เน้นที่กระบวนการปฏิบัติงานหรือผลการปฏิบัติงาน หรือทั้งกระบวนการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดจำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติในแต่ละมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมิน ซึ่งสามารถกำหนดระดับคะแนนในลักษณะเชิงปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ ตัวอย่างเช่น ในเชิงปริมาณอาจกำหนดเป็นระดับคะแนน 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนในเชิงคุณภาพอาจกำหนดเป็นระดับดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง ตามลำดับ โดยทั่วไปในการประเมินทักษะการปฏิบัติมักจะกำหนดให้จำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติมีจำนวน 4 ถึง 6 ระดับ (Johnson, Penny, & Gordon, 2009)

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดคำอธิบายลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติของเกณฑ์แต่ละระดับหากเป็นไปได้ควรจัดหาหรือคัดเลือกตัวอย่างการปฏิบัติงานหรือผลการปฏิบัติที่มีลักษณะครอบคลุมองค์ประกอบหรือมิติที่ต้องการประเมิน ทั้งตัวอย่างการปฏิบัติงานหรือผลงานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง กลาง และต่ำ ระดับคุณภาพละ 3 ตัวอย่างขึ้นไป คำอธิบายลักษณะการปฏิบัติงานหรือผลงานในเกณฑ์แต่ละระดับอาจมีลักษณะเป็นคำอธิบายในเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ หรือ

ผสมผสานคำอธิบายเชิงปริมาณและคุณภาพเข้าด้วยกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของการปฏิบัติ หรือผลงานที่ได้จากทักษะนั้น ๆ เพื่อให้เกณฑ์การให้คะแนนไม่ซับซ้อนจนเกิดความไม่สะดวกในการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 5 ในบริบทชั้นเรียน ควรนำร่างเกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้นไปพิจารณา ร่วมกันกับผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อร่างเกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้น เนื่องจากความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนและสิ่งที่คุณเรียนจะได้รับการประเมินเป็นสิ่งสำคัญในการนำเกณฑ์การให้คะแนนไปใช้ ขั้นตอนนี้ยังเป็นประโยชน์ด้วย เนื่องจากการพิจารณาเกณฑ์การให้คะแนนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และจุดด้อยของการปฏิบัติงานหรือผลงานในด้านทักษะการปฏิบัติของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 นำข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากผู้เรียนในขั้นตอนที่ 4 ไปพิจารณา และปรับร่างเกณฑ์การให้คะแนนก่อนนำไปใช้จริง

4) กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Scoring Rubric) สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบสำหรับประเมินทักษะการปฏิบัติมีหลัก โดยทั่วไปเหมือนกับการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม แต่มีรายละเอียดเพิ่มเติมขึ้นมากกว่า เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวมในส่วนที่เป็นมิติหรือองค์ประกอบที่จะประเมินในทักษะนั้น ๆ การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบสำหรับประเมินประกอบด้วย 7 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายและองค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ผลการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ในขั้นตอนนี้ ผู้ประเมินต้องกำหนดว่าสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต้องประเมินตามจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้คืออะไร การประเมินทักษะนั้น เน้นที่กระบวนการปฏิบัติงาน หรือผลการปฏิบัติงาน หรือทั้งกระบวนการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดมิติหรือองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการปฏิบัติงาน หรือผลการปฏิบัติงานในทักษะกำหนดในข้อ 1 ในการประเมินที่เน้นกระบวนการปฏิบัติงานอาจกำหนดมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมิน เช่น ความถูกต้องในการปฏิบัติหรือแสดงทักษะนั้น ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ ส่วนในการประเมินที่เน้นผลการปฏิบัติงานอาจกำหนดมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมิน เช่น ความถูกต้องของผลการปฏิบัติ จำนวนครั้ง ระยะทาง เวลา ในการปฏิบัติงานในทักษะนั้น ทั้งนี้ในทักษะที่แตกต่างกัน มิติหรือองค์ประกอบที่เหมาะสมในการวัดก็อาจมีความแตกต่างกันไปได้

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดจำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติ หรือผลการปฏิบัติทักษะนั้นในแต่ละมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมิน ซึ่งสามารถกำหนดระดับคะแนนในลักษณะเชิงปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ ตัวอย่างเช่น ในเชิงปริมาณอาจกำหนดเป็นระดับคะแนน

4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนในเชิงคุณภาพอาจกำหนดเป็นระดับ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุงตามลำดับ โดยทั่วไปในการประเมินทักษะการปฏิบัติมักจะกำหนดให้จำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติมีจำนวน 4 ถึง 6 ระดับ (Johnson, Penny, & Gordon, 2009)

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดคำอธิบายลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติของแต่ละระดับหากเป็นไปได้ ควรจัดหาหรือคัดเลือกตัวอย่างการปฏิบัติงานหรือผลการปฏิบัติที่มีลักษณะครอบคลุมองค์ประกอบหรือมิติที่ต้องการประเมินทั้งตัวอย่างการปฏิบัติงานหรือผลงานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง กลาง และต่ำ ระดับคุณภาพละ 3 ตัวอย่างขึ้นไป คำอธิบายลักษณะการปฏิบัติงานหรือผลงานในเกณฑ์แต่ละระดับอาจมีลักษณะเป็นคำอธิบายในเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ หรือผสมผสานคำอธิบายเชิงปริมาณและคุณภาพเข้าด้วยกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของการปฏิบัติหรือผลงานที่ได้จากทักษะนั้น ๆ เพื่อให้เกณฑ์การให้คะแนนไม่ซับซ้อนจนเกิดความไม่สะดวกในการนำไปใช้ให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบไม่ควรพัฒนาเกณฑ์ที่มีมากกว่า 6 องค์ประกอบ หรือ 6 มิติ

ขั้นตอนที่ 6 ในบริบทชั้นเรียน ควรนำร่างเกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้นไปพิจารณา ร่วมกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อร่างเกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้น เนื่องจากความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนน และสิ่งที่คุณเรียนจะได้รับการประเมินเป็นสิ่งสำคัญในการนำเกณฑ์การให้คะแนนไปใช้ ขั้นตอนนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนด้วยเนื่องจากการพิจารณาเกณฑ์การให้คะแนนจะช่วยให้คุณเรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยของการปฏิบัติงานหรือผลงานในด้านทักษะการปฏิบัติของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 นำข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากผู้เรียนในขั้นตอนที่ 5 ไปพิจารณา และปรับร่างเกณฑ์การให้คะแนนก่อนนำไปใช้จริง

ในการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวมและเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบนั้น ต้องคำนึงถึงภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับระดับอายุของผู้รับการประเมิน รวมถึงต้องมีความชัดเจนก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ในบริบททางการศึกษาต้องคำนึงถึงความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนน นอกจากนี้คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับของเกณฑ์การให้คะแนนควรมีลักษณะลดหลั่นกัน ซึ่งบ่งชี้ถึงแนวทางที่นักเรียนจะสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัตินั้น ๆ ได้ (Nitko: 2004) นอกจากนี้เกณฑ์การให้คะแนนควรจะสามารถใช้ในการประเมินเป็นช่วงเวลาหรือประเมินอย่างต่อเนื่องได้ กล่าวคือ สามารถใช้ในการประเมินความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของทักษะการปฏิบัติต่าง ๆ ได้เป็นช่วงยาว (สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ, 2544; Relearning by Design Inc, 2000)

ในการนำเกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวมและเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบไปใช้ในบริบททางการศึกษาระหว่างการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรอธิบายให้

ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการปฏิบัติงาน หรือลักษณะของผลการปฏิบัติงานกับระดับผลการประเมินในเกณฑ์การให้คะแนนที่นำไปใช้ กล่าวคือ ครูผู้สอนควรยกตัวอย่างผลงานที่มีลักษณะเป็นไปตามเกณฑ์แต่ละระดับ แล้วอธิบายว่าเหตุใดผลงานแต่ละชิ้นหรือตัวอย่างการปฏิบัติงานนั้น ๆ จึงเป็นไปตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นเพื่อให้ผู้เรียนใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้นอย่างเที่ยงตรง ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทดลองให้คะแนนตัวอย่างการปฏิบัติงานหรือผลงานโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้นด้วย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งในการนำเกณฑ์การให้คะแนนไปใช้ในบริบทชั้นเรียน คือ ครูผู้สอนควรกำหนดงานที่มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งอาจพิจารณาจากพัฒนาการในแต่ละวัย รวมถึงจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการให้คะแนน

ทัศนียา ศัญทะชา (1 ตุลาคม 2565) ได้กล่าวถึงการประเมินทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้งเป็ง ไว้ว่า โดยภาพรวมหากต้องการประเมินการปฏิบัติทางนาฏศิลป์จะต้องประเมินทักษะกระบวนการปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการแสดง ซึ่งจะต้องคำนึงถึงกระบวนการทำร่าเป็นสำคัญ อีกทั้งในประเด็นของจังหวัดดนตรีที่ใช้ในการแสดงจะต้องสัมพันธ์ และสอดคล้องกับทำร่าอีกด้วย ซึ่งในการประเมินทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้งเป็ง เล็งเห็นว่าควรประเมินในประเด็นของ 1) ทำเด่น เนื่องจากการแสดงซึ้งเป็งเป็นการแสดงที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว 2) จังหวัด การแสดงซึ้งเป็ง มีซ้องทำหน้าทีกำกับจังหวัดหน้า 3) กระบวนการแปรแถว เนื่องจากการแสดงซึ้งเป็ง เป็นการแสดงที่ใช้กระบวนการแปรแถวเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินในประเด็นนี้ 4) ความพร้อมเพรียง เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่จะต้องประเมิน เนื่องจากการแสดงซึ้งเป็ง เป็นการแสดงที่มีนักแสดงจำนวน 2-4 คู่ ดังนั้นจึงควรประเมินความพร้อมเพรียง และความสัมพันธ์ของคู่เต้น และ 5) การใช้พื้นที่เวที ในการใช้พื้นที่เวทีถือเป็นส่วนหนึ่งสำหรับการแสดงซึ้งเป็ง เนื่องจากจะให้เห็นถึงความสมดุล และเพื่อลดช่องว่างของเวที

จากการสร้างเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ ในขั้นตอนการสร้างเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติที่จำเป็น คือ การศึกษาและทำความเข้าใจ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องประเมิน ต่อมาก็จะกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน พร้อมแจ้งระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพ โดยจะต้องชี้แจงคำอธิบายลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติของเกณฑ์แต่ละระดับให้ชัดเจน และสุดท้ายผู้สอนจะต้องนำข้อมูลย้อนกลับให้แก่ผู้เรียน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติความสามารถในการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซึ้งเป็ง” ที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการปฏิบัติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล มีลักษณะเป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติแบบประเมินกระบวนการ

มีประเด็นในการประเมิน 5 ด้าน คือ ทำเด่น จังหวะ กระบวนการแปรแถว ความพร้อมเพียง การใช้พื้นที่เวที โดยมีระดับคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุงแก้ไข

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ชาตรี ปันติ (2546) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่า เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับ สิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวัง หรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ หรือได้รับน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

Kotler (2003) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่า เป็นระดับความรู้สึกของบุคคลว่ารู้สึกพอใจ ถูกใจหรือผิดหวัง อันเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบระหว่างผลงานที่ได้รับรู้จากสินค้า หรือบริการกับความคาดหวังของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นระดับความพึงพอใจจะสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างผลงานที่ได้รับรู้ความคาดหวัง

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2549) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของคนที่มีสัมผัสกับโลกทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการจัดการจัดสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกดี เลว พอใจ ไม่พอใจ

จรัส โพธิ์จันทร์ (2553: 17) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลต่อหน่วยงานซึ่งอาจเป็นความรู้สึกทางบวก ทางเป็นกลาง หรือทางลบ ความรู้สึกเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่กล่าวคือ หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวก การปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพสูง แต่หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางลบการปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพต่ำ

จากความหมายของความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ การประเมินค่าความรู้สึกต่าง ๆ หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบ หรือความรู้สึกที่ดี

2. ความสำคัญของความพึงพอใจ

อนงก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ (2548: 172) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจมีความสำคัญต่อการดำเนินการกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1) ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ หากมีความพึงพอใจ จะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานหรือ ทำกิจกรรมส่งผลให้เกิดผลงานที่ดี นำมาซึ่งผลตอบแทนที่สูงขึ้น มีการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2) เกิดความรู้สึกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่น และความมุ่งมั่นในการทำงาน ความพึงพอใจ ทำให้เกิดความสุขจากการปฏิบัติงาน ต้องการให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยทำให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3) เป็นสิ่งกำหนดลักษณะการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่ดี มีคุณภาพ ตอบสนองต่อความต้องการ และความคาดหวังของผู้รับบริการ ที่เหมาะสม เกิดความประทับใจ

4) ช่วยพัฒนาคุณภาพของงาน หากมีความพึงพอใจจะเกิดความเต็มใจ ทุ่มเท สร้างสรรค์ และส่งเสริมมาตรฐานของงานที่สูงขึ้น

จากความสำคัญของความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ ความพึงพอใจมีความสำคัญ ต่อบุคคล ต่องานและหน่วยงาน ทำให้เป็นสุข เกิดแรงจูงใจและกำลังใจที่ดี มีความเชื่อมั่น ในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการสร้างความพึงพอใจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 11-12) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน ไว้ว่า

- 1) ครูผู้สอนต้องเตรียมการสอน ทั้งเนื้อหาและวิธีการโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) จัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- 3) เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
- 4) จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
- 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
- 6) ส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
- 7) ให้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
- 8) ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์เรียนรู้กับชีวิตจริง
- 9) สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

เฉลา ประเสริฐสังข์ (2544: 257) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ไว้ว่า

- 1) จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนพอใจและสนุกสนาน
- 2) ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งด้านความคิด ความประพฤติ ระเบียบวินัย ตลอดจนการวางตัว
- 3) การสอนต้องดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมี โอกาสแสดงออก หรือกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) ครูต้องพยายามให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะการเสริมแรงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและเกิดความรู้สึที่ดีต่อครูและวิชาที่เรียน
- 5) ให้ความรักความเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
- 6) พยายามอธิบายชี้แจงให้เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาเรียนและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน

จากแนวทางการสร้างความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนพอใจและสนุกสนาน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้นั้นจะต้องมีความเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และความพึงพอใจในที่สุด

4. การประเมินความพึงพอใจ

ภณิดา ชัยปัญญา (2541: 11) ได้กล่าวถึงการประเมินความพึงพอใจ ไว้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

- 1) การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม ต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าว อาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนมาเป็นแบบแผนเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมาก ๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตรวัดทัศนคติ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตรส่วนแบบลิเคิร์ท ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
- 2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูดคุย โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็จริงมากที่สุด

3) การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กิริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และยังเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

โยธิน แสงวดี (2551: 9) ได้กล่าวถึงการประเมินความพึงพอใจ ไว้ว่า มาตรการวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1) การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยให้กลุ่มบุคคลที่ต้องการวัดแสดงความคิดเห็นลงในแบบสอบถามที่กำหนด เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารและการควบคุมงาน และเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์และวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ผู้ตอบคำถามตอบตามข้อเท็จจริง ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3) การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จะเห็นได้ว่า การวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสะดวก เหมาะสมตลอดจนจุดมุ่งหมายของการวัดด้วย จึงจะส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือได้

จากการวัดความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจในแต่ละครั้งสามารถวัดได้จากการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม หรือแบบสังเกต สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ฐานศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือความรู้สึกที่ดี ที่มีต่อการเรียน พฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนหน่วยการเรียนรู้ฐานศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” สามารถวัดโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งมีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

กัญญา ระติตานนท์ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การขยายพันธุ์ยางพาราโดยการติดตา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโหนด จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.53 ผลการปฏิบัติงานการติดตายเป็นอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

กามีหมี กาโหนะ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น การทำกรงนกเขาชวา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก

กรองทิพย์ เพชรภาค (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง น้ำส้มควันไม้มหัศจรรย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 74.36 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 74.65

กุลวดี นิคม (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง สัตว์ทะเลในเกาะปูสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านเกาะปู จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าความต่าง 24.35 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะศิลปะอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.52 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเคลื่อนไหวประกอบเพลง อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.92 และความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน มีความพึงพอใจทุกด้าน

ยุวดี จินเมือง (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การร้อยลูกปัดโนรา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาเครือข่ายศิรรัตน์ อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 78.00 และคะแนนความสามารถการปฏิบัติร้อยลูกปัดโนรา ของนักเรียนเฉลี่ยรวมร้อยละ 90

อมร สุวรรณชาติ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง งานหัตถกรรมจากต้นคลุ้ม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนด้านการปฏิบัติงานของนักเรียน อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 84.09 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 78.05

ศิริศม์ ปั่นน้อย (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น “ถิ่นนี้ศรีราชา” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบ้านนา (ฟินวิทยาคม) จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น “ถิ่นนี้ศรีราชา” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม โรงเรียนวัดบ้านนา (ฟินวิทยาคม) จังหวัดชลบุรี สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรท้องถิ่น “ถิ่นนี้ศรีราชา” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฐาปกรณ์ จิวสุข (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง บรรเลงเพลงทัพทัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง บรรเลงเพลงทัพทัน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการปฏิบัติหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก

ภัทราวรรณ ศิริ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Zellmer (1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบการอ่าน เมื่อครูกำหนดเนื้อหาจากเอกสารหลักสูตรท้องถิ่น โดยทำการทดลองกับนักเรียนเกรด 3 โรงเรียนประจำอำเภอในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรท้องถิ่นโดยรับฟังคำแนะนำจากครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีกว่านักเรียนในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนจากหลักสูตรท้องถิ่น จึงสามารถสรุปได้ว่าการเรียนจากหลักสูตรท้องถิ่นส่งผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์

Wither (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการศึกษาเฉพาะที่ พบว่าโครงการพัฒนาหลักสูตรได้ทำให้ครู ชุมชน และนักเรียน สร้างโอกาสการเรียนรู้ร่วมกัน ที่สำคัญหลักสูตรได้รับการพัฒนาโดยใช้ความรู้ความสามารถของคนในท้องถิ่น และได้นำมาตรฐานของเนื้อหาสาระของหลักสูตรไปใช้ในการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสังคม และท้องถิ่นนั้น ๆ มาประกอบด้วยกันเป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนด้านทักษะปฏิบัติ และหากนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น
ปรากฏว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้มีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” 2) เพื่อสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” โดยพิจารณาจาก 3.1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3.2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซำเป็ง หลังการจัดการเรียนรู้เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 3.3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ (One Group Pretest-Posttest Design)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ครูผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ จำนวน 3 คน

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 4 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง จำนวน 1 คน

1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์

2.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง

2.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง

2.4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์

3.1.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.1.2 กำหนดแนวประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

3.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษา เนื้อหาตลอดจนความครอบคลุมพร้อมทั้งขอคำแนะนำเพิ่มเติมและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าประเด็นคำถามไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

3.1.5 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นประเด็นคำถามที่มีความสอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ดังภาคผนวก ฉ)

3.1.6 จัดทำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์
พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ ฉบับสมบูรณ์

**3.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้
“ซั่มเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง**

3.2.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2.2 กำหนดแนวประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

3.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความ
ถูกต้อง ของภาษา เนื้อหาตลอดจนความครอบคลุมพร้อมกับขอคำแนะนำเพิ่มเติมและแนวทางในการ
ปรับปรุงแก้ไข

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item
Objective Congruence: IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการ พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการ พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าประเด็นคำถามไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นการ พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

3.2.5 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)
โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นประเด็นคำถามที่มีความ
สอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ มี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ตั้งภาคผนวก ฉ)

3.2.6 จัดทำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์
พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง ฉบับสมบูรณ์

**3.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้
“ซั่มเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง**

3.3.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.3.2 กำหนดแนวประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

3.3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความ
ถูกต้อง ของภาษา เนื้อหาตลอดจนความครอบคลุมพร้อมกับขอคำแนะนำเพิ่มเติมและแนวทางในการ
ปรับปรุงแก้ไข

3.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาคใต้ “ซัมเป็ง”
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาคใต้ “ซัมเป็ง”
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าประเด็นคำถามไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาคใต้ “ซัมเป็ง”

3.3.5 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นประเด็นคำถามที่มีความสอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ดังภาคผนวก ฉ)

3.3.6 จัดทำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาคใต้ “ซัมเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซัมเป็ง ฉบับสมบูรณ์

3.4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาคใต้ “ซัมเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.4.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการสร้างแบบบันทึกสนทนากลุ่ม

3.4.2 กำหนดแนวประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการบันทึกสนทนากลุ่ม

3.4.3 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ของภาษา เนื้อหาตลอดจนความครอบคลุมพร้อมทั้งขอคำแนะนำเพิ่มเติมและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

3.4.4 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาคใต้ “ซัมเป็ง”
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับความคิดเห็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาคใต้ “ซัมเป็ง”

- 1 หมายถึง แนใจว่าประเด็นคำถามไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นการ
พัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

3.4.5 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นประเด็นคำถามที่มีความสอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประเด็นคำถามในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ดังภาคผนวก ฉ)

3.4.6 จัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/15 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชาศิลปะ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปในภาพรวม โดยการบรรยาย

4.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปในภาพรวม โดยการบรรยาย

4.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปในภาพรวม โดยการบรรยาย

4.4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้นำบทสนทนาที่ถอดเทปมาบันทึกรายละเอียด และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการบรรยาย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชาศิลปะ ผู้วิจัย

ได้นำมาหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

5.1.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

5.1.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

5.1.4 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.1.2 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” เพื่อ กำหนดเนื้อหาสาระ และศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต การจัดการ เรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เพื่อนำข้อมูลประกอบในการสร้างหน่วยการ เรียนรู้

3.1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น

3.1.4 สร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ดังนี้

- 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้
- 2) ฝั่งมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้
- 3) ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และเวลา
- 4) เวลาเรียน
- 5) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 6) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้
- 7) การวัดการประเมินผลการเรียนรู้
- 8) แผนการจัดการเรียนรู้

3.1.5 นำหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.6 นำหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้กับ จุดมุ่งหมายของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” (Index of Item Objective Congruence: IOC จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้น สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้น สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้นไม่ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

3.1.7 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ดังภาคผนวก ฉ)

3.1.8 นำหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” ที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” ในด้านเนื้อหา ด้านองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (สุภกิจ โสทัต, 2558: 41) ได้กำหนดคะแนนการประเมินดังนี้

5	หมายถึง	หน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	หน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้นมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	หน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	หน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้นมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	หน่วยการเรียนรู้ในประเด็นนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.1.9 วิเคราะห์ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน แล้วเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพ ความเหมาะสมตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ระดับคุณภาพความเหมาะสมที่ยอมรับว่าหน่วยการเรียนรู้มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้ ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 โดยไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้ (ดังภาคผนวก ฉ)

3.1.10 จัดทำหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” ฉบับสมบูรณ์

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง

3.2.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2.2 ศึกษาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารทางวิชาการวารสาร คู่มือครู ในเรื่องที่เกี่ยวข้องสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.2.3 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”

3.2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ

- 1) สาระสำคัญ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สาระการเรียนรู้
- 4) กิจกรรมการเรียนรู้
- 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้
- 6) การวัดและประเมินผล

ตาราง 14 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่	เรื่อง	วิธีการสอน	เวลา (ชั่วโมง)
1	ประวัติความเป็นมา ความหมาย การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ความสำคัญของซั้มเป็ง - กำเนิดและพัฒนาซั้มเป็ง - ความหมาย - ความสำคัญ - นักแสดง - เครื่องแต่งกาย - เครื่องดนตรี		3

ตาราง 14 (ต่อ)

แผนที่	เรื่อง	วิธีการสอน	เวลา (ชั่วโมง)
2	ขั้นตอนการเดินซิมเป็ง	การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต	1
3	ลักษณะท่าทางการเดินซิมเป็งและ การใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซิมเป็ง	การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนรู้ การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส	4
	รวม		8

3.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (สุภกิจ โสทัต, 2558: 41) ได้กำหนดคะแนนการประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	องค์ประกอบของแผนมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	องค์ประกอบของแผนมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	องค์ประกอบของแผนมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	องค์ประกอบของแผนมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	องค์ประกอบของแผนมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.2.7 วิเคราะห์ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน แล้วเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพความเหมาะสมตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ระดับคุณภาพความเหมาะสมที่ยอมรับว่าแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้ ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

แผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 (ดังภาคผนวก ฉ) และมีข้อเสนอแนะให้ระบุชั่วโมงในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน

3.2.8 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับสมบูรณ์

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ซึ่งจะสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ สำหรับผู้ปกครอง สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซมเป็ง และใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจ ซึ่งจะสัมภาษณ์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.3 นำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

5.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และนำมาหาค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้

5.2.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนารีเฉลิม อำเภอมือง จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 ห้อง จำนวน 600 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/16 โรงเรียนวรนารีเฉลิม อำเภอมือง จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซมเป็ง

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

3.1.2 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.1.3 ศึกษาเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.1.4 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ (ใช้จริง 20 ข้อ) ดังนี้

ตาราง 15 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนข้อสอบทั้งหมด	
		ข้อสอบ ที่สร้าง	ข้อสอบที่ คัดเลือก
ศ 3.1 ม.4-6/6 บรรยาย และวิเคราะห์ อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉากอุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการ แสดง	ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซิมเป็ง - กำเนิดและพัฒนาซิมเป็ง - ความหมาย - ความสำคัญ - นักแสดง	24	10
ศ 3.2 ม.4-6/3 บรรยายวิวัฒนาการของ นาฏศิลป์และการละครไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	- เครื่องแต่งกาย - เครื่องดนตรี		
ศ 3.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์แก่นของการแสดง นาฏศิลป์และการละครที่ ต้องการสื่อความหมาย ใน การแสดง	ขั้นตอนการเต้นซิมเป็ง	4	2
ศ 3.1 ม.4-6/3 ใช้ความคิดริเริ่มในการแสดง นาฏศิลป์เป็นคู่ และหมู่	ลักษณะท่าทางการเต้นซิมเป็งและ การใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซิมเป็ง	12	8
	รวม	40	20

3.1.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เสนอต่ออาจารย์ที่
ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความ
สอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้จำนวน
40 ข้อ โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาการให้คะแนน
ดังนี้

+1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
0	หมายถึง	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
-1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.1.7 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความสอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ข้อสอบในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.67-1.00 (ดังภาคผนวก ฉ) และมีข้อเสนอแนะให้เรียงลำดับตัวเลือกจากข้อที่มีความสั้นไปข้อที่มีความยาว

3.1.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ไปใช้ทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/15 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวรนาเรเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.1.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ผลจากการวิเคราะห์ พบว่า ข้อสอบที่คัดเลือกมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30-0.76 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.56 (ดังภาคผนวก ฉ)

3.1.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน 20 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ โดยใช้สูตร KR-20 ตามวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ทั้งฉบับเท่ากับ 0.66

3.1.11 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ฉบับสมบูรณ์

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง

3.2.1 ศึกษาขอบข่ายมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ: นาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2.2 ศึกษาเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติ นาฏศิลป์

3.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง ตามแบบวิธีการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ ซึ่งมีประเด็นในการประเมิน 5 ด้าน คือ ท่าเต้น จังหวะ กระบวนการแปรแถว ความพร้อมเพรียง การใช้พื้นที่เวที มีลักษณะเป็นแบบเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Scoring) 4 ระดับ ดังนี้

ตาราง 16 เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
ท่าเต้น	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง ทั้งการใช้มือ และเท้า ดุ้งดงาม แข็งแรง ซึ่งตรงตามแบบแผนของการแสดงซิมเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้องทั้ง การใช้มือ และเท้า แต่อาจจะไม่ดงาม แข็งแรง ตรงตามแบบแผนของการแสดงซิมเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง เพียงมือหรือเท้า (อย่างใดอย่างหนึ่ง) แต่อาจจะไม่ดงาม แข็งแรง ตรงตามแบบแผนของการแสดงซิมเป็ง	ลีลาท่าเต้นไม่ถูกต้องตามแบบแผนของการแสดงซิมเป็ง
จังหวะ	เต้นลงจังหวะของเพลงซิมเป็ง มือ และเท้าสอดคล้องสัมพันธ์กับจังหวะ จนจบเพลง	เต้นลงจังหวะของเพลงซิมเป็ง มือและเท้า สอดคล้องสัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่า	เต้นลงจังหวะของเพลงซิมเป็ง มือและเท้า สอดคล้องสัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่า และขาดความต่อเนื่อง	เต้นไม่ลงจังหวะของเพลงซิมเป็ง จนจบเพลง
กระบวนการแปรแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับทุกแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับ แต่อาจจะผิดพลาดบ้างบางแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง แต่ไม่มีความสวยงาม	กระบวนการแปรแถวไม่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับ
ความพร้อมเพรียง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกันจนจบเพลง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกัน แต่อาจจะผิดพลาดบ้างบางท่า	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้ แต่ไม่สัมพันธ์กันกับคู่ และไม่พร้อมเพรียงกัน	สมาชิกในกลุ่มเต้นไม่ได้ และไม่พร้อมเพรียงกัน

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
การใช้พื้นที่ เวที	สมาชิกในกลุ่มทุกคนรู้จักการใช้พื้นที่ เวที และใช้พื้นที่ เวที ได้อย่าง เหมาะสม ไม่มี ช่องว่างของเวที	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่ เวที และใช้พื้นที่เวที ได้อย่างเหมาะสม แต่ อาจจะมีช่องว่างของ เวทีเล็กน้อย (20%)	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่ เวที แต่อาจจะใช้ เวทีได้ไม่เหมาะสม และอาจจะมี ช่องว่างของเวทีที่ เห็นได้ชัดเจน	สมาชิกในกลุ่มทุกคน ไม่รู้จักการใช้ เวที ทำให้ เกิดช่องว่าง ของเวทีที่เห็น ได้ชัดเจน 100%

3.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับ
พฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาการให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าพฤติกรรมที่ต้องการวัดสอดคล้องกับ
จุดประสงค์

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าพฤติกรรมที่ต้องการวัดสอดคล้องกับ
จุดประสงค์

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าพฤติกรรมที่ต้องการวัดไม่สอดคล้องกับ
จุดประสงค์

3.2.6 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นประเด็นคำถามที่มีความ
สอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประเด็นคำถามในแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ดังภาคผนวก ฉ)

3.2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง
ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/15 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566
โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค
(Cronbach) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3.2.8 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดง
ซัมเป็ง ฉบับสมบูรณ์

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลป์ ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”

3.3.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ รูปแบบการประเมินความพึง
พอใจและการสร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินความพึงพอใจ

3.3.2 ศึกษาลักษณะของการสร้างเครื่องมือการประเมินความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

3.3.3 เขียนนิยามความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อภาคศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”
แล้วดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียน

3.3.4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อภาคศิลป์ที่บ้านภาคใต้
“ซัมเป็ง” ประกอบด้วยประเด็นพิจารณา 4 ด้าน ด้านเนื้อหา ด้านการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ
ด้านการวัดและประเมินผล มีเกณฑ์ระดับความพึงพอใจตามค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อภาคศิลป์ที่บ้านภาคใต้
“ซัมเป็ง” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อภาคศิลป์ที่บ้านภาคใต้
“ซัมเป็ง” เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์
ในการให้คะแนน ดังนี้

+1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับนิยามความ พึงพอใจ
----	---------	--

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าประเด็นคำถามสอดคล้องกับนิยามความ
พึงพอใจ

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าประเด็นคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามความ
พึงพอใจ

3.3.7 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นประเด็นคำถามที่มีความสอดคล้องเหมาะสม ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รายการประเมินในแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ดังภาคผนวก ฉ)

3.3.8 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/15 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.3.9 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

3.3.10 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” ฉบับสมบูรณ์

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

4.2 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ซึ่งจะเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

4.3 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซัมเป็ง โดยใช้แบบทดสอบทักษะปฏิบัติ การแสดงซัมเป็ง

4.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ดังนี้

- 1) ค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- 2) ค่าความยากง่าย (Difficulty) โดยหาค่า p
- 3) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยหาค่า r
- 4) ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเคอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)

5.1.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซุ่มเบ็ง ดังนี้

- 1) ค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- 2) ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี

ของครอนบาค (Cronbach)

5.1.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซุ่มเบ็ง” ดังนี้

- 1) ค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- 2) ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี

ของครอนบาค (Cronbach)

5.2 สถิติทดสอบสมมติฐานการวิจัย

5.2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ โดยใช้สถิติ t-test แบบ (Dependent Samples)

5.2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซุ่มเบ็ง โดยใช้สถิติ t-test แบบ (Dependent Samples)

5.2.3 สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซุ่มเบ็ง” โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของผลการวิเคราะห์ไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t-test)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ครูผู้สอนต้องการให้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เนื่องจากเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านให้คงอยู่ ปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่นของตนและเล็งเห็นถึงความสำคัญของศิลปะการแสดงซั่มเป็ง เพราะในปัจจุบันมีการแสดงที่หลากหลายเข้ามาในสังคมไทย เพื่อไม่ให้ซั่มเป็งสูญหายจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะ สืบสานการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ให้คงอยู่ ดังคำพูด

“...เห็นด้วย หากมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านให้คงอยู่ เพราะซั่มเป็งเป็นการแสดงที่ค่อนข้างถูกลืม หากไม่ศึกษาไว้ก็จะทำให้สูญหายไปได้ ซึ่งมองจากในปัจจุบันคนส่วนใหญ่หันไปสนใจการแสดงที่ได้รับมาจากที่อื่นมากกว่าการแสดงในท้องถิ่นของตนเอง...”

ด้านสาระการเรียนรู้ เห็นว่าควรมีเนื้อหาที่ครอบคลุมในประเด็น ประวัติความเป็นมา รูปแบบการแสดง กระบวนการแสดง เครื่องดนตรีและเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงซั่มเป็ง โดยเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ที่สำคัญควรมีการนำเสนอผลงานหลังจบเนื้อหา ซึ่งควรใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4-10 ชั่วโมง ดังคำพูด

“...ให้มีเนื้อหาที่สื่อให้เห็นถึงความเป็นซั่มเป็ง ไม่ว่าจะ เป็นประวัติความเป็นมา รูปแบบการแสดง กระบวนการแสดง เครื่องดนตรีและเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงซั่มเป็ง และให้นักเรียนต้นเป็นกลุ่ม หลังจากนั้นก็ต้องมีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีการบันทึก รวบรวมข้อมูลจากผลงาน และการเรียนรู้ในภาคความรู้ โดยควรมีระยะเวลาในการเรียนรู้ที่ 4-10 ชั่วโมง...”

ด้านสื่อ เห็นว่าควรใช้สื่อการสอน และเทคนิค/วิธีการสอนที่มีความหลากหลาย และทันสมัย เช่น การสาธิต การอภิปราย วิดีทัศน์ ดังคำพูด

“...ถ้าให้เหมาะสมควรใช้สื่อประเภทอุปกรณ์ และสื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการสอนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการสอนในรูปแบบของการสาธิต การอภิปราย และวิธีทัศน์เข้ามาให้นักเรียนชมด้วย...”

ด้านการวัดและประเมินผล เห็นว่าครูผู้สอนควรเป็นผู้ประเมินผู้เรียน เนื่องจากว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ และได้รับการถ่ายทอดขั้นตอนการเต้นซมเป็งจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง โดยใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กล่าวคือ ใช้กระบวนการสังเกตเพื่อประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงซมเป็ง อีกทั้งประเมินความรู้ของผู้เรียนเพื่อวัดพฤติกรรมด้านความรู้ในการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ดังคำพูด

“...สำหรับการวัดผล เห็นว่าครูผู้สอนเองควรเป็นคนสำคัญในการประเมินการเรียน เพราะครูเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดโดยตรง และหากต้องการให้เห็นภาพก็ต้องประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน โดยจะต้องสังเกตผู้เรียนในแต่ละชั่วโมง และจะต้องมีการวัดความรู้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย...”

2. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผู้ปกครองต้องการให้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” เนื่องจากเป็นการอนุรักษ์ สืบสานการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ให้คงอยู่ ไม่ให้สูญหายไป และเล็งเห็นถึงความสำคัญของศิลปะการแสดงซมเป็ง เพราะจะทำให้นักเรียนรู้จัก มีความรู้ในส่วนนี้ และที่สำคัญนักเรียนจะได้รู้จักเกี่ยวกับรากเง้าของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ ดังคำพูด

“...ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมนี้ขึ้น เพราะว่าจะได้เป็นการสืบสานศิลปะวัฒนธรรมนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ไว้ชั่วลูกชั่วหลาน และมีความจำเป็นที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจศิลปะการแสดงซมเป็งอย่างลึกซึ้ง อีกอย่างที่สำคัญเลย ก็คือได้ทำความเข้าใจรากเง้าของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้...”

ด้านสาระการเรียนรู้ เห็นว่าผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ทั้งด้านความรู้ และทักษะการปฏิบัติ โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมในประเด็น ประวัติความเป็นมา เครื่องดนตรี และกระบวนการแสดง เนื่องจากว่าผู้ปกครองคาดหวังว่าเมื่อสิ้นสุดการเรียนในหน่วยนี้ ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังคำพูด

“...คิดว่าต้องมีความรู้ และสามารถปฏิบัติได้ ในส่วนเนื้อหาที่สมควรที่จะได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติความเป็นมา เครื่องดนตรี และกระบวนการแสดง และคิดว่าหากจบกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในอนาคตได้...”

ด้านการวัดและประเมินผล เห็นว่าครูผู้สอนควรเป็นผู้ประเมินผู้เรียน เพราะจะได้ให้ความรู้ และแนะนำแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ให้เหมือนต้นฉบับในประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง ดังคำพูด

“...ครูผู้สอนควรเป็นคนประเมิน เพราะคิดว่าครูจะได้ให้ความรู้ และสามารถสอนการปฏิบัติได้ดี ให้เหมือนกับต้นกำเนิดที่เกิดขึ้น...”

3. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็งต้องการให้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เนื่องจากซั่มเป็งเป็นการแสดงที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ที่มีมาอย่างยาวนานที่กำลังจะสูญหายไป เพราะในปัจจุบันซั่มเป็งได้รับความนิยมลดน้อยลงมาก อีกทั้งขาดการสนับสนุน และมีผู้สืบทอดน้อย ดังคำพูด

“...การแสดงซั่มเป็งเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์ และเกิดขึ้นมานานแล้ว จึงจำเป็นที่จะนำมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ในปัจจุบันหาชมได้ยาก ไม่ค่อยมีการสนับสนุน ไม่มีคนสืบทอด ไม่นานก็คงสูญหาย หากไม่ให้ความสำคัญในส่วนตรงนี้...”

ด้านสาระการเรียนรู้ เห็นว่าควรมีเนื้อหาที่ครอบคลุมในประเด็น ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเป็ง เครื่องแต่งกาย และเครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดง ที่สำคัญคือ ขั้นตอนการเต้นซั่มเป็ง ซึ่งจะต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม เนื่องจากว่าซั่มเป็งมีกระบวนการเต้นที่เป็นกลุ่ม ดังคำพูด

“...ประเด็นหลัก ๆ ควรเป็นประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเป็ง เครื่องแต่งกาย และเครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดง และคิดว่าเนื้อหาสำคัญที่ขาดไม่ได้เลยคือขั้นตอนการเต้น ต้องเต้นเป็นกลุ่มตามแบบแผนของซั่มเป็ง...”

ด้านการวัดและประเมินผล เห็นว่าครูผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็งควรเป็นผู้ประเมินผู้เรียน เนื่องจากว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งด้านทฤษฎี และด้านทักษะปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยจะต้องประเมินในประเด็นของความรู้ และทักษะการปฏิบัติ ซึ่งในด้านความรู้จะต้องใช้แบบทดสอบ และด้านทักษะปฏิบัติจะต้องใช้การสังเกตผู้เรียน ดังคำพูด

“...คนสำคัญที่จะประเมินได้ต้องเป็นคนสอน หรือแม้ก็ผู้เชี่ยวชาญ เพราะคนทั้งสอง เป็นคนที่สามารถมองเห็นนักเรียนได้ชัดเจน ไม่ว่าจะให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เพื่อดูความรู้ และก็นักเรียนปฏิบัติก็ควรที่จะดูนักเรียนให้ทั่วถึง...”

4. ผลการบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

นักเรียนเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เนื่องจากว่าเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแสดงที่มีมาอย่างยาวนานให้คงอยู่ และสืบทอดให้คนรุ่นหลัง โดยนักเรียนต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสาธิต ฝึกการทำงานกลุ่ม อีกทั้งยังได้ปฏิบัติจริง ซึ่งใช้ในระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 ชั่วโมงขึ้นไป โดยให้ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผู้เรียน ดังคำพูด

“...ควรจะได้เรียนเกี่ยวกับซำเป็ง เพราะว่าเคยได้ยินมาว่าซำเป็งเกิดขึ้นมาตั้งนานแล้ว แต่ยังไม่เคยเห็นการแสดงของจริง คิดว่าถ้าได้เรียนเรื่องนี้ก็จะเป็นการอนุรักษ์การแสดงให้คงอยู่กับคนไทยไปนาน ๆ และครูจะต้องสาธิตการแสดงให้ดู โดยผู้เรียนอยากทำงานเป็นกลุ่ม และอยากปฏิบัติจริง คิดว่าเวลาที่เหมาะสมควรอยู่ที่ 8 ชั่วโมงขึ้นไป และต้องให้ครูผู้สอนเป็นคนประเมินผล...”

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ผลการสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” นำมาพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการสร้างหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซำเป็ง 2) ขั้นตอนการเต้นซำเป็ง 3) ลักษณะท่าทางการเต้นซำเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดงซำเป็ง

โดยหน่วยการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ 2) ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ 3) ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา 4) เวลาเรียน 5) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและการประเมินผล และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้

ผลการหาคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ และความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 17 และตาราง 18 ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้
“ซุ่มเป็ง” ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n=3)

องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้	IOC	แปลผล
1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
2. ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
3. ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา	1.00	สอดคล้อง
4. เวลาเรียน	1.00	สอดคล้อง
5. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
7. การวัดและการประเมินผล	1.00	สอดคล้อง
8. แผนการจัดการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบ
หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ปรากฏว่าองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้มีความ
สอดคล้องทุกองค์ประกอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ

ตาราง 18 ค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”
ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n=3)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาน่าสนใจ ชัดเจน และมีรายละเอียดครบถ้วน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. จัดเรียงเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปยาก	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมด้านเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้			
5. มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเวลาเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ระบุคำชี้แจงในการใช้หน่วยการเรียนรู้ได้ละเอียดครบถ้วน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมด้านองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ	4.67	0.58	มากที่สุด
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.67	0.58	มากที่สุด
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
ด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้			
10. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.67	0.58	มากที่สุด
11. สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย	4.67	0.58	มากที่สุด
12. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
รวมด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
ด้านการวัดและการประเมินผล			
13. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
14. การวัดและการประเมินผลมีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
รวมด้านการวัดและการประเมินผล	4.67	0.58	มากที่สุด

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้	4.80	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเนื้อหา ด้านองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและการประเมินผล มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน

2. ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซำเป็ง”

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) สารระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญได้ พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 19

ตาราง 19 ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n=3)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินผลได้	5.00	0.00	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านสาระการเรียนรู้			
4. สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6. สาระการเรียนรู้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา แบบสาธิต และการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส	5.00	0.00	มากที่สุด
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ และด้านทักษะปฏิบัติ	5.00	0.00	มากที่สุด
10. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านสื่อแหล่งเรียนรู้			
11. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
12. สื่อมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.67	0.58	มากที่สุด
13. เนื้อหาในสื่อมีความถูกต้องและชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล			
14. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
15. การวัดและการประเมินผลมีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้	4.87	0.23	มากที่สุด

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” (n=30)

การทดลอง	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	t
ก่อนการจัดการเรียนรู้	20	5.80	2.35	14.32**
หลังการจัดการเรียนรู้	20	13.40	1.90	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01 โดยคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.35 และคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.90

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซุ่มเบ็ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ ร้อยละ 70

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซุ่มเบ็ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70 (n=30)

ประเด็นการประเมิน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	เกณฑ์ร้อยละ 70	t
ท่าเต้น	4	3.73	.45	2.8	11.37**
จังหวะ	4	3.27	.69	2.8	3.70**
กระบวนการแปรแถว	4	3.30	.79	2.8	3.45**
ความพร้อมเพรียง	4	3.10	.61	2.8	2.70*
การใช้พื้นที่เวที	4	3.20	.61	2.8	3.59**
ค่าเฉลี่ยรวม	20	16.60	1.13	14	12.57**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซุ่มเบ็ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเบ็ง” กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 20 คะแนน คือ 14 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ท่าเต้น กระบวนการแปรแถว จังหวะ การใช้พื้นที่เวที สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพร้อมเพรียง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”

ตาราง 22 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” (n=30)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ	4.83	.38	มากที่สุด
2. เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.80	.41	มากที่สุด
3. เนื้อหาที่เรียนมีการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหา	4.37	.72	มาก
4. เนื้อหาที่เรียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และเหมาะสม ควรค่าแก่การอนุรักษ์	4.27	.69	มาก
5. เนื้อหาที่เรียนได้ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.30	.60	มาก
รวมด้านเนื้อหา	4.51	.27	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.60	.50	มากที่สุด
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน	4.73	.45	มากที่สุด
8. วิธีการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์ กับจุดประสงค์ เนื้อหา การวัดและการประเมินผล	4.73	.45	มากที่สุด
9. วิธีการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ได้ง่าย	4.77	.43	มากที่สุด
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ กระบวนการต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ	4.87	.35	มากที่สุด
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.74	.17	มากที่สุด
ด้านสื่อ			
11. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.30	.70	มาก
12. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีความ หลากหลาย น่าสนใจ	4.13	.78	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
13. สื่อการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น	4.13	.68	มาก
14. สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย	4.63	.56	มากที่สุด
15. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.40	.50	มาก
รวมด้านสื่อ	4.32	.28	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล			
16. ครูผู้สอนวัดและประเมินผลอย่างยุติธรรม	4.43	.50	มาก
17. ในการจัดการเรียนรู้มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.43	.63	มาก
18. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน	4.43	.57	มาก
19. การวัดและประเมินผลเป็นไปข้อตกลงที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้า	4.50	.51	มาก
20. ครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง	4.07	.74	มาก
รวมด้านการวัดและประเมินผล	4.37	.24	มาก
ค่าความพึงพอใจ	4.49	.13	มาก

จากตาราง 22 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และด้านสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” 2) เพื่อสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” โดยพิจารณาจาก 3.1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3.2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซำเป็ง หลังการจัดการเรียนรู้เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 3.3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/16 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนนรรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ประกอบด้วย

1. การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์
2. การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง
3. การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง
4. การสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ประกอบด้วย

1. การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซำเป็ง
3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็น ครูผู้สอน ราชวิชานาฏศิลป์ ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง และจากแบบสอบถามการสนทนากลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ต้องการให้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” เนื่องจากซำเป็ง เป็นการแสดงที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ อีกทั้งเป็นการสืบสาน และปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่นของตนเองให้คงอยู่ต่อไป

ด้านสาระการเรียนรู้ เห็นว่าควรมีเนื้อหาที่ครอบคลุมในประเด็น ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซำเป็ง เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดง และขั้นตอนการเต้นซำเป็ง โดยจะต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม เนื่องจากซำเป็งมีกระบวนการเต้นเป็นกลุ่ม และควรใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4-10 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านสื่อ เห็นว่าควรใช้สื่อการสอน และเทคนิค/วิธีการสอนที่มีความหลากหลาย

ด้านการวัดและประเมินผล เห็นว่าครูผู้สอนควรเป็นผู้ประเมินผู้เรียน เนื่องจากว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ และได้รับการถ่ายทอดขั้นตอนการเดินซิมเป็งจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ครูผู้สอนควรประเมินในประเด็นของความรู้ และทักษะการปฏิบัติ โดยจะต้องใช้แบบทดสอบด้านความรู้ และกระบวนการสังเกตเข้ามาเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”

ผลการสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ พบว่า มีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ และผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ พบว่า หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80

ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซิมเป็ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ และจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ต้องการให้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่าซั่มเป็งเป็นการแสดงที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ อีกทั้งเป็นการสืบสาน และปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่นของตนเองให้คงอยู่ต่อไป โดยครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง ต่างก็เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านนี้ ได้เห็นความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ว่าเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่นของตน และเป็นการแสดงที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ที่มีมาอย่างยาวนานที่กำลังจะสูญหายไป เพราะในปัจจุบันซั่มเป็งได้รับความนิยมลดน้อยลงมาก อีกทั้งขาดการสนับสนุน และมีผู้สืบทอดน้อย จึงจำเป็นที่จะนำมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ ส่วนผู้ปกครอง และนักเรียนเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการออกแบบหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นท้องถิ่นของตนเอง จึงเห็นว่าควรจัดทำหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองทิพย์ เพชรภาค (2553: 168) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง น้ำส้มควันไม้้มหัตถ์จรรย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง โดยผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูครูภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ต้องการให้นำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงสืบทอดไป ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับดี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกามีหะมะ กาโหนด (2553: 124) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ จากแบบสอบถาม

และแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง พบว่ามีค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ต้องการอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลจากการสัมภาษณ์ พบว่าต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการอนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น การทำทรงนกเขาชวา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีทักษะการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก

นอกจากนี้ด้านสาระการเรียนรู้ เห็นว่าควรมีเนื้อหาที่ครอบคลุมในประเด็น ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซิมเป็ง เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดง และขั้นตอนการเต้นซิมเป็ง โดยจะต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม เนื่องด้วยว่าซิมเป็งมีกระบวนการเต้นเป็นกลุ่ม และควรใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4-10 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้านสื่อ เห็นว่าควรใช้สื่อการสอน และเทคนิค/วิธีการสอนที่มีความหลากหลาย ด้านการวัดและประเมินผล เห็นว่าครูผู้สอนควรเป็นผู้ประเมินผู้เรียน เนื่องจากว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ และได้รับการถ่ายทอดขั้นตอนการเต้นซิมเป็งจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ครูผู้สอนควรประเมินในประเด็นของความรู้ และทักษะการปฏิบัติ โดยจะต้องใช้แบบทดสอบด้านความรู้ และกระบวนการสังเกตเข้ามาเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่าผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย จึงได้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซิมเป็ง และสนทนากลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในประเด็นดังกล่าว โดยครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซิมเป็ง และนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงให้ความคิดเห็นที่เหมาะสมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะต้องนำมาจัดทำเป็นหน่วยเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวดี นิคม (2553: 114-118) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง สัตว์ทะเลในเกาะปู สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านเกาะปู จังหวัดกระบี่ พบว่า โรงเรียนมีการสำรวจ และจัดทำข้อมูลของภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยกำหนดให้ผู้บริหารและครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ควรนำความรู้เรื่อง สัตว์ทะเลในเกาะปู มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น และควรให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับหอยชักตั้น โดยจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ เห็นด้วยกับการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล เห็นด้วยกับการวัดและประเมินผล แต่ควรจะให้ครอบคลุมทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และควรมีการวัดและประเมินผล

ที่หลากหลาย ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะศิลปะอยู่ในระดับดีมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเคลื่อนไหวประกอบเพลง อยู่ในระดับดีมาก และความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจทุกด้าน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเบ็ง”

ผลการสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเบ็ง” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเบ็ง” โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเบ็ง 2) ขั้นตอนการเต้นซั่มเบ็ง 3) ลักษณะท่าทางการเต้นซั่มเบ็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดงซั่มเบ็ง

โดยหน่วยการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ 2) ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ 3) ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา 4) เวลาเรียน 5) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและการประเมินผล และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้ได้ผ่านการหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้มีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ นอกจากนี้พิจารณาความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ พบว่า หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเบ็ง” มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเบ็ง” สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ ผู้ปกครองผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเบ็ง และสอดคล้องกับความต้องการและสนใจของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 62) ที่ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหน่วยเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบด้วย 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน 2) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน 3) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด ต้องได้จากการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 4) สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดประกอบด้วยสาระการเรียนรู้แกนกลาง และสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เป็นผลจากการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนสอดคล้องกับทักษะ/กระบวนการตามธรรมชาติวิชา 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดเน้น

ของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ 7) ชิ้นงาน/ภาระงาน ต้องสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียนจากการใช้ความรู้และทักษะที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปกรณ์ จิวสุข (2562: 143) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง บรรเลงเพลงท่พพัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง บรรเลงเพลงท่พพัน มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85

ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่าผู้วิจัยได้กำหนด และออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของจิราวุฒ ก๊กใหญ่ (2557) ที่ได้กล่าวว่ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านกาย ทางสติปัญญา และสอดคล้องกับคำกล่าวของทิตนา แชมมณี (2564: 330) ที่ได้กล่าวว่ การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนสังเกตดู แล้วผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต และสอดคล้องกับคำกล่าวของ Davies (1971: 50-56) ที่ได้กล่าวว่ การพัฒนาทักษะปฏิบัติ ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่าหน่วยการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรารวรรณ ศิริ (2562: 68) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น

เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ รูปแบบซิปปา ที่เน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจผ่าน กระบวนการกลุ่ม พร้อมทั้งการจัดระเบียบความรู้ และการแสดงผลงาน โดยในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนได้ให้นักเรียนทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับซึ้ง พร้อมทั้งให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้ใหม่จาก E-book เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซึ้ง” และให้นักเรียนจัดกลุ่มพร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้ กันภายในกลุ่ม และนำความรู้ที่แลกเปลี่ยนกันมาสรุป พร้อมทั้งลงมือทำใบงาน เรื่อง เครื่องดนตรี ประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซึ้ง” การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่เน้นการฝึกทักษะย่อย ๆ แล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ โดยมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติ โดยในการจัดการ เรียนรู้ครูผู้สอนจะเป็นผู้สาธิตการเต้นซึ้งให้กับนักเรียน และแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อที่จะแยกการ สาธิตปฏิบัติทักษะย่อย โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ นักแสดงผู้ชาย และผู้หญิง และจากนั้นก็ให้นักเรียน ปฏิบัติด้วยตนเอง พร้อมทั้งมีครูคอยบอกเทคนิคการใช้เท้า การใช้มือ และกระบวนการแปรแถว ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จะช่วยให้นักเรียนได้นำความรู้ และขั้นตอนการเต้นซึ้งที่ได้เรียนรู้มาสอบปฏิบัติ จึงส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของอมร สุวรรณชาติ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง งานหัตถกรรมจากต้นคลุ้ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการปฏิบัติงานของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการ เรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซึ้ง” โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ผลการวิจัย เป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่าหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซึ้ง” มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะ ปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน วิธีการจัดการเรียนรู้มี ความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์ เนื้อหา การวัดและการประเมินผล อีกทั้งเนื้อหาที่เรียนมีความ น่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหา สื่อและ

อุปกรณ์มีความทันสมัย เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียน และมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนการสอน และมีการวัดและประเมินผลอย่างยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2543: 11-12) ที่กล่าวว่า แนวทางการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน ควรปฏิบัติดังนี้ 1) ครูผู้สอนต้องเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 3) เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง 4) จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง 6) ส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุง ส่วนด้อยของผู้เรียน 7) ให้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ 8) ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์เรียนรู้กับชีวิตจริง 9) สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับคำกล่าวของเนลา ประเสริฐสังข์ (2544: 257) ที่กล่าวว่า แนวทางการสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน มีดังนี้ 1) จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนพอใจและสนุกสนาน 2) ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งด้านความคิด ความประพฤติ ระเบียบวินัย ตลอดจนการวางตัว 3) การสอนต้องดูผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมี โอกาสแสดงออก หรือกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) ครูต้องพยายามให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะการเสริมแรงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อครูและวิชาที่เรียน 5) ให้ความรักความเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง 6) พยายามอธิบายชี้แจงให้เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาเรียนและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา ระติตานนท์ (2552: 85) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การขยายพันธุ์ยางพาราโดยการติดตา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนอง จังหวัดสงขลา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่าหน่วยการเรียนรู้ควรได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ของครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ และนักเรียน ดังนั้นในการสร้างหน่วยเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ควรมีการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานก่อน

2. ผลการวิจัยพบว่าหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ดังนั้นครูผู้สอนควรนำหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ได้

3. ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซมเป็ง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นถ้าครูผู้สอนต้องการพัฒนาผู้เรียนในเรื่องซมเป็ง ควรนำหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ไปใช้

4. ในการนำหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ไปใช้ ควรคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

4.1 ครูผู้สอนควรคำนึงถึงบริบทของสังคมในท้องถิ่นนั้น ๆ

4.2 ครูผู้สอนควรดูความเหมาะสมของวัย ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านทักษะปฏิบัติ นักเรียนบางคนไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเวลาที่กำหนด ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และความสนใจของนักเรียน ในระดับช่วงชั้นอื่น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระอื่น ๆ ด้วยที่นอกเหนือจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. ควรมีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการศึกษาให้หลากหลายยิ่งขึ้น

4. ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส และเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปในระยะหนึ่ง ควรสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เข้ากับสถานการณ์ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

5. ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรตามอื่น ได้แก่ ทักษะการทำงานกลุ่ม การแก้ไขปัญหา

6. ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน
7. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรให้นักเรียนได้สังเกตการแสดงผลสัมฤทธิ์จากสถานการณ์จริง

บรรณานุกรม

- กัญญา ระติตานนท์. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การขยายพันธุ์ยางพาราโดย การติดตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโหนด จังหวัดสงขลา. สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- กมลวรรณ ตังธกานนท์. (2555ก). การประเมินทักษะพิสัย (Psychomotor skill as) เอกสารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือวัดจิตพิสัยและทักษะพิสัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). ระเบียบกระทรวงการปฏิรูปการเรียนรู้อันสำคัญที่สุด ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กามีหิมา กาโหนะ. (2553). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำทรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- กรองทิพย์ เพชรกาศ. (2553). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง น้ำส้มควันไม้มหัศจรรย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จรัส โพธิ์จันทร์. (2553). ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จีราวุฒ ก๊กใหญ่. (2557). รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา (CIPPA Model) หรือรูปแบบการประสานหน้าแนวคิด โดย ทิศนา แคมมณี (Online). <https://www.gotoknow.org/posts/677630>, 23 สิงหาคม 2565.
- จตุภูมิ เขตจัตุรัส . (2560). วิธีการและเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เฉลา ประเสริฐสังข์. (2544). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ฐาปกรณ์ จิวสุข. (2562). **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง บรรเลงเพลงท้าวพัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น**. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- _____. (2551). **การออกแบบการสอนและบูรณาการ**. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- _____. (2551). **การออกแบบการสอนแบบย้อนกลับ**. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ชนาธิป พรกุล. (2551). **การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิลฎา คงพัฒน์. (2555). “**ซึมเป็ง :แม่แบบในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง**.” **รัฐมิแล**. 33 (ตุลาคม-ธันวาคม), 9-18.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). **การประเมินการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาติรี ปันติ. (2546). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ของสำนักงานทะเบียนอำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). **การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2564). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัชพล ทิธี. (2561). “**ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์โครงการและการบริหารโครงการ เรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน**.” **วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 9 (2), 11-22.
- ธำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- นัตยา ปิรันธนานนท์. (2545). **จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- นิกุล เปี่ยมมาลย์. (2560). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้าน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** (Online). http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2018_03_29_15_43_45.pdf, 23 สิงหาคม 2565.

- นงเยาว์ อุทุมพร. (2558). **เครื่องมือและเทคนิควิธีการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**.
กรุงเทพมหานคร: เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- นพเก้า ณ พัทลุง. (2551). **การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น**. สงขลา: เทมการพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญโญพงษ์อนันต์. (2545). **การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ :
แนวคิดและวิธีการ**. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ปัญญา สังข์ภิรมย์ และสุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2550). **สุดยอดวิธีการสอนการงานและเทคโนโลยี
นำไปสู่...การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. (2559). **เอกสารประกอบการสอนการวัดและการประเมินผลการศึกษา**.
อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2552). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- _____. (2557). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร:
เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- เพชราวดี จงประดับเกียรติ. (2551). **เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลศึกษามีอะไรบ้าง (Online)**.
<http://petcharawadee1.blogspot.com/2009/07/12.html>, 25 สิงหาคม 2565.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2546). **การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์**.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ ดวงจันทร์. (2523). **ชีวิตไทยปักษ์ใต้ชุดที่ 3**. กรุงเทพมหานครพิมพ์: ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.
- ไพโรจน์ คะเซนทร์. (2556). **การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Online)**.
<http://www.waltoonspel.com/>, 26 สิงหาคม 2565.
- ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. (2545). “การจัดการศึกษา โดยสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความเข้มแข็ง
ของชุมชน และให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.”
วารสารวิชาการ. 5 (สิงหาคม), 20-23.
- ภณิดา ชัยปัญญา. (2541). **การวัดความพึงพอใจ**. กรุงเทพมหานคร: แสงอักษร.
- โยธิน แสงดี. (2551). **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2552). **การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี นันทสุคนธ์. (2555). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: จุฑาทอง.

- โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา. (2564). **หลักสูตรโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2565**. สงขลา. (เอกสารอัดสำเนา).
- วิชัย ตันศิริ. (2547). **โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดสำคัญของการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรที่สานต่อท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: เซ็นเตอร์คิสคัพเวอร์รี่.
- วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒผล. (2558). **จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา : กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงค์การพิมพ์.
- วิมลสิทธิ หรยางกูร. (2549). **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม: มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2555). **การวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2554). **วิธีการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร: เทคนิคพรินติ้ง.
- สุทธิวรรณ พีรศักดิ์โสภณ. (2565). **การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Online)**. <http://www.mathayom9.go.th/nitad/analyze/achiev-1.pdf>, 21 ธันวาคม 2565.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2525). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุภกิจ โสทัต. (2558). **การวัดและประเมินผลการศึกษา**. นนทบุรี: ปัญญา ปัญญา พรินติ้ง กรุ๊ป.
- สุรชัช เทียนไช้ดี. (2563). **วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method) (Online)**. <https://www.gotoknow.org/posts/678613>, 25 สิงหาคม 2565.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2554). **การวัดและประเมินผลทางการศึกษา (Online)**. <https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/54/13eva.pdf>, 12 สิงหาคม 2565.
- สมชาย วรภิเกษมสกุล. (2559). **การวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. อุตรธานี: อักษรศิลป์.

- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: โนเลจเพลส.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. (2548). **จิตวิทยาการบริการ (Service Psychology Comprehension Strategies and Trend)**. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ดีไซน์.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2558). **การวัดและประเมินการศึกษาแนวใหม่**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bloom, B.S. and others. (1982). **Human Characteristics and School Learning**. New York: McGraw-Hill.
- Davies I.K. (1971). **Instructional Technique**. New York : Mc Graw – Hill.
- Gronlund, Norman E. (1990). **Measurement and Evaluation in Teaching**. 6 th ed.. New York: McMillan Publishing Co.
- Kotler, P. (2003). **Marketing Management** (11th ed). New Jersey : Prentice-Hall.
- Mohd Hazlami bin Harun. (2021). “Zapin Salor of Kg Salor: Reinvention of Zapin Performance in Kampong Salor to the Performance of Main Zapin 2010.” In **The Arts of the Local Culture 1 st time**. The Journal of Arts and Culture Office, Songkhla Rajabhat University, 86-87.
- Nitko, A. J. (2004). **Educational assessment of students**. (4th ed.). Columbus, Ohio: Pearson Education Inc.
- Penny, J., Johnson, R., & Gordon, B. (2000a). The effect of rating augmentation on inter-rater reliability: An empirical study of a holistic rubric. **Assessing Writing**, 7(2), 143-164.
- _____. (2000b). Using rating augmentation to expand the scale of an analytic rubric. **Journal of Experimental Education**, 68(3), 269-287.

Relearning by Design Inc. (2000). **What's a rubric?** (Online).

http://www.relearning.org/Resources/PDF/rubric_sampler.pdf, 25 สิงหาคม 2565.

Rivinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). "On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity." **Dutch Journal of Educational Research**. 2, 49-60.

Sun, R.B., & Trowbridge , L.W. (1973). **Teaching science by inquiry in the secondary school**. Columbus, Ohio : Chaies E. Merrill Publishing.

บุคลากรกรม

ทัศนียา คัญทะชา. (2565). ประธานหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์และการแสดง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. **สัมภาษณ์**, 1 ตุลาคม 2565.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางสาวธัญญาภรณ์ หมื่นเมือง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวรนาารีเฉลิม จังหวัดสงขลา
สาขาที่เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนียา คัญทะชา ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขานาฏศิลป์และการแสดง
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
สาขาที่เชี่ยวชาญ ด้านการแสดงซิมเป็ง
3. อาจารย์ ดร.มนตรี เต๋นดวง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
สาขาที่เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผล

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๗/ ๔๖๖

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณธัญญาภรณ์ หมื่นเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนางสาววิไลลักษณ์ สบสาย รหัส ๖๔M๑๙๑๒๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคปกติ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการศิลป์ที่บ้านภาคใต้ : ชัมเป็ง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรักษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาคนดังกล่าว พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์วรรณิ กองโพธิ์)

รองคณบดี รักษาการแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๘ ๑๘๙๘ ๑๖๕๐

โทรสาร ๐ ๗๔๒๖ ๐๒๖๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educate@skru.ac.th

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า นางสาว ัญญาภรณ์ หมื่นเมือง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย รหัส ๖๔M๑๕๑๒๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคปกติ) คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหน่วย การเรียนรู้ฐานศิลปะที่บ้านภาคใต้ : ชัมเป็ง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๔” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และขอแจ้งว่า

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ เนื่องจาก.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางสาวัญญาภรณ์ หมื่นเมือง)

ตำแหน่ง ครู

หน่วยงาน โรงเรียนนรนาเรียม จังหวัดสงขลา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ งานสนับสนุนพันธกิจอุดมศึกษา บัณฑิตศึกษา โทร. ๑๒๒๐

ที่ คคศ.

/๒๕๖๖

วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนียา คัญทะชา

ด้วยนางสาววิไลลักษณ์ กล้วย รหัส ๖๔M๑๙๑๒๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคปกติ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ : ชัมเป็งเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จโรศิริ ชูรักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องที่นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา ทั้งนี้ ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรุตพงษ์ ภูวีชรวรานนท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ งานสนับสนุนพันธกิจอุดมศึกษา บัณฑิตศึกษา โทร. ๑๒๒๐

ที่ คคศ. /๒๕๖๖

วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.มนตรี เต็นดวง

ด้วยนางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย รหัส ๖๔M๑๕๑๒๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคปกติ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ : ชัมเบ็งเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จโรศิริ ชูรัมย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ฦ พัทลุง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ ในเรื่องที่ทำนักศึกษาทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง คุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา ทั้งนี้ ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรุตพงศ์ ภูวธีรวรานนท์)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วย
การเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้าน
ภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับครูผู้สอน วิทยานาฏศิลป์
2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้าน
ภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง
3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้าน
ภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง
4. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการ
พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
ปีที่ 4

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น
ต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”
สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามสภาพความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน

ชื่อ-นามสกุล ผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้การสัมภาษณ์.....

ข้อมูลทั่วไป : วุฒิต่างการศึกษา.....

สาขาวิชาที่จบ..... คณะ.....

ประสบการณ์ในการสอนนาฏศิลป์..... ปี

ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

ประสบการณ์ในการทำงาน..... ปี

วัน/เดือน/ปี เวลาที่ทำการสัมภาษณ์.....

สถานที่ที่สัมภาษณ์.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูง

นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย

นักศึกษาปริญญาโท

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประเด็นในการสัมภาษณ์

คำถามข้อที่ 1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 2 ท่านเห็นด้วยกับการนำความรู้ เรื่อง ซั่มเป็ง มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” หรือไม่ อย่างไร

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 3 ท่านคิดว่าเนื้อหาวิชาศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 4 ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 5 ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ควรใช้สื่อการสอนแบบใด

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 6 ท่านต้องการใช้วิธีการใดในการประเมินผลการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้
นฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 7 ท่านต้องการให้ใครบ้างเป็นผู้ประเมินผลงานจากการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้
นฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 8 ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ นฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 9 หากมีการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ นฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ท่านคิดว่า
นักเรียนควรมีความสามารถอย่างไรเมื่อสิ้นสุดการเรียนในหน่วยนี้ทั้งด้านความรู้ และการปฏิบัติ

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 10 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นฏศิลป์ที่บ้าน
ภาคใต้ “ซำเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น
ต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”
สำหรับผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามสภาพความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน

ชื่อ-นามสกุล ผู้สัมภาษณ์.....
 ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้การสัมภาษณ์.....
 ข้อมูลทั่วไป : วุฒิทางการศึกษา.....
 วัน/เดือน/ปีเกิด..... อายุ..... ปี
 อาชีพ.....
 วัน/เดือน/ปี เวลาที่ทำการสัมภาษณ์.....
 สถานที่ที่สัมภาษณ์.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูง
 นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย
 นักศึกษาปริญญาโท
 หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประเด็นในการสัมภาษณ์

คำถามข้อที่ 1 ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เน้นการอนุรักษ์ สืบสาน ภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคใต้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” มีความสำคัญและจำเป็นที่จะจัดให้ นักเรียนได้เรียนรู้หรือไม่

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 4 หากมีการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” ท่านคิดว่า นักเรียนควรมีความสามารถอย่างไรเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในหน่วยนี้ทั้งด้านความรู้ และการปฏิบัติ

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 5 ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 6 ท่านคิดว่าในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ควรมีใคร
เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลบ้าง (เช่น เพื่อนนักเรียน,ครูผู้สอน,ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดง
ซำเป็ง)

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 7 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้าน
ภาคใต้ “ซำเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น
ต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซั่มเป็ง

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามสภาพความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน

ชื่อ-นามสกุล ผู้สัมภาษณ์.....
 ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้การสัมภาษณ์.....
 ข้อมูลทั่วไป : วุฒิทางการศึกษา.....
 สาขาวิชาที่..... คณะ.....
 วัน/เดือน/ปีเกิด..... อายุ..... ปี
 วัน/เดือน/ปี เวลาที่ทำการสัมภาษณ์.....
 สถานที่ที่สัมภาษณ์.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูง
 นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย
 นักศึกษาปริญญาโท
 หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประเด็นในการสัมภาษณ์

คำถามข้อที่ 1 ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เน้นการอนุรักษ์ สืบสาน นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่านาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” มีความสำคัญและจำเป็นที่จะจัดให้ นักเรียนได้เรียนรู้หรือไม่

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 3 ท่านเห็นด้วยกับการนำความรู้ เรื่อง ซุ่มเป็ง มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” หรือไม่ อย่างไร

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 4 ท่านคิดว่าเนื้อหา นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 5 ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 6 ท่านต้องการใช้วิธีการใดในการประเมินผลการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์
ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” และประเมินในประเด็นอะไรบ้าง (เช่น แบบสังเกต แบบทดสอบ
แบบสอบถาม)

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 7 ท่านต้องการให้ใครบ้างเป็นผู้ประเมินผลงานจากการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้
นาฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” (เช่น เพื่อนนักเรียน,ครูผู้สอน,ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซัมเป็ง)

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 8 หากมีการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง” ท่านคิดว่า
นักเรียนควรมีความสามารถอย่างไรเมื่อสิ้นสุดการเรียนในหน่วยนี้ทั้งด้านความรู้ และการปฏิบัติ

ตอบ.....
.....
.....

คำถามข้อที่ 9 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่บ้าน
ภาคใต้ “ซัมเป็ง”

ตอบ.....
.....
.....

**แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจ
ต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรรณารีเฉลิม**

บทนำ

1. ผู้วิจัยแนะนำตัว แล้วให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มแนะนำตัวเอง
2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม

ประเด็นคำถาม

คำถามข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าการเรียนรู้ที่เน้นการอนุรักษ์ สืบสานนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

คำถามข้อที่ 2 นักเรียนต้องการให้จัดเวลาเรียนสำหรับการเรียนหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” อย่างไร (เช่น 8 ชั่วโมง, 9 ชั่วโมง, 10 ชั่วโมง)

คำถามข้อที่ 3 นักเรียนต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีอะไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” (เช่น สาธิต, ปฏิบัติ, ฝึกเป็นกลุ่ม, จัดการแสดง)

คำถามข้อที่ 4 นักเรียนต้องการใช้วิธีการใดในการประเมินผลการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” และต้องการให้ใครเป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินบ้าง (เพื่อนนักเรียน, ครูผู้สอน, ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง)

คำถามข้อที่ 5 นักเรียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้
นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

1. หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4
2. แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับนี้ พัฒนาขึ้นจากการสำรวจสภาพความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยความต้องการของบุคคลต่อไปนี้ 1) ครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์ 2) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซำเป็ง และ 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา อีกทั้งการศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ รวมถึงความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ โดยการนำความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์และสืบสานนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของภาคใต้ ตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสในการจัดการศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาและสภาพความต้องการได้

โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

ขั้นตอนที่ 2 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ซึ่งจะเปรียบเทียบกับแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซำเป็ง โดยใช้แบบทดสอบทักษะปฏิบัติ การแสดงซำเป็ง

ขั้นตอนที่ 4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

หลักการ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและระบบสื่อสาร รวมทั้งการที่ประเทศไทยมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลกกว้างขวางขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้บุคคลและสังคมปรับตัวตามไม่ทัน และก่อให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะ ทั้งในด้านความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจระหว่างการให้ความสำคัญแก่วิทยาการสมัยใหม่และวัฒนธรรมภายนอกชุมชนกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มุ่งให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และในมาตราที่ 23 ได้เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ทั้งความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา อีกทั้งในมาตรา 27 กำหนดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สังคมในท้องถิ่นตลอดจนเรียนรู้เรื่อง ภูมิปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชาท้องถิ่นของตนมาก จากข้อกำหนดในมาตราดังกล่าวเห็นได้ชัดว่า การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นเป็นสภาพบังคับตามกฎหมายที่สถานศึกษาต้องจัดให้มีขึ้นควบคู่กับหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551

ซึ่งนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เป็นการแสดงพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลีลาท่าทางในการแสดงมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และเป็นการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์สื่อให้เห็นถึงความสวยงาม อีกทั้งเป็นแม่แบบในการสร้างสรรค์ของระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง และถือเป็นศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ ในปัจจุบันถือได้ว่านาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” เป็นการแสดงที่หาชมได้ยาก เนื่องจากมีความนิยมลดน้อยลง อีกทั้งขาดการสนับสนุน และรวมทั้งมีผู้สืบทอดในปัจจุบันน้อยลงน้อยลงไป นั้นแสดงให้เห็นว่าศิลปะการแสดง ที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ความเป็นพื้นบ้านภาคใต้กำลังจะสูญหายไป และเพื่อไม่ให้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สูญหายไป ดังนั้นจำเป็นต้องมีสิ่งที่จะนำความรู้ดังกล่าว มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยจัดให้มีการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเกิดขึ้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ เห็นคุณค่าความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ตลอดจนอนุรักษ์และสืบสานนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของภาคใต้ให้คงอยู่สืบไป

จุดมุ่งหมาย

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติ การแสดงซั้มเป็ง
3. เพื่อให้นักเรียน เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดการเข้ามามีส่วนร่วม

ในการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

โดยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” มีองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้รายละเอียดดังนี้

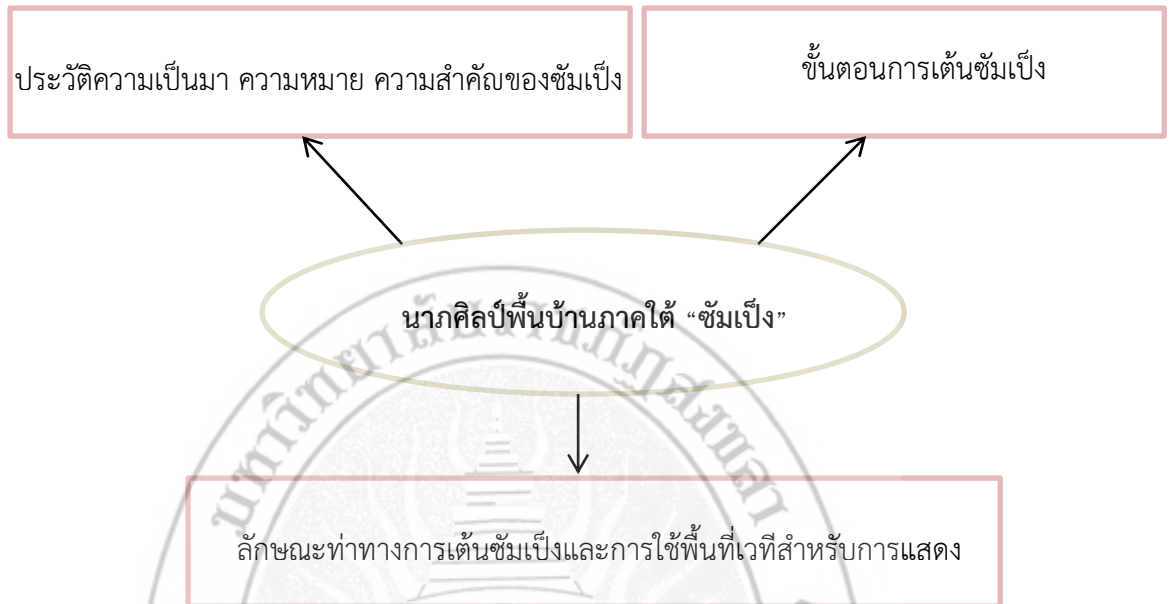
1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 3 นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”
โรงเรียนวรนารีเฉลิม

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหาสาระ	เวลา(ชั่วโมง)
1	ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั้มเป็ง - กำเนิดและพัฒนาซั้มเป็ง - ความหมาย - ความสำคัญ - นักแสดง - เครื่องแต่งกาย - เครื่องดนตรี	3
2	ขั้นตอนการเต้นซั้มเป็ง	1
3	ลักษณะท่าทางการเต้นซั้มเป็งและการใช้ พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซั้มเป็ง	4
รวม 3 แผนการจัดการเรียนรู้		รวม 8 ชั่วโมง

2. ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้

3. ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ศ 3.1 ม.4-6/6 บรรยาย และวิเคราะห์ อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉากอุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการ แสดง	ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของ ซั้มเป็ง - กำเนิดและพัฒนา ซั้มเป็ง - ความหมาย	- อธิบายประวัติ ความเป็นมาของ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซั้มเป็ง” - จำแนกเครื่องดนตรี แต่ละชนิดที่ใช้ในการ แสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซั้มเป็ง” ได้ - เห็นความสำคัญ ของนาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซั้มเป็ง”	3
ศ 3.2 ม.4-6/3 บรรยายวิวัฒนาการของ นาฏศิลป์และการละคร ไทย ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน	- ความสำคัญ - นักแสดง - เครื่องแต่งกาย - เครื่องดนตรี		

3. ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และเวลา (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ศ 3.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์แก่นของการ แสดงนาฏศิลป์และการ ละครที่ต้องการสื่อ ความหมาย ในการแสดง	ขั้นตอนการเต้นของซมเป็ง	- มีความรู้เกี่ยวกับ ขั้นตอนการเต้น นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซมเป็ง” - มีทักษะในการฟัง จังหวะเพลง - ร่วมกิจกรรมอย่าง สนุกสนาน และมีความ มุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซมเป็ง”	1
ศ 3.1 ม.4-6/3 ใช้ความคิดริเริ่มในการ แสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และ หมู่	ลักษณะท่าทางการเต้นซมเป็ง และการใช้พื้นที่เวทีสำหรับ การแสดง ซมเป็ง	- มีทักษะปฏิบัติการ แสดงซมเป็ง - มีทักษะในพื้นที่เวที สำหรับการแสดง ซมเป็ง - มีความรับผิดชอบ ในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น	4

4. เวลาเรียน

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ฉบับนี้ ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ใน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

5. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ได้ใช้การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ

ดังนั้นเพื่อให้การใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ 3 แบบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต และการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส รายละเอียดดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงดูความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

2. การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ของผู้เรียนจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูอาจจัดเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็คได้

3. การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูลหรือความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยกระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

4. การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

5. การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

6. การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน หากข้อความรู้ที่ได้เรียนรู้อาจไม่มีการปฏิบัติ ขั้นนี้จะ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้โอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้

ผู้เรียนได้ต่อย้ำหรือตรวจสอบความเข้าใจของตนและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อความรู้ที่ได้ ชั้นนี้จะป็นชั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย

7. การประยุกต์ใช้ความรู้ ชั้นนี้เป็นขั้นตอนของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ

การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวพอสมควร เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสะดวกและราบรื่น การเตรียมตัวที่สำคัญ คือ ผู้สอนควรมีการซักซ้อมการสาธิตก่อนเพื่อจะได้เห็นปัญหาและเตรียมแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ต่อไปจึงจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสถานที่ ที่จะใช้ในการสาธิต และจัดวางไว้อย่างเหมาะสม สะดวกแก่การใช้ นอกจากนี้ควรจัดเตรียมแบบสังเกตการณ์สาธิต และเตรียมคำถามหรือประเด็นที่จะให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดและอภิปรายด้วย

2. ขั้นก่อนการสาธิต เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนควรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สาธิตแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสิ่งที่สาธิตได้ดี โดยอาจจะใช้วิธีบรรยาย หรือเตรียมเอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนให้ผู้เรียน หรือใช้สื่อ เช่น วิดีทัศน์ หรือผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาสาระที่จะสาธิตมาล่วงหน้า นอกจากนี้ ควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต หรือจัดทำแบบสังเกตการณ์สาธิตให้ผู้เรียนใช้ในการสังเกต และผู้สอนอาจใช้เทคนิคการมอบหมายให้ผู้เรียนรายบุคคลสังเกตเป็นพิเศษเฉพาะจุด เฉพาะประเด็น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตั้งใจสังเกต และมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

3. ขั้นการสาธิต เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนอาจใช้วิธีการบรรยายประกอบการสาธิต การสาธิตควรเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ใช้เวลาอย่างเหมาะสม ไม่เร็วเกินไป ขณะสาธิตอาจใช้แผนภูมิ กระดานดำหรือแผ่นใสประกอบ และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม หรือซักถามผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อกระตุ้นความคิดและความสนใจของผู้เรียน และในบางกรณีอาจให้ผู้เรียนบางคนมาช่วยในการสาธิตด้วย ซึ่งอาจใช้เทคนิคในการสาธิต คือ การใช้การสาธิตเทียบแทนการบรรยายประกอบการสาธิต และอาจมีการสาธิตซ้ำ หากผู้เรียนยังไม่เกิดความเข้าใจชัดเจน นอกจากนี้ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายแสดงการสาธิตด้วยก็ได้ ในกรณีที่การสาธิตมีสิ่งที่เป็นอันตรายได้ ผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้และระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัย และควรเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาไว้ด้วย

4. ขั้นการอภิปรายสรุปการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนหลังจากการสาธิตแล้ว ผู้สอนควรให้ผู้เรียนรายงานสิ่งที่ได้สังเกตเห็นแลกเปลี่ยนกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม ผู้สอนควรเตรียมคำถามไว้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดด้วย ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดที่แต่ละคนได้รับจากการสาธิตของครูและร่วมกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ช้าหรือเร็วเกินปกติ ก่อนการสาธิต ครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

2. ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็น ส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้า ๆ

3. ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

4. ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจจะแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

5. ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” มีสื่อ ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
2. วิดีโอการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
3. E-book เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
4. ใบงาน เรื่อง เครื่องดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
5. Powerpoint เรื่องขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

6. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” มีแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. ห้องเรียนนาฏศิลป์

7. การวัดและการประเมินผล

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” มีการวัดและการประเมินผล ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เป็นการวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติเป็นการวัดและประเมินผลความสามารถปฏิบัติ ที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการปฏิบัติ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติ แบบประเมินกระบวนการ ซึ่งมีประเด็นในการประเมิน 5 ด้าน คือ ท่าเต้น จังหวะ กระบวนการแปรแถว ความพร้อมเพียง การใช้พื้นที่เวที มีลักษณะเป็นแบบเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Scoring) 4 ระดับ ดังนี้

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
ท่าเต้น	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง ทั้งการใช้มือ และเท้า ดุ้ง ดง งาม แข็งแรง ซึ่งตรงตามแบบแผนของการแสดงซั่มเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง ทั้งการใช้มือ และเท้า แต่อาจจะไม่ตรงตามแบบแผนของการแสดงซั่มเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง เพียงมือหรือเท้า (อย่างใดอย่างหนึ่ง) แต่อาจจะไม่ตรงตามแบบแผนของการแสดงซั่มเป็ง	ลีลาท่าเต้นไม่ถูกต้องตามแบบแผนของการแสดงซั่มเป็ง
จังหวะ	เต้นลงจังหวะของเพลงซั่มเป็ง มือและเท้าสอดคล้องสัมพันธ์กับจังหวะจนจบเพลง	เต้นลงจังหวะของเพลงซั่มเป็ง มือและเท้า สอดคล้องสัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่า	เต้นลงจังหวะของเพลงซั่มเป็ง มือและเท้าสอดคล้องสัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่าและขาดความต่อเนื่อง	เต้นไม่ลงจังหวะของเพลงซั่มเป็งจนจบเพลง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
กระบวนการ แปรแถว	มีกระบวนการแปรแถวที่ถูกต้องสวยงามตามต้นฉบับทุกแถว	มีกระบวนการแปรแถวที่ถูกต้องสวยงามตามต้นฉบับแต่อาจจะผิดพลาดบ้างบางแถว	มีกระบวนการแปรแถวที่ถูกต้องแต่ไม่มีความสวยงาม	กระบวนการแปรแถวไม่ถูกต้องสวยงามตามต้นฉบับ
ความพร้อม เพรียง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต็มได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกันจนจบเพลง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต็มได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกัน แต่อาจจะผิดพลาดบ้างบางท่า	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต็มได้ แต่ไม่สัมพันธ์กันกับคู่ และไม่พร้อมเพรียงกัน	สมาชิกในกลุ่มเต็มไม่ได้และไม่พร้อมเพรียงกัน
การใช้พื้นที่ เวที	สมาชิกในกลุ่มทุกคนรู้จักการใช้พื้นที่เวที และใช้พื้นที่เวทีได้อย่างเหมาะสม ไม่มีช่องว่างของเวที	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่เวที และใช้พื้นที่เวทีได้อย่างเหมาะสม แต่อาจจะมีช่องว่างของเวทีเล็กน้อย (20%)	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่เวที แต่อาจจะมีช่องว่างของเวทีที่เห็นได้ชัดเจน	สมาชิกในกลุ่มทุกคนไม่รู้จักการใช้เวที ทำให้เกิดช่องว่างของเวทีที่เห็นได้ชัดเจน 100%

3. ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เป็นการวัดและประเมินผลพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้ สามารถวัดโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งมีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

เอกสารหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเป็ง

1. กำเนิดและพัฒนากการซั่มเป็ง

วิถีชีวิตของชาวภาคใต้ตอนล่าง เป็นวัฒนธรรมในลักษณะผสมผสานของวัฒนธรรมดั้งเดิมได้แก่ วัฒนธรรมฮินดู วัฒนธรรมชวา-มลายู และวัฒนธรรมมุสลิมโดยปรากฏให้เห็นในบริบทวัฒนธรรมของผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้ตอนล่าง โดยเฉพาะด้านศิลปะการแสดงในแนวนาฏศิลป์พื้นบ้าน ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งไม่เหมือนกับภาคใดในประเทศไทย ศิลปะประเภทการแสดงลีลาทำรำประกอบจังหวะดนตรี ภาษามลายูถิ่นจังหวัดชายแดนใต้ เรียกว่า "จอแหมะ" จอแหมะของชาวมลายูทางจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอยู่หลายอย่าง ในบรรดาจอแหมะทั้งหลายถือว่า "ซั่มเป็ง" เป็นจอแหมะระดับคลาสสิกอย่างหนึ่ง (ไพบุลย์ ดวงจันทร์, 2523) การเต้นซั่มเป็งนิยมแสดงในงานต้อนรับแขกสำคัญของท้องถิ่น เพราะถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สวยงาม นอกจากเพื่อความบันเทิงแล้ว ในอดีตข้าราชการยังใช้การแสดงซั่มเป็งเพื่อเป็นการออกกำลังกายอีกด้วย และในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างนั้นส่วนมากได้รับท่าทางที่มีพื้นฐานมาจากท่าของซั่มเป็ง และผู้แสดงที่จะแสดงชุดการแสดงพื้นบ้านได้ดีจะต้องมีพื้นฐานในการเต้นซั่มเป็งมาก่อนเช่นกัน ซึ่งถือว่าซั่มเป็งเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ที่นำไปใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง (ทิลฎา คงพัฒน์, 2555: 9-10)

ทิลฎา คงพัฒน์ (2555: 10-12) ได้กล่าวถึง ซั่มเป็ง ไว้ว่า เป็นการแสดงซั่มเป็งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่างนั้น เกิดขึ้นที่จังหวัดนราธิวาสเป็นที่แรก เนื่องจากจังหวัดนราธิวาสมีเขตแดนติดกับประเทศมาเลเซีย จึงได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงของมาเลเซีย ในประเทศมาเลเซีย เรียกว่า “ซาปิน” ซึ่งการแสดงของประเทศมาเลเซียจะแตกต่างจากของประเทศไทย คือ มีลีลาแตกต่างกัน การแสดงของประเทศมาเลเซียใช้การตะเท้า ส่วนของประเทศไทยใช้การเตะเท้า และ

ลีลาการแสดง ของประเทศไทยนั้นมากกว่า แต่มีจังหวะการเต้นเท่ากัน เมื่อการแสดงซัมเป็งเป็นที่รู้จักแพร่หลายในจังหวัดนราธิวาส จึงทำให้ส่งต่อมาถึงอีกสองจังหวัดคือ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา ซึ่งพัฒนาการของการแสดงซัมเป็งในปัจจุบัน การเต้นซัมเป็งได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตคือการย่อตัวตะเต้า แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นตะเต้าแทน ซึ่งในระยะแรก ๆ ซัมเป็งนิยมกันในวงแคบ ๆ เท่านั้น ต่อมาก็ค่อย ๆ แพร่หลายไปสู่ชาวบ้าน และเป็นที่ยอมรับมากอยู่ระยะหนึ่ง แล้วค่อยขบเขาไปเป็นเวลาค่อนข้างนาน เพราะขาดการสนับสนุน ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จแปรพระราชฐาน ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ คณะกรรมการสมาคมอิสลามจังหวัดนราธิวาส จึงได้ฟื้นฟู ส่งเสริมการเต้นขึ้นเพื่อเตือนถวายทอดพระเนตร และเนื่องจากซัมเป็งเป็นนาฏศิลป์ที่มีลีลางดงาม จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายอีกครั้ง ปัจจุบันการแสดงซัมเป็ง นั้นได้รับความนิยมลดน้อยลงไปอีก เนื่องจากกระแสของการได้รับความนิยม ขึ้นชมการแสดงตะวันตกมีมากขึ้น ผู้ชมให้ความสนใจการแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยกว่าการแสดงที่เป็นแบบแผนดั้งเดิม รวมทั้งผู้สืบทอดในปัจจุบันได้ลดน้อยลงไป ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นส่วนใหญ่ ทั้งยังไม่เคยปรากฏในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการจึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการแสดงและการสืบทอด รวมถึงสภาพปัญหาจากเหตุการณ์ไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดความหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อความรู้สึกถึงความสุขทางจิตใจที่จะชมศิลปะการแสดง เพื่อความบันเทิง ทำให้ความต้องการทางด้านศิลปวัฒนธรรมประเภทดังกล่าวลดน้อยลงไป เมื่อไม่มีงานไม่มีผู้ชมคณะแสดงก็ไม่สามารถอยู่ได้ทำให้การแสดงค่อย ๆ หายไป จนในปัจจุบันมีผู้นำซัมเป็งมาแสดงน้อยมาก และการแสดงก็หาชมได้ยาก นั้นแสดงให้เห็นว่าศิลปะการแสดงที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ความเป็นพื้นบ้านภาคใต้กำลังจะสูญหายไปและอยู่ในภาวะวิกฤต หากไม่ได้รับการอนุรักษ์และการส่งเสริมอย่างเร่งด่วน

Mohd Hazlami bin Harun (2021: 86-87) ได้กล่าวถึง ซัมเป็งหรือซาปินไว้ว่า ในประเทศมาเลเซีย มีซาปินอยู่ 2 ชนิด คือ ซาปินอาหรับ และซาปินมลายู มีชื่อเรียกที่หลากหลาย เช่น ดานา จิปิน เจเปน และซาปิน เป็นศิลปะของอิสลามที่นิยมกันในหมู่บ้านมุสลิม ซาปินเป็นการแสดงที่มีรูปแบบหลากหลายขึ้นอยู่กับอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ของหมู่บ้านหรือเมืองต่าง ๆ เป็นศิลปะการเต้นที่ได้รับความนิยมอย่างสูง การเต้นซาปินยังสามารถหาชมได้ในพระราชวังของมาเลเซียในฐานะศิลปะของสังคมนิยม อีกทั้งเป็นการเต้นที่สามารถสะท้อนวัฒนธรรมอาหรับอย่างมาก ทั้งในด้านโครงสร้างของดนตรี จังหวะดนตรี เนื้อเพลง และท่าเต้น แต่มีการปรับตามเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นมาเลเซีย

ทัศนียา คัญทะชา (1 ตุลาคม 2565) ได้กล่าวถึงการกำเนิดของซัมเป็งในประเทศไทย ไว้ว่า ประเทศไทยได้รับการแสดงซัมเป็งมาจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ซึ่งในประเทศมาเลเซีย

เรียกขานกันว่า “ซาปิน” โดยประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงของซาปินอาหรับ ที่ใช้นักแสดงผู้ชายล้วน และใช้ดนตรีประกอบการแสดงเพียง 2 ชนิด คือ 1) ดาบซุส ใช้ในการดำเนินทำนอง 2) มอรูวัส ใช้ในการประกอบจังหวะ ซึ่งในช่วงปีพุทธศักราช 2527-2530 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จแปรพระราชฐาน ณ พระตำหนักทักษิณราชธานีเวสต์ ที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อเยี่ยมชมโครงการพระราชดำริ และเยี่ยมราษฎร ซึ่งพระองค์ท่านจะเสด็จมาเป็นประจำทุก ๆ ปี จึงทำให้มีการแสดงต้อนรับเกิดขึ้น โดยการแสดงต้อนรับนั้นจะมีข้าราชการของแต่ละจังหวัดจัดการแสดงถวาย ซึ่งการแสดงของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีความเหมือน คล้ายคลึงกัน และซ้ำกันเนื่องจากทั้ง 3 จังหวัดมีวัฒนธรรมเดียวกัน ส่วนใหญ่ชุดการแสดงที่ใช้ในตอนนั้น คือ การแสดงร้องเง็ง เช่น เพลงลาซูกวอ ข้าราชการของจังหวัดนราธิวาสมองเห็นความสำคัญในส่วนนี้ จึงคิดที่จะนำการแสดงที่มีความหลากหลาย ไม่เหมือน และซ้ำกับจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา ต่อมาจึงได้เชิญครูผู้เชี่ยวชาญในการแสดงซิมเป็งจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย เข้ามาถ่ายทอดทำเต้นซิมเป็งให้กับข้าราชการ และศิลปินในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งตอนนั้นจะใช้เพลงสกาปูซีระประกอบการแสดง สกาปูซีระ เป็นพานบายศรีหมากพลูที่ใช้สำหรับงานพิธีสำคัญ และมวงคลของชาวมลายู เช่น การรับเสด็จ พิธีเข้าสู่หนัด พิธีนิกะห์ จึงตีความได้ว่าซิมเป็งเป็นการแสดงชั้นสูง ซึ่งเพลงสกาปูซีระ ได้เข้ามาในประเทศไทย ก่อนที่จะมีการถ่ายทอดทำเต้นซิมเป็ง แต่เดิมจะมีนักดนตรีบรรเลงเพลงสกาปูซีระอยู่แล้ว ภายหลังการถ่ายทอดทำเต้นโดยครูผู้เชี่ยวชาญในการแสดงซิมเป็งจากรัฐกลันตัน ข้าราชการ และศิลปินในจังหวัดนราธิวาสได้นำการแสดงซิมเป็งไปแสดง ทำให้ผู้คนที่ได้รับชมการแสดงรู้สึกประทับใจ และชื่นชอบ เนื่องจากการแสดงซิมเป็งเป็นการแสดงที่มีความสวยงาม และแปลกใหม่ จึงทำให้ซิมเป็งเป็นที่รู้จักกันแต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก

ต่อมาในช่วงปีพุทธศักราช 2527-2532 ซิมเป็งกลายเป็นที่รู้จักกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ ผู้อำนวยการสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้มอบหมายผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย พูลพิพัฒน์ จัดทำโครงการฝึกอบรมถ่ายทอดการเต้นซิมเป็ง โดยมีวิทยากร เป็นศิลปินจากจังหวัดนราธิวาส มาถ่ายทอดทำเต้น และมีผู้เข้าร่วมมากมาย หนึ่งในนั้นมีศิลปินร้องเง็งเข้าร่วมด้วย หลังจากนั้นมาจึงทำให้ซิมเป็งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ถือได้ว่าซิมเป็งสกาปูซีระ ได้ถือกำเนิดเกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาการแสดงซิมเป็ง ให้มีความแตกต่างไปจากประเทศมาเลเซีย คือ ซิมเป็งในประเทศไทยใช้มือในการเต้นทั้งสองมือ ประกอบกับใช้มือรำในการเต้นท่าโปรยดอกไม้ ท่าดอกกรัก อีกทั้งซิมเป็งในประเทศไทยมีลีลาการเต้นที่หวาน และนิ่มนวลเหมือนการรำ ส่วนในประเทศมาเลเซียจะมีการเต้นที่แข็งแรงซึ่งแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

2. ความหมาย

นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ ชัมเป็ง เป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง และเป็นแม่แบบในการสร้างสรรค์ของระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง การแสดงเป็นการเต้นระหว่างคู่ชาย-หญิง จะใช้การเตะเท้า ประกอบกับใช้มือรำในการเต้นท่าโปรยดอกไม้ ท่าดอกกรัก อีกทั้งชัมเป็งในประเทศไทยมีลีลาการเต้นที่หวาน และนิ่มนวลเหมือนการรำ มีขั้นตอนการเต้นประกอบด้วย 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 ชุดเปิด ชุดที่ 2 เข้าดอก ชุดที่ 3 ชุดปิด

3. ความสำคัญ

ชัมเป็งเป็นนาฏศิลป์ที่มีลีลางดงาม ปัจจุบันการแสดงชัมเป็ง นั้นได้รับความนิยมลดน้อยลง เนื่องจากกระแสของการได้รับความนิยม ชื่นชมการแสดงตะวันตกมีมากขึ้น ผู้ชมให้ความสนใจการแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยกว่าการแสดงที่เป็นแบบแผนดั้งเดิม รวมทั้งผู้สืบทอดในปัจจุบันได้ลดน้อยลงไป ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นส่วนใหญ่ ทั้งยังไม่เคยปรากฏในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการจึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการแสดงและการสืบทอด รวมถึงสภาพปัญหาจากเหตุการณ์ไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดความหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อความรู้สึกถึงความสุขทางจิตใจที่จะชมศิลปะการแสดง เพื่อความบันเทิง ทำให้ความต้องการทางด้านศิลปวัฒนธรรมประเภทดังกล่าวลดน้อยลงไป เมื่อไม่มีงานไม่มีผู้ชมคณะแสดงก็ไม่สามารถอยู่ได้ทำให้การแสดงค่อย ๆ หายไป จนในปัจจุบันมีผู้นำชัมเป็งมาแสดงน้อยมาก และการแสดงก็หาชมได้ยาก นั้นแสดงให้เห็นว่าศิลปะการแสดงที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ความเป็นพื้นบ้านภาคใต้กำลังจะสูญหายไปและอยู่ในภาวะวิกฤต หากไม่ได้รับการอนุรักษ์และการส่งเสริมอย่างเร่งด่วน

4. นักแสดง

ทัศนียา คัญทะชา (1 ตุลาคม 2565) ได้กล่าวถึงนักแสดงในการแสดงซิมเป็ง ไว้ว่า เป็นการแสดงระหว่างคู่ชาย-หญิง นิยมใช้นักแสดง 2 คู่ขึ้นไป ซึ่งนักแสดงจะต้องเต้นเป็นดอก โดยแต่ละดอกจะมีนักแสดงจำนวน 2 คู่ ประกอบด้วย ผู้ชาย 2 คน ผู้หญิง 2 คน และนักแสดงต้องใช้ลีลาในการเต้นพร้อมกันทั้งหมด และเปลี่ยนท่าไปตามทำนองของดนตรีอย่างสวยงามตามลำดับท่า ซึ่งผู้เต้นจะต้องมีสมาธิในการเต้นตลอดเวลาเนื่องจากต้องเต้นเป็นกลุ่ม หากผู้ใดเกิดผิดพลาดขบวนการหรือขั้นตอนการแสดงก็จะผิดพลาดกันทั้งกลุ่ม

5. เครื่องแต่งกาย

ผู้แสดงชาย

1. กางเกงขายาว
2. เสื้อแขนยาวคอปิดติดกระดุม 3 เม็ด เรียกว่า จี้อโระบรวงอ
3. ผ้าถุงทับกางเกงสั้นเนื้อเช่า เรียกว่า ผ้าซอเกาะ
4. เข็มขัดทับกางเกงและผ้าซอเกาะ เรียกว่า เปินเนาะ
5. หมวก ตัดเย็บด้วยผ้า เรียกว่า ซะตางัน
6. สวมรองเท้าหุ้มส้นสีดำ

ผู้แสดงหญิง

1. นุ่งผ้ายาวกรอมเท้า จีบหน้านาง
2. สวมเสื้อเข้ารูป แขนกระบอก ตัวยาวคลุมสะโพก เรียกว่า ปันดง หรือปันนัง
3. คลุมผ้าสะไบ เรียกว่า กาเฮงสะบา
4. สวมรองเท้าหุ้มส้นสีดำ

6. เครื่องดนตรีประกอบการแสดง

ทัศนียา ศัญทะชา (1 ตุลาคม 2565) ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีประกอบการแสดง ไว้ว่า แต่เดิมการแสดงซำเป็งใช้ดนตรีประกอบการแสดงเพียง 2 ชนิด คือ 1) ดาบูล 2) มอรวัวส และต่อมาซำเป็งในประเทศไทยได้พัฒนาเครื่องดนตรีในการประกอบการแสดงเพิ่มขึ้น คือ 1) ไวโอลิน 2) แมนโดลิน 3) แอคคอร์เดียน 4) รำมะนา (ขนาดใหญ่, เล็ก) 6) ซ้อง 7) แทมบูรีน 8) มาราคัส

ลำดับ	ชื่อเครื่องดนตรี	ภาพ	ทำหน้าที่
1	ดาบูล (ซอสามสาย)		เป็นเครื่องสี และ เป็นตัวนำให้ทำนอง เพลงที่ไพเราะ อ่อนหวาน
2	มอรวัวส (รำมะนาเล็ก)		เป็นเครื่องตีเคาะ จังหวะการเต้นและ สร้างความสนุกเร้า ใจ

ลำดับ	ชื่อเครื่องดนตรี	ภาพ	ทำหน้าที่
3	ไวโอลิน		<p>เป็นเครื่องสี ทำหน้าที่บรรเลงทำนองเพลง ซึ่งสามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงให้มีความไพเราะ</p>
4	แมนโดลิน		<p>เป็นเครื่องดีด เสียงของแมนโดลินจะหวาน แสดงให้เห็นถึงความอ่อนหวานและนุ่มนวล จะสะท้อนอารมณ์เพลงได้ดี</p>
5	แอกคอร์ดเดียน		<p>เป็นเครื่องดนตรีประเภทลิ้มนิ้ว ทำหน้าที่ประสานเสียง</p>
6	รำมะนา (ขนาดใหญ่, เล็ก)		<p>เป็นเครื่องตี ทำหน้าที่ดำเนินจังหวะ</p>

ลำดับ	ชื่อเครื่องดนตรี	ภาพ	ทำหน้าที่
7	ฆ้อง		<p>เป็นเครื่องตี ทำด้วยโลหะรูปร่างคล้ายฉาบ ทำหน้าที่กำกับจังหวะหนัก เพื่อให้จังหวะมีความชัดเจนมากขึ้น</p>
8	แหมบปूरिन		<p>เป็นเครื่องกระทบ ทำหน้าที่ประกอบจังหวะให้เกิดความสนุกสนาน</p>
9	มาราคัส		<p>ทำหน้าที่เสริมจังหวะให้มีความกระชับ และทำให้ดนตรีซุ่มเป็งมีลีลาจังหวะสนุกสนานมากขึ้น</p>

ขั้นตอนการเดินซั้มเป็ง

ทัศนียา คัญทะชา (1 ตุลาคม 2565) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเดินซั้มเป็ง ไว้ว่า การเดินซั้มเป็ง ประกอบด้วยกัน 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ชุดเปิด ประกอบด้วย

สำหรับชุดเปิดเมื่อนักแสดงขึ้นมาปรากฏตัวบนเวทีการแสดง นักแสดงทำความเคารพด้วยการสลาม 1 ครั้ง ซึ่งชุดนี้จะมีท่าเต้น ดังนี้

1. ท่าเบสิก 4
2. ท่าสไลด์ครึ่ง 2
3. ท่าเบสิกขึ้น 4
4. ท่าเบสิกลง 4
5. ท่าสไลด์แปด 2
6. ท่าสไลด์สะบัด 2
7. ท่าสไลด์ครึ่งเข้าดอก 2

ชุดที่ 2 เข้าดอก ประกอบด้วย

โดยการเดินเข้าดอก 1 ดอก จะมีนักแสดง 4 คน หรือ 2 คู่ ซึ่งเป็นคู่ชาย-หญิง ซึ่งชุดนี้จะมีท่าเต้น ดังนี้

1. ท่าดอกกว้าง
2. ท่าแดเจ้าชะ
3. ท่าโปรยดอกไม้
4. ท่าเกล็ดปลายาว
5. ท่าเกล็ดปลาสั้น
6. ท่ารองเง็ง
7. ท่าดอกรัก

ชุดที่ 3 ชุดปิด ประกอบด้วย

ซึ่งชุดนี้จะมีท่าเต้น ดังนี้

1. ท่าสไลด์ครึ่ง 2
2. ท่าสไลด์สะบัด 2
3. ท่าสไลด์แปด 2
4. ท่าสไลด์ปิด
5. ท่าเบสิกขึ้น 4
6. ท่าเบสิกลง 4

ในการเต้นซิมเป็งนั้นก่อนจะเปลี่ยนท่าแต่ละท่าจะต้องเต้นท่าสไลด์แปด ซึ่งใช้เป็นท่าเชื่อมก่อนจะเปลี่ยนท่าทุกครั้ง

ลักษณะท่าทางการเต้นซิมเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซิมเป็ง

ชื่อท่า	อธิบายการเต้น
1. ท่าดอกกร่าง	เดินแบบสไลด์ครึ่ง เปลี่ยนที่เป็น 4 ทิศ จนกลับมาอยู่ที่เดิม
2. ท่าแดเงาะ	เป็นท่าที่เดินเข้าวง 7 จังหวะของท่าเบสิก นับ 1 และเข้ามุม 3 จังหวะ เดินออกถอยเท้าซ้าย เท้าขวา ก้าวไขว้ เท้าซ้าย ก้าวเท้าขวาชิด ก้าวหน้าเท้าซ้าย ตะเท้าขวาขยับเท้าซ้าย วางเท้าขวาลงหน้า (ท่าสไลด์เตะ 7 จังหวะ)
3. ท่าโพรยดอกไม้	เป็นท้านั่งเข้ามุม 4 คน มือขวากรีดนิ้วกลางโพรยดอกไม้ออกข้าง ลำตัวตามจังหวะ หยิบดอกไม้ 4 ครั้ง แล้วยืนขึ้น ถอยกลับที่แล้วท่าเบสิก 1 ครั้ง ปฏิบัติท่าโพรยดอกไม้อีก 1 ครั้ง แล้วท่าเบสิกสวนคู่ไป-กลับ
4. ท่าเกล็ดปลาขาว	เดินสวนทีละคู่ สับหว่างตรงกันข้ามสวนไป-กลับ เปลี่ยนคู่ที่ 2 ไป-กลับ สำหรับคู่ที่ไม่สวน เต้นท่าสไลด์ครึ่ง 2 ครั้ง หันหน้าออกนอกวงและหมุนกลับหันในวง สวนกับคู่ไป-กลับ
5. ท่าเกล็ดปลาสั้น	สวนไป-กลับ ด้วยท่าเกล็ดปลาสั้นกับคู่ของตัวเอง โดยวิธีการสวนหลังหญิงกับหญิง ชาย กับชาย กลับที่เดิม
6. ท่ารองเง็ง	เต้นท่ารองเง็งก้าวเท้าขวา ก้าวเท้าซ้าย วางหลังเท้าซ้าย ตะเตปลายเท้าขวา ข้างเท้าซ้าย วางสันขวา นับ 1 จังหวะ ปฏิบัติแบบนี้อีก 1 ครั้ง นับเป็น 2 จังหวะ สลับเท้าเป็นเท้าซ้าย

ชื่อท่า	อธิบายการเต้น
7. ท่าดอกกรัก	ก้าวเดินเข้าหาคู่ 2 จังหวะ ม้วนมือกรีดนิ้วระดับหน้าผากหมุนตัวไหล่ขวาชนกับคู่พร้อมกรีดนิ้วนับ 1 ครั้ง หมุนกลับพร้อมเปลี่ยนมือไหล่ซ้ายชนคู่พร้อมกับเปลี่ยนมือนับ 3 ครั้ง ก้าวเดินออกแล้วท่าเบสิกสวนคู่ไปปฏิบัติท่าดอกกรักอีกครั้งแล้วสวนกลับ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

เรื่อง ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั่มเป็ง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย

โรงเรียนวนารีย์เฉลิม

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ นาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ 3.1 (6) บรรยาย และวิเคราะห์ อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉากอุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง

ศ 3.2 (3) บรรยายวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการละครไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สาระสำคัญ

ซั่มเป็งในประเทศไทยเป็นการแสดงพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัด 3 จังหวัดชายแดนใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งประเทศไทยได้รับการแสดงซั่มเป็งมาจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ในช่วงปีพุทธศักราช 2527-2530 จึงถือได้ว่าเป็นศิลปะการแสดงที่มีความเก่าแก่ การแสดงเป็นการ เต้นระหว่างคู่ชาย-หญิง จะใช้การเตะเท้า ประกอบกับใช้มือรำในการเต้นทำโปรยดอกไม้ ทำดอกกรัก อีกทั้งซั่มเป็งในประเทศไทยมีลีลาการเต้นที่หวาน และนิ่มนวลเหมือนการรำ ส่วนเครื่องแต่งกายและ เครื่องดนตรีก็จะมีลักษณะเช่นกัน ซึ่งซั่มเป็งเป็นการแสดงที่หาชมได้ยาก เนื่องจากมีความ นิยมลดน้อยลง อีกทั้งขาดการสนับสนุน และรวมทั้งมีผู้สืบทอดในปัจจุบันน้อยลงน้อยลงไป นั้นแสดง ให้เห็นว่าศิลปะการแสดง ที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ความเป็นพื้นบ้านภาคใต้กำลังจะสูญหายไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ได้ (K)
2. จำแนกเครื่องดนตรีแต่ละชนิดที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ได้ (P)
3. เห็นความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” (A)

สาระการเรียนรู้

ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของซั้มเป็ง

กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม

2. ครูให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าภาพที่เห็นเป็นนาฏศิลป์ของภาคใด มีชื่อเรียกว่าอย่างไร

3. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่า เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา และจำแนกเครื่องแต่งกายแต่ละชั้นที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” ได้

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่

4. เปิดวิดีโอการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” ให้นักเรียนชม

ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้เดิม

5. นักเรียนศึกษาประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” จาก E-book เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

6. แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คน และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” ซึ่งมีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

6.1 นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” เป็นการแสดงภาคใด

6.2 นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” เกิดขึ้นได้อย่างไร

6.3 นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” มีพัฒนาการอย่างไร

6.4 นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” มีลักษณะการแสดงรูปแบบใด และนักแสดงที่ใช้

ประกอบการแสดงจะต้องใช้นักแสดงจำนวนเท่าไรเพื่อประกอบการแสดง

6.5 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” มีอะไรบ้าง

6.6 เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” มีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้

7. นักเรียนทุกคนอภิปรายความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” เป็นองค์ความรู้ของห้องเรียน โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ และพูดคุยเพิ่มเติมในประเด็นที่นักเรียนไม่เข้าใจ

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน

8. นักเรียนทำใบงาน เรื่อง เครื่องดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

9. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

สื่อแหล่งเรียนรู้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ก่อนการจัดการเรียนรู้
2. E-book เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”
3. ใบงาน เรื่อง เครื่องดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. อธิบายประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ได้	อภิปรายในชั้นเรียน	แบบประเมินการอภิปรายในชั้นเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ระดับคุณภาพปานกลางขึ้นไป
2. จำแนกเครื่องดนตรีแต่ละชนิดที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ได้	ประเมินจากใบงาน	แบบประเมินใบงาน เรื่อง เครื่องดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ระดับคุณภาพปานกลางขึ้นไป
3. เห็นความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ระดับคุณภาพปานกลางขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินการตอบคำถามและอภิปรายในชั้นเรียน
(เรื่อง ประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ้มเป็ง”)

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	(ดี) 3	(ปานกลาง) 2	(พอใช้) 1
1. นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ้มเป็ง” เป็นการแสดงภาคใด	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น ตอบทันทีที่คำถามเสร็จสิ้น	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น อาจจะใช้เวลาในการตอบ โดยครูอาจจะแนะนำในการตอบ	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง แต่ อาจจะ ใช้เวลา ในการตอบนาน โดย ครู ตั้ อ ง แนะนำ ในการ ตอบ
2. นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ้มเป็ง” เกิดขึ้นได้อย่างไร	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น ละเอียดชัดเจน	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ตรงประเด็น แต่ไม่ ละเอียด	ตอบคำถามได้ ถูก ตั้ อ ง แต่ อาจจะ ไม่ตรง ประเด็นทั้งหมด
3. นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ้มเป็ง” มีพัฒนาการอย่างไร	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น ละเอียดชัดเจน	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ตรงประเด็น แต่ไม่ ละเอียด	ตอบคำถามได้ ถูก ตั้ อ ง แต่ อาจจะ ไม่ตรง ประเด็นทั้งหมด
4. นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ้มเป็ง” มีลักษณะการแสดงรูปแบบใด และ นักแสดงที่ใช้ประกอบการแสดงจะต้องใช้ นักแสดงจำนวนเท่าไร เพื่อประกอบการแสดง	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น ตอบทันทีที่คำถามเสร็จสิ้น	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น อาจจะใช้เวลาในการตอบ โดยครูอาจจะแนะนำในการตอบ	ตอบคำถามได้ ถูก ตั้ อ ง แต่ อาจจะ ใช้เวลา ในการตอบนาน โดย ครู ตั้ อ ง แนะนำ ในการ ตอบ

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	(ดี) 3	(ปานกลาง) 2	(พอใช้) 1
5. เครื่องดนตรีประกอบการ แสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” มี อะไรบ้าง	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น ละเอียดชัดเจน	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ตรงประเด็น แต่ไม่ ละเอียด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง แต่ อาจจะไม่ตรง ประเด็นทั้งหมด
6. เครื่องแต่งกาย ประกอบการแสดง นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” มีอะไรบ้าง	ตอบคำถามได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น ละเอียดชัดเจน	ตอบคำถามได้ถูกต้อง ตรงประเด็น แต่ไม่ ละเอียด	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง แต่ อาจจะไม่ตรง ประเด็นทั้งหมด

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14-18	ดี
10-13	ปานกลาง
6-9	พอใช้

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับปานกลางขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินใบงาน

(เรื่อง เครื่องดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซ้่มเป็ง”)

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	(ดี) 3	(ปานกลาง) 2	(พอใช้) 1
1. เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วน ถูกต้องตรงประเด็น ทุกส่วน	เนื้อหาครบถ้วน ถูกต้องตรงประเด็น เป็นส่วนใหญ่	เนื้อหาครบถ้วน ถูกต้องตรง ประเด็นเป็นส่วน น้อย
2. ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย	มีความสะอาด และ ความเป็นระเบียบ เรียบร้อยทั้งใบงาน	มีความสะอาด และมี ความเป็นระเบียบ เรียบร้อยแต่อาจจะ ไม่ทั้งหมด	ไม่มีความสะอาด ความเป็นระเบียบ และเรียบร้อย
3. ส่งงานตามเวลาที่กำหนด	ส่งงานตามกำหนด	ส่งงานล่าช้าเกิน 1 วัน	ส่งงานล่าช้าตั้งแต่ 2 วันขึ้นไป

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับคุณภาพ

8-9

ดี

5-7

ปานกลาง

2-4

พอใช้

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับปานกลางขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	(ดี) 3	(ปานกลาง) 2	(พอใช้) 1
1. การมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น	มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น	มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น น้อย	ไม่มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิด เห็น

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3	ดี
2	ปานกลาง
1	พอใช้

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับปานกลางขึ้นไป

E-book เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”

แบบประเมินใบงาน

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

เรื่อง ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ประเด็นการประเมิน			รวมคะแนน (9 คะแนน)	หมายเหตุ
		เนื้อหา (3 คะแนน)	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย (3 คะแนน)	ส่งงานตามเวลาที่กำหนด (3 คะแนน)		
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

แบบประเมินพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
 เรื่อง ประวัติความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ			เกณฑ์การให้คะแนน
		3	2	1	
1					(ดี) 3 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2					
3					
4					(ปานกลาง) 2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นน้อย
5					
6					
7					(พอใช้) 1 ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
เรื่อง ขั้นตอนการเต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	เวลา 1 ชั่วโมง
ครูผู้สอน นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย	โรงเรียนวนารีย์เฉลิม

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ 3.1 (5) วิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์และการละครที่ต้องการสื่อความหมาย ใน การแสดง

สาระสำคัญ

ท่าเต้นของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ประกอบด้วย 3 ชุด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” (K)
2. ปฏิบัติการเคาะจังหวะตามเพลงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” (P)
3. ร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน และมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” (A)

สาระการเรียนรู้

ขั้นตอนการเต้น

กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต)

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

1. ครูเตรียมสื่อการสอน (Powerpoint เรื่องขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”) พร้อมทั้งตรวจเช็คโปรเจคเตอร์ และลำโพง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้งาน

ขั้นที่ 2 ก่อนการสาธิต

2. ครูเปิด Powerpoint เรื่องขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจ โดยมีครูคอยอธิบายความรู้ในส่วนนี้
3. ครูเปิดวิดีโอการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” โดยบอกให้นักเรียนตั้งใจฟังเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” และสังเกตขั้นตอนการเต้น

ขั้นที่ 3 สาธิต

4. ครูสาธิตการนับจังหวะเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”
5. นักเรียนนับจังหวะเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” พร้อมกันทั้งห้อง
6. นักเรียนนับจังหวะเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” ทีละแถว โดยมีครูคอยแนะนำ

ขั้นที่ 4 การอภิปรายสรุปการเรียนรู้

7. นักเรียนและครูนับจังหวะเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” พร้อมกัน
8. ครูให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ เรื่อง ขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” และพูดคุยเกี่ยวกับการนับจังหวะเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” และสรุปความรู้ที่ได้เรียน ซึ่งจะมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ และพูดคุยเพิ่มเติมในประเด็นที่นักเรียนขาดหายไป

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. Powerpoint เรื่องขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”
2. วิดีโอการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง”

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. บอกขั้นตอนการเต้น นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซำเป็ง”	ประเมินการตอบ คำถามในชั้นเรียน	แบบประเมินการตอบ คำถามในชั้นเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ระดับคุณภาพปาน กลางขึ้นไป
2. ปฏิบัติการเคาะจังหวะ ตามเพลงนาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	ประเมินการ ปฏิบัติการเคาะ จังหวะตามเพลง นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซำเป็ง”	แบบการปฏิบัติการ เคาะจังหวะตามเพลง นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซำเป็ง”	ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ระดับคุณภาพปาน กลางขึ้นไป
3. ร่วมกิจกรรมอย่าง สนุกสนาน และมีความ มุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซำเป็ง”	สังเกตการร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ระดับคุณภาพปาน กลางขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน
(เรื่อง ขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”)

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ			น้ำหนัก คะแนน
	(ดี) 3	(ปานกลาง) 2	(พอใช้) 1	
1. ขั้นตอนการเต้น	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง ตรง ประเด็น ตอบทันที ที่คำถามเสร็จสิ้น	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง ตรง ประเด็น อาจจะใช้ เวลาในการตอบ โดยครูอาจจะ แนะนำในการตอบ	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง แต่อาจจะ ใช้เวลาในการตอบ นาน โดยครูต้อง แนะนำในการตอบ	X 1
2. การเคาะจังหวะ ตามเพลง	เคาะจังหวะตรง ตามจังหวะเพลง จนจบเพลง	เคาะจังหวะตรง ตามจังหวะเพลง แต่ไม่ตลอด ทั้ง เพลง	เคาะจังหวะไม่ตรง ตามจังหวะเพลง	X 1
3. การมีส่วนร่วม ในการทำ กิจกรรม	ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม และมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ สนใจในการ ทำกิจกรรมตลอด ทั้งชั่วโมง	ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม มี ความมุ่งมั่น ตั้งใจ และสนใจในการ ทำกิจกรรม แต่ไม่ ตลอดทั้งชั่วโมง	ไม่ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม ไม่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจสนใจในการ ทำกิจกรรมตลอด ทั้ง ชั่วโมง	X 2

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
9-12	ดี
5-8	ปานกลาง
1-4	พอใช้

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับปานกลางขึ้นไป

แบบประเมินการตอบคำถามในชั้นเรียน
 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
 เรื่อง ขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ประเด็นการประเมิน		หมายเหตุ
		ตอบคำถาม ขั้นตอนการเต้น (3 คะแนน)	รวมคะแนน (3 คะแนน)	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

แบบประเมินการปฏิบัติการเคาะจังหวะตามเพลงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

เรื่อง ขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ประเด็นการประเมิน	รวมคะแนน 3 (คะแนน)	หมายเหตุ
		การเคาะจังหวะตามเพลง 3 (คะแนน)		
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

แบบประเมินพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
 เรื่อง ขั้นตอนการเต้นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ (X 2)						เกณฑ์การให้คะแนน
		การให้ความร่วมมือ			ความมุ่งมั่นตั้งใจ			
		3	2	1	3	2	1	
1								(ดี) 9-12 ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ สนใจในการทำกิจกรรมตลอดทั้งชั่วโมง
2								
3								
4								
5								(ปานกลาง) 5-8 ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม มีความมุ่งมั่น ตั้งใจและสนใจในการทำกิจกรรม แต่ไม่ตลอดทั้งชั่วโมง
6								
7								
8								
9								
10								(พอใช้) 1-4 ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ไม่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ สนใจในการทำกิจกรรมตลอดทั้งชั่วโมง
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”

เรื่อง ลักษณะท่าทางการเต้นซั่มเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดงซั่มเป็ง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 4 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาววิไลลักษณ์ ลบลาย

โรงเรียนวนารีย์เฉลิม

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ 3.1 (3) ใช้ความคิดริเริ่มในการแสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และหมู่

สาระสำคัญ

ลักษณะท่าทางการเต้นซั่มเป็ง ประกอบด้วยกันทั้งหมด 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 ชุดเปิด ชุดที่ 2 ชุดดอก ชุดที่ 3 ชุดปิด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติการแสดงซั่มเป็งได้ (P)
2. ใช้พื้นที่เวทีเพื่อประกอบการแสดงซั่มเป็งได้อย่างเหมาะสม (P)
3. มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (A)

สาระการเรียนรู้

ลักษณะท่าทางการเต้นซั่มเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซั่มเป็ง

กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์)

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ

1. ครูอธิบายลักษณะท่าทางการเต้นซั่มเป็ง พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย โดยสาธิตท่าทางการเต้นซั่มเป็งให้นักเรียนดู

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม โดยแยกเป็นนักแสดงผู้ชาย และผู้หญิง
3. ครูสาธิตท่าทางการเต้นซมเป็งของนักแสดงผู้ชาย และผู้หญิง โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกต และทำตามไปที่ละท่าอย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

4. นักเรียนฝึกท่าทางการเต้นซมเป็งด้วยตนเอง โดยไม่มีการสาธิต โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขท่าทางที่ผิดให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

5. ครูบอกเทคนิคการใช้เท้า การใช้มือสำหรับท่าทางการเต้นซมเป็ง เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น เทคนิคการแตะเท้า
6. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย นักแสดงผู้ชาย-ผู้หญิง และให้สมาชิกในกลุ่มมีจำนวน 4 คน (2 คู่)
7. ครูบอกกระบวนการแปรแถว และเทคนิคการใช้เวทีเพื่อประกอบการแสดงซมเป็ง โดยให้นักเรียนสังเกต และปฏิบัติตาม

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย

8. ครูให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ปฏิบัติท่าทางการเต้นซมเป็งพร้อมกัน โดยที่ไม่เปิดเพลง
9. ครูให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ปฏิบัติท่าทางการเต้นซมเป็งพร้อมกัน โดยเปิดเพลง

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย (ต่อ)

10. ครูให้นักเรียนทบทวนการเคาะจังหวะเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซมเป็ง” จากการเรียนในคราวที่แล้ว
11. ครูให้นักเรียนทบทวนท่าทางการเต้นซมเป็ง โดยแยกเป็นนักแสดงผู้ชาย และผู้หญิง
12. ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มตนเอง (4 คน) ที่ครูจัดไว้ในคาบที่แล้ว และทบทวนท่าทางการเต้นซมเป็งพร้อมให้นักเรียนใช้กระบวนการแปรแถว

ชั่วโมงที่ 3

13. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการจัดการเรียนรู้

14. ครูให้นักเรียนทบทวนท่าทางการเต้นซมเป็ง เป็นกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 4

15. ครูให้นักเรียนสอบการวัดด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซมเป็ง

16. ครูให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”

17. ครูให้นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียน โดยสรุปเป็นองค์ความรู้ของหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังการจัดการเรียนรู้
2. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้รายวิชาศิลปะที่บ้านภาคใต้ “ซัมเป็ง”

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ปฏิบัติการแสดงซัมเป็งได้	ประเมินการปฏิบัติ การแสดงซัมเป็ง	แบบประเมินการวัด ทักษะปฏิบัติ	ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ระดับระดับคุณภาพดี ขึ้นไป
2. ใช้เวทีเพื่อประกอบการ แสดงซัมเป็งได้อย่าง เหมาะสม	ประเมินการปฏิบัติ การแสดงซัมเป็ง	แบบประเมินการวัด ทักษะปฏิบัติ	ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ระดับระดับคุณภาพดี ขึ้นไป
3. มีความรับผิดชอบใน การทำงานร่วมกับผู้อื่น	สังเกตการทำงาน ในชั้นเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ระดับคุณภาพปาน กลางขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินการวัดทักษะปฏิบัติ
(เรื่อง ทักษะปฏิบัติ การแสดงซัมเป็ง)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
ท่าเต้น	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง ทั้งการใช้มือ และเท้า ดุ ง ด ง าม แข็งแรง ชั่งตรง ตามแบบแผนของการแสดงซัมเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้องทั้ง การใช้มือ และเท้า แต่อาจจะไม่ดงาม แข็งแรง ตรงตามแบบแผนของการแสดงซัมเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง เพียงมือหรือเท้า (อย่างใดอย่างหนึ่ง) แต่อาจจะไม่ดงาม แข็งแรง ตรงตามแบบแผนของการแสดงซัมเป็ง	ลีลาท่าเต้นไม่ถูกต้องตามแบบแผนของการแสดงซัมเป็ง
จังหวะ	เต้นลงจังหวะของ เพลงซัมเป็ง มือ และเท้าสอดคล้อง สัมพันธ์กับจังหวะ จนจบเพลง	เต้นลงจังหวะของ เพลงซัมเป็ง มือและเท้า สอดคล้อง สัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่า	เต้นลงจังหวะของ เพลงซัมเป็ง มือและเท้า สอดคล้อง สัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่า และขาดความต่อเนื่อง	เต้นไม่ลง จังหวะของ เพลงซัมเป็ง จนจบเพลง
กระบวนการแปรแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับ ทุกแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับ แต่อาจจะผิดพลาดบ้างบางแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง แต่ไม่มีความสวยงาม	กระบวนการแปรแถวไม่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับ
ความพร้อมเพรียง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกันจนจบเพลง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกัน แต่อาจจะผิดพลาดบ้างบางท่า	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้ แต่ไม่สัมพันธ์กันกับคู่ และไม่พร้อมเพรียงกัน	สมาชิกในกลุ่มเต้นไม่ได้ และไม่พร้อมเพรียงกัน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
การใช้พื้นที่เวที	สมาชิกในกลุ่มทุกคนรู้จักการใช้พื้นที่เวที และใช้พื้นที่เวทีได้อย่างเหมาะสม ไม่มีช่องว่างของเวที	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่เวที และใช้พื้นที่เวทีได้อย่างเหมาะสม แต่อาจจะมีช่องว่างของเวทีเล็กน้อย (20%)	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่เวที แต่อาจจะใช้เวทีได้ไม่เหมาะสม และอาจจะมีช่องว่างของเวทีที่เห็นได้ชัดเจน	สมาชิกในกลุ่มทุกคนไม่รู้จักการใช้เวที ทำให้เกิดช่องว่างของเวทีที่เห็นได้ชัดเจน 100%

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	ดีมาก
12-15	ดี
8-11	ปานกลาง
4-7	พอใช้

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	(ดี) 3	(ปานกลาง) 2	(พอใช้) 1
1. ความรับผิดชอบใน การทำงานร่วมกับ ผู้อื่น	มีความกระตือรือร้น ใน การ ทำ งาน ช่วยเหลือเพื่อนร่วม กลุ่ม และรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตนเอง	มีความกระตือรือร้น ใน การ ทำ งาน ช่วยเหลือเพื่อนร่วม กลุ่ม และรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตนเอง เป็นส่วนใหญ่	มีความกระตือรือร้นใน การทำงาน ช่วยเหลือ เพื่อนร่วมกลุ่ม และ รับผิดชอบในหน้าที่ของ ตนเองเป็นส่วนน้อย

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3	ดี
2	ปานกลาง
1	พอใช้

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับปานกลางขึ้นไป

แบบประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงซั้มเป็ง

หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”

เรื่อง ลักษณะท่าทางการเต้นซั้มเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซั้มเป็ง

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ทักษะปฏิบัติการแสดงซั้มเป็ง					รวมคะแนน (20 คะแนน)	หมายเหตุ
		ท่าเต้น (4 คะแนน)	จังหวะ (4 คะแนน)	กระบวนการแปรแถว (4 คะแนน)	ความพร้อมเพียง (4 คะแนน)	การใช้พื้นที่เวที (4 คะแนน)		
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								

แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”
 เรื่อง ลักษณะท่าทางการเต้นซำเป็งและการใช้พื้นที่เวทีสำหรับการแสดง ซำเป็ง

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ			เกณฑ์การให้คะแนน
		3	2	1	
1					(ดี) 3 มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม และรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตนเอง
2					
3					
4					(ปานกลาง) 2 มีความกระตือรือร้นในการ ทำงาน ช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม และ รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเป็นส่วน ใหญ่
5					
6					
7					
8					(พอใช้) 1 มีความกระตือรือร้นในการ ทำงาน ช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม และ รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเป็นส่วน น้อย
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์
ที่บ้านภาคใต้ ชัมเป็ง มี ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงชัมเป็ง
3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้
นาฏศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ชัมเป็ง”

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”**

คำชี้แจง การทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที คะแนนเต็ม 20 คะแนน
2. คำตอบทุกข้อเป็นปรนัยเลือกตอบ ให้นักเรียนเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุด เพียงข้อเดียว โดยให้นักเรียน ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบเพียงข้อเดียว

<p>1. การแสดงซั้มเป็งในประเทศไทย ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมใด (ศ 3.2 ม.4-6/3)</p> <p>ก. วัฒนธรรมมุสลิม</p> <p>ข. วัฒนธรรมฮินดู</p> <p>ค. วัฒนธรรมอาหรับ</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>2. ศิลปะประเภทการแสดงลีลาท่ารำประกอบจังหวะดนตรี ภาษามลายูมีชื่อเรียกว่าอะไร (ศ 3.1 ม.4-6/6)</p> <p>ก. จอแฆะ</p> <p>ข. ซอแคะ</p> <p>ค. เปินแนะ</p> <p>ง. ซะตางัน</p> <p>3. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับซั้มเป็ง (ศ 3.2 ม.4-6/3)</p> <p>ก. เป็นการแสดงคู่ชาย-หญิง</p> <p>ข. ใช้มือจีบหางตลอดเพลง</p> <p>ค. มีรูปแบบการแสดงเป็นวงกลม</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p>	<p>4. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับลีลาการใช้เท้าในการแสดงซั้มเป็ง (ศ 3.1 ม.4-6/3)</p> <p>ก. การแสดงซั้มเป็งใช้เท้าโดยการกระทุ้ง</p> <p>ข. การแสดงซั้มเป็งใช้เท้าโดยการเตะเท้า</p> <p>ค. การแสดงซั้มเป็งใช้เท้าโดยการกระดก</p> <p>ง. การแสดงซั้มเป็งใช้เท้าโดยการก้าวเขย่ง</p> <p>5. หากนักเรียนต้องการสร้างสรรค์รูปแบบแนวของการแสดงซั้มเป็ง นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร (ศ 3.1 ม.4-6/5)</p> <p>ก. พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กันในกลุ่ม และสร้างสรรค์รูปแบบแนว</p> <p>ข. สร้างสรรค์รูปแบบแนวของการแสดงซั้มเป็งและนำมาฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ</p> <p>ค. ฝึกฝนการแสดงซั้มเป็งให้เกิดความชำนาญและสร้างสรรค์รูปแบบแนว</p> <p>ง. ศึกษาการแสดงที่มีรูปแบบแนวที่หลากหลายและคัดลอกรูปแบบแนวนำมาฝึกฝนด้วยตนเอง</p>
--	---

<p>6. การแสดงซั่มเป้งในประเทศไทย ใช้ชื่อเพลงในการแสดง ชื่อว่าอะไร (ศ 3.1 ม.4-6/3)</p> <p>ก. เพลงลาชูคูวอ</p> <p>ข. เพลงสกาปูซีเระ</p> <p>ค. เพลงจินตาชาย้ง</p> <p>ง. เพลงมะอินังลามา</p> <p>7. ข้อใดคือเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงซั่มเป้ง (ศ 3.1 ม.4-6/6)</p> <p>ก. ฉิ่ง กรับ โทน</p> <p>ข. ซอสามสาย กี่ต๋าร์ ระนาด</p> <p>ค. ระนาด กรับ กลองรำมะนา</p> <p>ง. รำมะนา ซอสามสาย ฆ้อง</p> <p>8. ในปัจจุบันการแสดงซั่มเป้ง ได้นำเอาเครื่องดนตรีประกอบการแสดงใดเข้ามาผสมผสานเพื่อให้เกิดความไพเราะมากยิ่งขึ้น (ศ 3.1 ม.4-6/6)</p> <p>ก. โนราห์</p> <p>ข. ร่องเง็ง</p> <p>ค. มะโย่ง</p> <p>ง. ลิเกฮูลู</p> <p>9. เครื่องดนตรีชนิดใดทำหน้าที่บรรเลงทำนองเพลงให้มีความไพเราะ (ศ 3.1 ม.4-6/6)</p> <p>ก. ฆ้อง</p> <p>ข. ระนาด</p> <p>ค. ไวโอลีน</p> <p>ง. รำมะนา</p>	<p>10. เครื่องดนตรีชนิดใดที่เป็นเครื่องตีทำหน้าที่ดำเนินจังหวะ (ศ 3.1 ม.4-6/6)</p> <p>ก. ฆ้อง</p> <p>ข. ระนาด</p> <p>ค. ไวโอลีน</p> <p>ง. รำมะนา</p> <p>11. ข้อใดกล่าวถึงขั้นตอนการเต้นของการแสดงซั่มเป้ง ได้ถูกต้อง (ศ 3.1 ม.4-6/5)</p> <p>ก. ขั้นตอนการเต้นประกอบด้วย 2 ชุด</p> <p>ข. ขั้นตอนการเต้นประกอบด้วย 3 ชุด</p> <p>ค. ขั้นตอนการเต้นประกอบด้วย 4 ชุด</p> <p>ง. ขั้นตอนการเต้นประกอบด้วย 5 ชุด</p> <p>12. ข้อใดให้ความหมายของ คำว่า " 1 ดอก " ของการแสดงซั่มเป้ง ได้ถูกต้อง (ศ 3.1 ม.4-6/3)</p> <p>ก. การเต้นมีผู้เต้น 1 คน</p> <p>ข. การเต้นมีผู้เต้น 2 คน</p> <p>ค. การเต้นมีผู้เต้น 3 คน</p> <p>ง. การเต้นมีผู้เต้น 4 คน</p> <p>13. เมื่อนักแสดงขึ้นเวทีครั้งแรกที่นักแสดงต้องปฏิบัติเป็นสิ่งแรกในการแสดงคือข้อใด (ศ 3.1 ม.4-6/3)</p> <p>ก. การไหว้</p> <p>ข. การสละม</p> <p>ค. การโบกมือ</p> <p>ง. การโค้งคำนับและการถอนสายบัว</p>
---	--

<p>14. </p> <p>เครื่องแต่งกายที่วงเรียกว่าอะไร (ศ 3.1 ม.4-6/6)</p> <p>ก. ปิ่นนั้ง ข. เป็นแนะ ค. ซอแกะ ง. กาเฮงสะบา</p> <p>15. </p> <p>เครื่องแต่งกายที่วงเรียกว่าอะไร (ศ 3.1 ม.4-6/6)</p> <p>ก. ปิ่นนั้ง ข. เป็นแนะ ค. ซอแกะ ง. กาเฮงสะบา</p>	<p>17. แต่เดิมนักแสดงของการแสดงชาป็นอาหรับ ในประเทศมาเลเซีย มีลักษณะเป็นอย่างไร (ศ 3.2 ม.4-6/3)</p> <p>ก. นักแสดงเป็นชายล้วน ข. นักแสดงเป็นหญิงล้วน ค. นักแสดงเป็นคู่ชาย-หญิง ง. ผิดทุกข้อ</p> <p>18. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับการแสดงซิมเป็ง (ศ 3.2 ม.4-6/3)</p> <p>ก. เป็นการแสดงที่มีแบบแผน ข. เป็นการแสดงที่นิยมใช้นักแสดงเยอะ ค. เป็นการแสดงที่นักแสดงต้องมีสมาธิในการเต้นตลอดเวลา ง. การวางตำแหน่งของนักแสดง คือ ชายยืนทางขวามือของหญิง</p> <p>19. สนวนไป-กลับ คู่ของตัวเอง โดยวิธีการสวนหลังหญิงกับหญิง ชายกับชาย กลับที่เดิม เป็นการอธิบายท่าเต้นของท่าใด (ศ 3.1 ม.4-6/3)</p> <p>ก. ท่ารำวง ข. ท่าดอกกรัก ค. ท่าเกล็ดปลาสั้น ง. ท่าเกล็ดปลายาว</p>
<p>16. ในการเต้นซิมเป็ง ก่อนที่จะเปลี่ยนท่าเต้นแต่ละครั้งนักแสดงจะต้องทำอย่างไร (ศ 3.1 ม.4-6/3)</p> <p>ก. เต้นท่าดอกรำวง ข. เต้นท่าสไลด์แปด ค. เต้นท่าโปรยดอกไม้ ง. เต้นท่าเกล็ดปลายาว</p>	<p>20. เพราะเหตุใดการแสดงซิมเป็งจัดเป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน (ศ 3.2 ม.4-6/3)</p> <p>ก. มีความเก่าแก่ ข. มีความงดงาม ค. มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ง. มีความทันสมัยและเป็นที่นิยม</p>

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
หน่วยการเรียนรู้ภาคศิลป์ที่บ้านภาคใต้ “ซิมเบ็ง”

ข้อที่	คำตอบ
1	ค
2	ก
3	ก
4	ข
5	ค
6	ข
7	ง
8	ข
9	ค
10	ง
11	ข
12	ง
13	ข
14	ง
15	ค
16	ข
17	ก
18	ข
19	ค
20	ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้งเป็ง

คำชี้แจง ผู้ประเมินโปรดอ่านข้อความและระบุคะแนน ที่ตรงกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้งเป็งของนักเรียน

เลขที่	ชื่อ	ประเด็นการประเมิน					รวม
		ทำเต็น	จึ้งหะ	กระบวนกรแปรแถว	ควมพร้อมเพรียง	กรใช้เวท	
		4	4	4	4	4	20

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	ดีมาก
12-15	ดี
8-11	ปานกลาง
4-7	พอใช้

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับดีขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซัมเป็ง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
ท่าเต้น	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง ทั้งการใช้มือ และเท้า ดุง ดง ตาม แข็งแรง ซึ่งตรง ตามแบบแผนของการแสดงซัมเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้องทั้ง การใช้มือ และเท้า แต่อาจจะไม่ดงตาม แบบแผนของการแสดงซัมเป็ง	ลีลาท่าเต้นถูกต้อง เพียงมือหรือเท้า (อย่างใดอย่างหนึ่ง) แต่อาจจะไม่ดงตาม แข็งแรง ตรงตาม แบบแผนของการแสดงซัมเป็ง	ลีลาท่าเต้นไม่ถูกต้องตาม แบบแผนของการแสดงซัมเป็ง
จังหวะ	เต้นลงจังหวะของ เพลงซัมเป็ง มือ และเท้าสอดคล้อง สัมพันธ์กับจังหวะ จนจบเพลง	เต้นลงจังหวะของ เพลงซัมเป็ง มือและเท้า สอดคล้อง สัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่า	เต้นลงจังหวะของ เพลงซัมเป็ง มือและเท้า สอดคล้อง สัมพันธ์กับจังหวะ แต่อาจจะไม่ครบทุกท่า และขาดความต่อเนื่อง	เต้นไม่ลง จังหวะของ เพลงซัมเป็ง จนจบเพลง
กระบวนการแปรแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับ ทุกแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง สวยงามตาม ต้นฉบับ แต่อาจจะ ผิดพลาดบ้างบางแถว	มีกระบวนการแปรแถว ที่ถูกต้อง แต่ไม่มีความสวยงาม	กระบวนการแปรแถวไม่ถูกต้อง สวยงามตามต้นฉบับ
ความพร้อมเพรียง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกันจนจบเพลง	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้สัมพันธ์กันกับคู่ และพร้อมเพรียงกัน แต่อาจจะ ผิดพลาดบ้างบางท่า	สมาชิกในกลุ่มทุกคนเต้นได้ แต่ไม่สัมพันธ์กันกับคู่ และไม่พร้อมเพรียงกัน	สมาชิกในกลุ่มเต้นไม่ได้ และไม่พร้อมเพรียงกัน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	4	3	2	1
การใช้พื้นที่ เวที	สมาชิกในกลุ่มทุกคนรู้จักการใช้พื้นที่ เวที และใช้พื้นที่ เวที ได้อย่าง เหมาะสม ไม่มี ช่องว่างของเวที	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่ เวที และใช้พื้นที่เวที ได้อย่างเหมาะสม แต่ อาจจะมีช่องว่างของ เวทีเล็กน้อย (20%)	สมาชิกในกลุ่มบางคนรู้จักการใช้พื้นที่ เวที แต่อาจจะใช้ เวทีได้ไม่เหมาะสม และ อาจจะมี ช่องว่างของเวทีที่ เห็นได้ชัดเจน	สมาชิกใน กลุ่มทุกคน ไม่รู้จักการใช้ เวที ทำให้ เกิดช่องว่าง ของเวทีที่เห็น ได้ชัดเจน 100%

**แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
ด้วยหน่วยการเรียนรู้ฐานศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”**

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ฐานศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” นักเรียนโปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ประเด็นการประเมิน		ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา						
1	เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ					
2	เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
3	เนื้อหาที่เรียนมีการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหา					
4	เนื้อหาที่เรียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และเหมาะสมควรค่าแก่การอนุรักษ์					
5	เนื้อหาที่เรียนได้ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ					
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน					
8	วิธีการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์เนื้อหา การวัดและการประเมินผล					
9	วิธีการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ง่าย					
10	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ					

ประเด็นการประเมิน		ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านสื่อ						
11	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้					
12	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ					
13	สื่อการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น					
14	สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย					
15	สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
ด้านการวัดและประเมินผล						
16	ครูผู้สอนวัดและประเมินผลอย่างยุติธรรม					
17	ในการจัดการเรียนรู้มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
18	วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอน					
19	การวัดและประเมินผลเป็นไปข้อตกลงที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้า					
20	ครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง					

ภาคผนวก จ
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนา
หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” สำหรับครูผู้สอน รายวิชานาฏศิลป์

ประเด็นคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการพัฒนา หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2. ท่านเห็นด้วยกับการนำความรู้ เรื่อง ซุ่มเป็ง มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3. ท่านคิดว่าเนื้อหาวิชานาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วย การเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ควรใช้สื่อการสอนแบบใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6. ท่านต้องการใช้วิธีการใดในการ ประเมินผลการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7. ท่านต้องการให้ใครบ้างเป็นผู้ประเมินผล งานจากการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วย การเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 23 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
9. หากมีการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง” ท่านคิดว่า ว่านักเรียนควรมีความสามารถอย่างไรเมื่อ สิ้นสุดการเรียนในหน่วยนี้ทั้งด้านความรู้ และการปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างต่อ การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนา
หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” สำหรับผู้ปกครอง

ประเด็นคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3			
1. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนที่เน้นการอนุรักษ์ สืบสาน นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2. ท่านคิดว่านาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” มีความสำคัญและจำเป็นที่จะจัด ให้นักเรียนได้เรียนรู้หรือไม่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการพัฒนาหน่วย การเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. หากมีการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ท่านคิด ว่านักเรียนควรมีความสามารถอย่างไรเมื่อ สิ้นสุดการเรียนรู้ในหน่วยนี้ทั้งด้านความรู้ และการปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5. ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซั่มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6. ท่านคิดว่าในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั่มเป็ง” ควรมี ใครเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลบ้าง (เช่น เพื่อนนักเรียน,ครูผู้สอน,ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการแสดงซั่มเป็ง)	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างต่อการ พัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้าน ภาคใต้ “ซั่มเป็ง”						

ตาราง 25 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนา
หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดง
ซั้มเป็ง

ประเด็นคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
1. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เน้นการอนุรักษ์สืบสานนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2. ท่านคิดว่านาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” มีความสำคัญและจำเป็นที่จะจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้หรือไม่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3. ท่านเห็นด้วยกับการนำความรู้ เรื่อง ซั้มเป็ง มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. ท่านคิดว่าเนื้อหา นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” ควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5. ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6. ท่านต้องการใช้วิธีการใดในการประเมินผลการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซั้มเป็ง” และประเมินในประเด็นอะไรบ้าง (เช่น แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสอบถาม)	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 25 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
7. ท่านต้องการให้ใครบ้างเป็นผู้ประเมินผลงานจากการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” (เช่น เพื่อนนักเรียน, ครูผู้สอน, ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการแสดงซำเป็ง)	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8. หากมีการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง” ท่านคิดว่านักเรียนควรมีความสามารถอย่างไรเมื่อสิ้นสุดการเรียนในหน่วยนี้ทั้งด้านความรู้ และการปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
9. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 26 ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามของแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความต้องการและความสนใจต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ประเด็นคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
1. นักเรียนคิดว่าการเรียนรู้ที่เน้นการอนุรักษ์สืบสานนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้มีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2. นักเรียนต้องการให้จัดเวลาเรียนสำหรับการเรียนหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” อย่างไร (เช่น 8 ชั่วโมง, 9 ชั่วโมง, 10 ชั่วโมง)	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3. นักเรียนต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีอะไรบ้าง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” (เช่น สาธิต, ปฏิบัติ, ฝึกเป็นกลุ่ม, จัดการแสดง)	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. นักเรียนต้องการใช้วิธีการใดในการประเมินผลการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง” และต้องการให้ใครเป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินบ้าง (เพื่อนนักเรียน, ครูผู้สอน, ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงซิมเป็ง)	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5. นักเรียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้าง ต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซิมเป็ง”	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 27 ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะพื้นบ้านภาคใต้
“ซิมเป็ง”

องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2. ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3. ตารางความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และ เวลา	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. เวลาเรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7. การวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8. แผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 28 ค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ภาคศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ “ซำเป็ง”

ประเด็นการประเมิน	คะแนน			\bar{X}	SD	ระดับ ความ เหมาะสม
	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					
	1	2	3			
ด้านเนื้อหา						
1. เนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของ ผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัด	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหา น่าสนใจ ชัดเจน และมีรายละเอียด ครบถ้วน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4. จัดเรียงเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปยาก	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมด้านเนื้อหา				5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้						
5. มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างชื่อ หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้และ เวลาเรียน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ระบุคำชี้แจงในการใช้หน่วยการเรียนรู้ได้ ละเอียด ครบถ้วน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมด้านองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้				5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ แผนการจัดการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้ พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น ด้าน ความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	คะแนน			\bar{X}	SD	ระดับ ความ เหมาะสม
	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					
	1	2	3			
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				4.67	0.58	มากที่สุด
<u>ด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้</u>						
10. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีความหลากหลาย น่าสนใจ	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
11. สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
12. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระดับชั้น ของผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
รวมด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้				4.67	0.58	มากที่สุด
<u>ด้านการวัดและการประเมินผล</u>						
13. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
14. การวัดและการประเมินผลมีเครื่องมือการ วัดและประเมินผลที่หลากหลายและ เหมาะสม	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
รวมด้านการวัดและการประเมินผล				4.67	0.58	มากที่สุด
สรุปค่าความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้				4.80	0.35	มากที่สุด

ตาราง 29 ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			\bar{X}	SD	ระดับ ความ เหมาะสม
	(คนที่)					
	1	2	3			
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้						
1. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถระบุ พฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินผลได้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความครอบคลุม ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ/ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านสาระการเรียนรู้						
4. สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5. สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6. สาระการเรียนรู้มีความชัดเจนและเข้าใจ ง่าย	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องตาม ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา แบบ สาธิต และการจัดการเรียนรู้รูปแบบการ เรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ และ ด้านทักษะปฏิบัติ	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 29 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			\bar{X}	SD	ระดับ ความ เหมาะสม
	(คนที่)					
	1	2	3			
10. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความเหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านสื่อแหล่งเรียนรู้						
11. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้เหมาะสมกับการ จัดการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
12. สื่อมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
13. เนื้อหาในสื่อมีความถูกต้องและชัดเจน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล						
14. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
15. การวัดและการประเมินผลมีเครื่องมือ การวัดและประเมินผลที่หลากหลายและ เหมาะสม	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม				4.87	0.23	มากที่สุด

ตาราง 30 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
16	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
19	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
21	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3			
26	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
33	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
36	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
39	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
40	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 31 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ
การแสดงซึ้ง

ประเด็นการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง มี ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง มี ความเหมาะสมในการทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3. เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง มีความละเอียด ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง มี ความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงซึ้ง มี เกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 32 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ “ซุ่มเบ็ง”

ประเด็นการประเมิน	คะแนน			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	ผู้เชี่ยวชาญ					
	(คนที่)					
1	2	3				
ด้านเนื้อหา						
1. เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2. เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3. เนื้อหาที่เรียนมีการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. เนื้อหาที่เรียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและเหมาะสมควรค่าแก่การอนุรักษ์	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7. วิธีการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์ เนื้อหา การวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8. วิธีการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ง่าย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 32 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	(คนที่)					
	1	2	3			
ด้านสื่อ						
10. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
12. สื่อการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
13. สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
14. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการวัดและประเมินผล						
15. ครูผู้สอนวัดและประเมินผลอย่างยุติธรรม	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
16. ในการจัดการเรียนรู้มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
17. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
18. การวัดและประเมินผลเป็นไปซื่อตรงที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้า	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
19. ครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
20. ครูผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 33 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านความรู้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก(r)	ผลการคัดเลือก	คัดเลือกเป็นข้อที่
1	0.93	0	ไม่นำมาใช้	
2	0.43	0.56	นำมาใช้	1
3	0.33	0.26	นำมาใช้	2
4	0.90	0.13	ไม่นำมาใช้	
5	0.83	0.06	ไม่นำมาใช้	
6	1	0	ไม่นำมาใช้	
7	0.83	0.06	ไม่นำมาใช้	
8	0.63	0.33	นำมาใช้	3
9	0.70	0.33	นำมาใช้	4
10	0.90	0.06	ไม่นำมาใช้	
11	0.43	0.20	นำมาใช้	5
12	0.43	0.20	นำมาใช้	6
13	0.76	0.33	นำมาใช้	7
14	0.63	0.20	นำมาใช้	8
15	0.73	0.26	นำมาใช้	9
16	0.66	0.13	ไม่นำมาใช้	
17	0.53	0.26	นำมาใช้	10
18	0.50	0.56	นำมาใช้	11
19	0.43	0.46	นำมาใช้	12
20	0.36	0.26	ไม่นำมาใช้	
21	0.43	0.20	นำมาใช้	13
22	0.53	0.53	นำมาใช้	14
23	0.36	0.20	นำมาใช้	15
24	0.46	0.26	นำมาใช้	16
25	0.93	0.13	ไม่นำมาใช้	

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก(r)	ผลการคัดเลือก	คัดเลือกเป็นข้อที่
26	0.63	0.33	นำมาใช้	17
27	0.46	0.26	นำมาใช้	18
28	0.48	0.06	ไม่นำมาใช้	
29	0.96	0.06	ไม่นำมาใช้	
30	0.66	0.13	ไม่นำมาใช้	
31	0.90	0.20	ไม่นำมาใช้	
32	0.16	0.20	ไม่นำมาใช้	
33	0.93	0.13	ไม่นำมาใช้	
34	0.30	0.20	นำมาใช้	19
35	0.43	0.20	นำมาใช้	20
36	0.86	0.26	ไม่นำมาใช้	
37	0.93	0	ไม่นำมาใช้	
38	1	0	ไม่นำมาใช้	
39	0.13	0	ไม่นำมาใช้	
40	0.03	0.06	ไม่นำมาใช้	